

VAASAN AMMATTIKORKEAKOULU
UNIVERSITY OF APPLIED SCIENCES

Juuso Oikarinen

PÄIVITTÄISTAVARAKAUPAN TA-
LOUDELLISEN TILANTEEN ARVIOI-
MINEN JA ENNUSTAMINEN

Case Päivittäistavarakauppa Oy

Liiketalous
2016

TIIVISTELMÄ

Tekijä	Juuso Oikarinen
Opinnäytetyön nimi	Päivittäistavarakaupan taloudellisen tilanteen arvioiminen ja ennustaminen. Case Päivittäistavarakauppa Oy.
Vuosi	2016
Kieli	suomi
Sivumäärä	78+ 25 liitettä
Ohjaaja	Harri Lehtimäki

Tutkimuksen tavoitteena oli tutkia päivittäistavarakauppa Oy:n taloudellista tilaa tilikausien 2010-2014 tilinpäätösten perusteella sekä analysoida kohdeyrityksen tulevaisuuden näkymiä tilikausien jälkeen. Tilinpäätösanalyysin mittareina toimivat toiminnan volyymin, kannattavuuden, vakavaraisuuden, maksuvalmiuden sekä tehokkuuden tunnusluvut. Kohdeyritystä verrataan neljään saman toimialan, saman alueen ja saman kokoluokan yritykseen. Kohdeyritykselle ei ole aiemmin tehty kattavaa tilinpäätösanalyysiä, joten aihe on yritykselle merkittävä.

Tutkimuksen ensimmäisessä teoriaosassa käsitellään tilinpäätöstä ja sen sisältöä yleisesti. Toinen teoriaosuus keskittyi tilinpäätösanalyysiin, sen käyttäjiin, tavoitteisiin ja analyysissa käytettyihin talouden mittareihin. Tutkimuksen aineistona käytettävät tilinpäätökset ovat suurimmalta osalta numeraalisia, ja tämän takia tutkimusta voidaan pitää määrällisenä. Tutkimuksessa ei pyritä yleistämään mitään, vaan tuloksia pohditaan kohdeyrityksen näkökulmasta. Tämän tekee tutkimuksesta osaksi laadullisen.

Tutkimuksen perusteella voidaan todeta, että kohdeyrityksen taloudellinen tila tarkasteluvuosina oli vakaa ja kannattava. Vakaa ja edelleen kannattava pohja tuo turvaa ja joustovaraa yritykselle myös heikentyvinä taloudellisina kausina. Toiminnan volyymin suhteen, liikevaihdon kehitys on ollut tarkasteluvuosina kumulatiivisesti merkittävästi negatiivinen, mihin yrityksen johdon tulee kiinnittää huomiota tulevaisuudessa. Vähittäiskaupan vuoden 2016 alusta vapautuneet aukioloajat tulevat vaikuttamaan toiminnan volyyymiin edelleen negatiivisesti. Lisäksi kohdeyrityksen tulee huomioida pitkällä aikavälillä ikääntyvä X-sukupolvi, eli nuoruuttaan 1980-luvulla elänyt sekä 1980- ja 1990-luvulla aikuistunut sukupolvi, joiden internetin käyttötaito on jo kehittynyt. Kyseisen sukupolven ikääntyessä jo alkaneen päivittäistavarakaupan verkkokauppa tulee lisääntymään entisestään, mikä vaikuttaa osaltaan myös pienmyymälöiden toiminnan volyyymiin negatiivisesti.

ABSTRACT

Author	Juuso Oikarinen
Title	Economic Situation and Forecast. Case: Grocery Store Ltd.
Year	2016
Language	Finnish
Pages	78 + 25 Appendices
Name of Supervisor	Harri Lehtimäki

The aim of this research is to study the economic situation for Grocery Store Ltd based on the financial statements of 2010-2014. Moreover, the goal of this research is to analyze the case company's prospects after the past financial statements. The indicators used for the financial statement analysis are the volume of operations, profitability, capital adequacy, liquidity and efficiency ratios. The case company is being compared to four other companies from the same industry and area that also represent the same company size. This kind of financial statement analysis has never been implemented in the case company before, so the research is in that sense very significant for the company's management.

In the first section of the study, the theory part of the financial statement is being introduced to the readers. The second part of the study is focused on the financial statement analysis and the users, aims and economic indicators used in the analysis. All the financial statements used in this research are more or less numerical data and therefore the study can be considered to be a quantitative research. The aim of this study is not to make general statements but to analyze the research results from the case company's perspective. Therefore, this study is partly also a qualitative research.

As a conclusion, it can be stated that the economic situation for the case company in 2010-2014 was stable and profitable. Due to these facts the company might be successful also in the future even if the conditions remain to be weak in the market. However, the volume of operations has been cumulatively negative and that is something that the management needs to pay attention in the future. Also the released opening hours at the beginning of the 2016 will bring its own negative effects to the volumes of the operations. Furthermore, the case company needs to consider the aging Generation X, which includes all the customers who lived their youth during 1980s and were grown up in the 1980s and 1990s. This generation is constantly learning to use Internet more and more in all the daily activities and the effects are being seen in the grocery industry as well. The main cause of this is the growing use of online grocery shopping that has negative impact especially on smaller grocery stores.

Keywords   Financial Statement, Financial Statement Analysis, Grocery Store

SISÄLLYS

TIIVISTELMÄ

ABSTRACT

1	JOHDANTO	10
1.1	Tutkimuksen aihe ja tutkimusongelma	10
1.2	Aiheen rajausta ja sen perustelut	11
1.3	Aiheen merkitys	11
1.4	Tutkimusmenetelmät.....	12
2	TILINPÄÄTÖS JA SEN SISÄLTÖ	13
2.1	Tuloslaskelma	14
2.2	Tase	17
2.2.1	Vastaavat (varat, omaisuus, aktiivat)	17
2.2.2	Vastattavat (pääomat, passiivat).....	21
2.3	Rahoituslaskelma tai rahavirtalaskelma.....	23
2.4	Liitetiedot	25
2.5	Toimintakertomus	27
2.6	Tilintarkastuskertomus.....	28
3	TILINPÄÄTÖSANALYYSI	29
3.1	Tilinpäätösanalyysin käyttäjät	30
3.2	Tilinpäätöstietojen oikaisu ja tavoitteet	32
3.2.1	Tuloslaskelman oikaiseminen	32
3.2.2	Taseen oikaiseminen	36
3.3	Tilinpäätösanalyysin tunnusluvut ja niiden tulkinta	40
3.4	Yrityksen koon ja kasvun tunnusluvut.....	40
3.5	Kannattavuuden tunnusluvut	41
3.5.1	Myyntikate	41
3.5.2	Käyttökate	42
3.5.3	Liiketulos.....	42
3.5.4	Rahoitustulos.....	43
3.5.5	Nettotulos	43
3.5.6	Kokonaispääoman tuotto prosentti.....	44

	5
3.5.7 Sijoitetun pääoman tuotto prosentti	45
3.5.8 Oman pääoman tuotto prosentti	45
3.6 Vakavaraisuuden tunnusluvut	45
3.6.1 Omavaraisuusaste	46
3.6.2 Suhteellinen velkaantuneisuus	47
3.6.3 Nettovelkaantumisaste (net gearing)	47
3.7 Maksuvalmiuden eli rahoituksen riittävyyden tunnusluvut	48
3.7.1 Quick ratio	48
3.8 Käyttöpääomien kiertoaikojen eli tehokkuuden tunnusluvut	49
3.8.1 Ostovelkojen kiertoaika	49
3.8.2 Vaihto-omaisuuden kiertoaika	50
4 TUTKIMUS	51
4.1 Tilinpäätöksen oikaisut	51
4.2 Tunnuslukujen laskeminen ja analysointi	52
4.3 Toiminnan volyyymi	52
4.4 Kannattavuus	55
4.5 Vakavaraisuus	64
4.6 Maksuvalmius eli rahoituksen riittävyys	66
4.7 Toiminnan tehokkuus	67
5 JOHTOPÄÄTÖKSET	70
5.1 Kohdeyrityksen taloudellinen tilanne	70
5.2 Ennuste	72
6 YHTEENVETO	75
LÄHTEET	77
<hr/>	
LIITTEET	

KAAVIO- JA TAULUKKOLUETTELO

Kaavio 1.	Liikevaihdon kasvu-% (Balance Consulting).....	41
Kaavio 2.	Taseen kasvu-% (Balance Consulting).....	41
Kaavio 3.	Myyntikate-% (Balance Consulting).....	42
Kaavio 4.	Käyttökate-% (Balance Consulting).....	42
Kaavio 5.	Liiketulos-% (Balance Consulting).....	43
Kaavio 6.	Rahoitustulos-% (Balance Consulting).....	43
Kaavio 7.	Nettotulos-% (Balance Consulting).....	44
Kaavio 8.	Kokonaispääoman tuotto-% (Balance Consulting).....	44
Kaavio 9.	Sijoitetun pääoman tuotto-% (Balance Consulting).....	45
Kaavio 10.	Oman pääoman tuotto-% (Balance Consulting).....	45
Kaavio 11.	Omavaraisuusaste-% (Balance Consulting).....	46
Kaavio 12.	Suhteellinen velkaantuneisuus-% (Balance Consulting).....	47
Kaavio 13.	Nettovelkaantumisaste-% (Balance Consulting).....	47
Kaavio 14.	Quick ratio (Balance Consulting).....	48
Kaavio 15.	Ostovelkojen kiertoaika (Kallunki & Kytönen 2007, 89).....	50
Kaavio 16.	Vaihto-omaisuuden kiertoaika (Balance Consulting).....	50
Kaavio 17.	Liikevaihdon muutos -%.....	53
Kaavio 18.	Taseen muutos -%.....	54
Kaavio 19.	Liikevaihdon kumulatiivinen muutos -%.....	55
Kaavio 20.	Myyntikate-%	56
Kaavio 21.	Käyttökate-%	57
Kaavio 22.	Liiketulos-%.....	58
Kaavio 23.	Rahoitustulos-%.....	59

Kaavio 24.	Nettotulos-%	60
Kaavio 25.	Kokonaispääoman tuotto -%.....	61
Kaavio 26.	Sijoitetun pääoman tuotto -%.....	62
Kaavio 27.	Oman pääoman tuotto -%	63
Kaavio 28.	Omavaraisuusaste-%.....	64
Kaavio 29.	Suhteellinen velkaantuneisuus -%	65
Kaavio 30.	Nettovelkaantuneisuusaste-%	66
Kaavio 31.	Quick ratio	67
Kaavio 32.	Ostovelkojen kiertoaika (pv).....	68
Kaavio 33.	Vaihto-omaisuuden kiertoaika (pv)	69
Taulukko 1.	Kululajikohtainen tuloslaskelmakaava (L 1339/1997, 1§).....	16
Taulukko 2.	Taseen vastaavat (L 1339/1997, 6 §).....	20
Taulukko 3.	Taseen vastattavaa (L 1339/1997, 6 §).....	23
Taulukko 4.	Oikaistun tuloslaskelman kaava (Yritystutkimusneuvottelukunta 2005, 12).35	
Taulukko 5.	Oikaistun taseen kaava (Yritystutkimusneuvottelukunta 2005, 25). 39	

LIITELUETTELO

LIITE 1 1. Kohdeyrityksen virallinen tuloslaskelma.....	79
LIITE 2 1. Kohdeyrityksen virallinen tase (vastaavaa)	80
LIITE 3 1. Kohdeyrityksen virallinen tase (vastattavaa)	81
LIITE 4 2. Yritys virallinen tuloslaskelma	82
LIITE 5 2. Yritys virallinen tase (vastaavaa).....	83
LIITE 6 2. Yritys virallinen tase (vastattavaa).....	84
LIITE 7 3. Yritys virallinen tuloslaskelma	85
LIITE 8 3. Yritys virallinen tase (vastaavaa).....	86
LIITE 9 3. Yritys virallinen tase (vastattavaa).....	87
LIITE 10 4. Yritys virallinen tuloslaskelma	88
LIITE 11 4. Yritys virallinen tase vastaavaa.....	89
LIITE 12 4. Yritys virallinen tase (vastattavaa).....	90
LIITE 13 5. Yritys virallinen tuloslaskelma	91
LIITE 14 5. Yritys virallinen tase (vastaavaa).....	92
LIITE 15 5. Yritys virallinen tase (vastattavaa).....	93
LIITE 16 1. Kohdeyritys oikaistu tuloslaskelma	94
LIITE 17 1. Kohdeyritys oikaistu tase	95
LIITE 18 2. Yritys oikaistu tuloslaskelma	96
LIITE 19 2. Yritys oikaistu tase.....	97

	9
LIITE 20 3. Yritys oikaistu tuloslaskelma	98
LIITE 21 3. Yritys oikaistu tase	99
LIITE 22 4. Yritys oikaistu tuloslaskelma	100
LIITE 23 4. Yritys oikaistu tase	101
LIITE 24 5. Yritys oikaistu tuloslaskelma	102
LIITE 25 5. Yritys oikaistu tase	103

1 JOHDANTO

Yrityksen liiketoiminnan perustarkoitus on tuottaa tuloja, jotka mahdollistavat yrityksen toiminnan ja kerryttävät voittoa omistajilleen. Riittävät tulot mahdollistavat yrityksen liiketoiminnan jatkumisen. Yritys voi esimerkiksi tuottaa tai ostaa erilaisia hyödykkeitä ja myydä niitä asiakkailleen. Yrityksen taloudellinen tilanne kertoo lopuksi totuuden siitä, mitä on tehty ja kuinka kannattavaa yrityksen toiminta on. Talouden rooli liiketoiminnassa on erittäin tärkeä, mutta liiketoiminta ei voi perustua ainoastaan talouden lukuihin. Yrityksen on ymmärrettävä liiketoiminnan kokonaisuus, johon kuuluu talouden lisäksi myös merkittävästi asiakas sekä henkilöstö. (Salmi 2006, 23) Tässä tutkimuksessa selvitetään yrityksen tilannetta erityisesti talouden näkökulmasta. Tutkimuksen päämenetelmänä käytetään tilinpäätösanalyysiä, jonka avulla saadaan kattavasti selvitettyä yrityksen taloudellinen tilanne.

Tutkimuksen toimeksiantaja on pieni Tampereella sijaitseva päivittäistavarakauppa. Toimeksiantaja kuuluu yhteen Suomen suurimmista päivittäistavarakauppa- ketjuista. Yritys on osakeyhtiö ja se on perustettu vuonna 2007. Kohdeyrityksessä työskentelee viisi työntekijää toimitusjohtajan lisäksi. Yrityksen liikevaihto on vaihdellut tarkasteluvuosien aikana kahden miljoonan euron kummallakin puolella. Kohdeyritykselle ei ole aikaisemmin tehty kattavaa tilinpäätösanalyysiä, joten tutkimus on siltä kannalta erittäin tärkeä. Opinnäytetyössä hyödynnetään yrityksen tilinpäätöstietoja tilikausilta 2010–2014. Näiden tilinpäätösten pohjalta tehdään perusteellinen tilinpäätösanalyysi. Toimeksiantajan toiveesta tässä tilinpäätösanalyysissä keskitytään kannattavuuden, vakavaraisuuden sekä maksuvalmiuden ja rahoituksen riittävyyden tunnuslukuihin.

1.1 Tutkimuksen aihe ja tutkimusongelma

Tutkimuksen tavoitteena on selvittää monipuolisesti kohdeyrityksen taloudellinen tilanne sekä suunta. Mittareina toimivat kannattavuuteen, vakavaraisuuteen sekä maksuvalmiuden ja rahoituksen riittävyyteen liittyvät tunnusluvut. Kohdeyritystä verrataan neljään muuhun saman toimialan sekä alueen yrityksiin. Tämä antaa yri-

tyksen taloudellisesta tilanteesta mahdollisimman oikean kuvan. Analyysin lopuksi tarkoituksena on antaa kohdeyritykselle ennuste tulevaisuutta varten.

Opinnäytetyön tutkimusongelmat voidaan kiteyttää kahteen kysymykseen:

- Mikä on kohdeyrityksen taloudellinen tila tarkasteluvuosina?
- Mitkä ovat kohdeyrityksen taloudelliset tulevaisuuden näkymät?

1.2 Aiheen rajaus ja sen perustelut

Tutkimus rajataan vuosien 2010–2014 tilikausien tilinpäätöksiin. Analyysi tehdään viideltä peräkkäiseltä tilikaudelta, jotta mahdollisimman oikea kuva yrityksen taloudellisesta tilanteesta saavutetaan. Kohdeyritys kuuluu niin pieniin yrityksiin, että rahoituslaskelman ja toimintakertomuksen laatiminen ei ole tarpeellista. Tästä syystä niiden huomioiminen on luonnollisesti rajattu pois tutkimuksesta. Tunnuslukujen mittarit on määritelty toimeksiantajan toiveiden mukaisesti. Saatuja tunnuslukuja verrataan neljään saman toimialan ja alueen yrityksiin.

Tutkimuksessa käsitellään ensin tilinpäätöksen ja tilinpäätösanalyysin teoriaa alan kirjallisuuden avulla. Lisäksi opinnäytetyössä perehdytään työn mittareihin, eli tunnuslukuihin. Tunnuslukujen avaaminen auttaa lukijaa ymmärtämään paremmin mittareiden merkitystä. Tutkimusosiossa tehdään tilinpäätöksiin tarvittavat oikaisut ja selvitetään mittareina toimivat tunnusluvut, jotta analysointi voidaan suorittaa luotettavasti.

1.3 Aiheen merkitys

Aihe on ajankohtainen alati kiristyvässä päivittäistavarakaupan kilpailussa. Toimeksiantajan toiveena on selvittää monipuolisesti yrityksen taloudellinen tilanne ja suunta, joten kohdeyritykselle tutkimus on erittäin merkittävä. Lisäksi tutkimus antaa valmiudet yrityksen tarkasteluun jatkossakin. Tutkimus antaa myös vertailupohjan tulevaisuudessa tehtäviin tilinpäätösanalyysiin. Tutkimuksen tarkoituksena on lisäksi hahmottaa yrityksen suuntaa tarkasteluvuosien jälkeen, mikä luonnollisesti kiinnostaa yrityksen omistajaa.

1.4 Tutkimusmenetelmät

Analyysimenetelmänä tutkimuksessa käytetään tilinpäätösanalyysiä, mikä antaa tässä tapauksessa parhaan mahdollisen kuvan yrityksen taloudellisesta tilanteesta ja suunnasta. Kohdeyritystä verrataan neljään saman alueen sekä saman toimialan yrityksiin. Tämä tulee antamaan mahdollisimman oikean kuvan yrityksen tilanteesta.

Tutkimuksessa käytetään sekä määrällistä, että laadullista tutkimusmenetelmää. Tilinpäätösanalyysit toteutetaan vuosien 2010–2014 tilikausien tilinpäätöstiedoilla. Tilinpäätöstiedot ovat suurilta osin numeerisia, joten tutkimus on määrällistä siltä osin. Oikaistuista tilinpäätöksistä saaduilla ennalta valituilla tunnusluvuilla kuvataan asioita numeeristen suureiden avulla, sekä tuloksia havainnollistetaan erilaisien kuvaajien avulla. Tunnuslukuihin liittyvät suuntaa-antavat asteikot viittaavat myös vahvasti määrälliseen tutkimukseen. Analyysin peruselementtinä ovat siis numerot, joita tulkitaan sanallisesti.

Tutkimusta voidaan kuitenkin pitää myös laadullisena tutkimuksena. Tutkimuksessa ei pyritä yleistämään mitään, vaan tarkastellaan tuloksia kohdeyrityksen näkökulmasta. Tunnuslukuihin ja niiden syihin perehdyttäessä tutkimus on enemmän laadullista. Kohdeyritystä halutaan tutkia numeraalisia tuloksia syvemmin, mikä tekee tutkimuksesta myös laadullisen. Määrällisessä tutkimuksessa teoria on yleensä hypoteesin muodossa. Tilinpäätösanalyysissa ei varsinaista olettamusta ole, vaan se pyrkii selvittämään kohdeyrityksen taloudellista tilaa mahdollisimman monipuolisesti.

2 TILINPÄÄTÖS JA SEN SISÄLTÖ

Kaikki liike- sekä ammattitoimintaa harjoittavat toimijat ovat kirjanpitovelvollisia Suomessa. Yhtenäistä informaatiojärjestelmää pitää kirjanpitolaki (KPL) sekä kirjanpitoasetus (KPA), jonka kirjanpitovelvolliset noudattavat yhtenäisin perustein. Kaikkien toimiessa samojen sääntöjen puitteissa, saadaan kirjanpidon informaatiosta vertailua helpottavia tietoja. Yrityskohtaista liikkumavaraa kirjanpidossa on jonkin verran, joten tiedot eivät välttämättä ole täysin vertailukelpoisia. Ne kuitenkin auttavat tulkitsemaan erilaisia yrityksiä. (Salmi 2006, 24.)

Kirjanpito yrityksessä kuvaa sen toiminnasta aiheutuneita tuloja ja menoja. Lisäksi se kuvaa yrityksen rahoitustapahtumia, kuten oman pääoman sijoituksia ja palautuksia sekä lainojen nostoja ja maksuja. Kirjanpidon avulla saadaan paljon tietoa yrityksen taloudellisesta asemasta. Taloudellista tilaa voisi mitata yrityksen koko elinkaaren ajalta, mutta se ei yleensä ole paras mahdollinen mittari. Tärkeintä olisi tietää yrityksen tulevaisuudesta ja talouden suunnasta. Tämän takia yrityksen toimintaa tarkastellaankin säännöllisissä jaksoissa, tilikausissa. (Salmi 2006, 25.)

Tilikausi on pääsääntöisesti kahdentoista kuukauden mittainen, mutta se voi olla myös lyhennetty tai pidennetty. (Leppiniemi & Leppiniemi 2001, 21) Tilikauden lopussa yritys laatii tilinpäätöksen, jonka tarkoituksena on antaa mahdollisimman oikea kuva tuloksen ja talouden aseman muodostumisesta. Tilinpäätöksen pohjalta muodostuu seuraavan tilikauden avaava tase, mistä alkaa yrityksen juokseva kirjanpito kohti tulevaa tilinpäätöstä. (Salmi 2006, 26.)

Tilinpäätös on eräänlainen yhteenveto edellisvuoden kirjanpitoon tehdyistä liiketapahtumista. Yrityksen tilinpäätös tulee kirjanpitolaista (KPL 3:1.1). Kirjanpitolain mukaan tilinpäätös muodostuu taseesta, tuloslaskelmasta, rahoituslaskelmasta sekä liitetiedoista. Isompien yritysten tulee laatia tilinpäätökseen myös toimintakertomus. Tilinpäätös sekä toimintakertomus on lopuksi vielä tilintarkastettava. Kaikkien kirjanpitovelvollisten tulee laatia jokaiselta tilikaudeltaan tilinpäätös. (Leppiniemi & Leppiniemi 2006, 15-16, 38.)

2.1 Tuloslaskelma

Tuloslaskelma näyttää menneen tilikauden tuotot ja kulut. Sen tehtävä on kuvata yrityksen tuloksen muodostumista. Eli kuinka paljon kuluja on kertynyt, jotta yritys on saanut tietyn tuoton aikaiseksi. Suoraan yrityksen liiketoiminnasta tulleiden tuottojen lisäksi yrityksellä voi olla liiketoiminnan muita tuottoja, jotka eivät liity yrityksen varsinaiseen liiketoimintaan. Tällaisia tuottoja voivat olla esimerkiksi vuokratuotot ja tuotantovälineiden myyntivoitot. Yritykselle kertyneet kulut voidaan jakaa lyhytvaikutteisiin ja pitkävaikutteisiin kuluihin. Lyhytvaikutteisiksi kuluiksi lasketaan tilikaudelle aiheutuneet menot, jotka ovat tuottaneet tuottoa samalla tilikaudella. Näitä kuluja ovat esimerkiksi tuotetta tai palvelua varten ostetut raaka-aineet sekä henkilöstökulut, joita tuotantoprosessissa on käytetty. Pitkävaikutteisiksi kuluiksi luetaan menot, jotka ulottuvat yhtä tilikautta pidemmälle aikavälille. Maa-alueiden, rakennusten ja koneiden arvonalenemiset sekä poistot ovat esimerkkejä pitkävaikutteisista kuluista. Näitä arvonalenemisiä sekä poistoja tehdään usein sen takia, että jokin omaisuus kuluu ja vanhenee fyysisesti sekä teknisesti. Edellä mainituista tapahtumista seuraa tuotto-odotusten pieneneminen, mistä johtuen poisto tai arvonaleneminen yleensä tehdään. (Salmi 2006, 30-32.)

Tuloslaskelman rakenne alkaa liiketoiminnan tuotoilla, eli liikevaihdolla. Näistä kuluista vähennetään ansaittuihin tuottoihin suoraan liittyvät liiketoiminnan kulut. Kun liiketoiminnan tuotoista on vähennetty liiketoiminnan kulut, jää jäljelle liikevoitto tai liiketappio. Tämä rivi on yrityksen liiketoiminnan kannattavuuden perusmittari. (Salmi 2006, 32.)

Liiketoimintaan kuuluu kuitenkin myös siihen suoranaisesti liittymättömiä kuluja ja tuottoja. Näistä ensimmäisenä ovat rahoitustoiminnan erät. Yrityksellä saattaa olla sijoituksia arvopapereihin, josta se on tilikauden aikana saanut rahoitustuottoja. Toisaalta yrityksellä voi olla esimerkiksi pitkäaikaisesta velasta johtuvia korkokuluja sekä muita rahoitukseen liittyviä kuluja. Näitä kutsutaan rahoituskuluiksi. (Salmi 2006, 33.)

Seuraavana tuloslaskelmassa tulevat tilinpäätösjärjestelyt. Näillä tarkoitetaan yrityksen mahdollisuuksia säädellä tilikauden verotettavaa tulosta verolakien salli-

missa rajoissa. Käytännössä se tarkoittaa verotettavan tulon siirtämistä tuleville kausille tai purkamalla aiemmin tehtyjä varauksia tämän tilikauden verotettavaan tuloon. Järjestelyillä on siis tarkoitus vaikuttaa tilanteen mukaan yrityksen verotettavan tulon määrään. Näiden järjestelyjen jälkeen tulee tilikauden verojen vuoro. Verot pitävät sisällään pääsääntöisesti sekä tilikauden tuloon liittyviä suoriteperusteisia veroja sekä osingonjakoon liittyviä veroja. (Salmi 2006, 33.)

Lopuksi jää jäljelle viimeinen rivi, tilikauden voitto tai tappio. Kun kaikki tilikauden liittyvät vähennykset on tehty, viimeinen rivi näyttää ainakin periaatteessa omistajalle kuuluvan osuuden. Yritykselläkin on taloudellisia tarpeita ja omistajan kannattaa muistaa tilinpäätöksen yhteydessä tämäkin asia. Tuloslaskelman tilikauden voitto tai tappio siirretään taseeseen oman pääoman lisäyksenä tai vähennyksenä. (Salmi 2006, 34, 36.)

Taulukko 1. Kululajikohtainen tuloslaskelmakaava (L 1339/1997, 1§).

1. LIIKEVAIHTO	
2. Valmiiden ja keskeneräisten tuotteiden varaston muutos	
3. Valmistus omaan käyttöön	
4. Liiketoiminnan muut tuotot	
5. Materiaalit ja palvelut	
a Aineet, tarvikkeet, tavarat	
aa Ostot tilikauden aikana	
ab Varastojen muutos	
b Ulkopuoliset palvelut	
6. Henkilöstökulut	
a Palkat ja palkkiot	
b Henkilösivukulut	
ba Eläkekulut	
bb Muut henkilösivukulut	
7. Poistot ja arvonalentumiset	
a Suunnitelman mukaiset poistot	
b Arvonalentumiset pysyvien vastaavien hyödykkeistä	
c Vaihtuvien vastaavien poikkeukselliset arvonalentumiset	
8. Liiketoiminnan muut kulut	
9. LIIKEVOITTO (-TAPPIO)	
10. Rahoitustuotot ja -kulut	
a Tuotot osuuksista saman konsernin yrityksissä	
b Tuotot osuuksista omistusyhteisyriyksissä	
c Tuotot muista pysyvien vastaavien sijoituksista	
d Muut korko- ja rahoitustuotot	
e Arvonalentumiset pysyvien vastaavien sijoituksista	
f Arvonalentumiset vaihtuvien vastaavien rahoitusarvopapereista	
g Korkokulut ja muut rahoituskulut	
11. VOITTO (TAPPIO) ENNEN TILINPÄÄTÖSSIIRTOJA JA VEROJA	
12. Tilinpäätössiirrot	
a Poistoeron muutos	
b Verotusperusteisten varausten muutos	
c Konserniavustus	
13. Tuloverot	
14. Muut välittömät verot	
15. TILIKAUDEN VOITTO (TAPPIO)	

Yrityksen tuloslaskelma esitetään yleisimmin kululajikohtaisena tai toimintokohtaisena. Kululajikohtainen tuloslaskelma tarkoittaa liiketoiminnan kulujen jakamista varsinaisiin kululajeihin, kuten ostot tilikauden aikana ja henkilöstökulut. Toimintokohtainen tuloslaskelma jakaa varsinaisen liiketoiminnan kulut nimensä mukaan eri toimintojen mukaisesti osastoittain. Osastoja voivat olla esimerkiksi myynti ja markkinointi sekä hallinto. Kirjanpitovelvollinen voi valita kaavoista kumman tahansa, mutta valittua kaavaa on käytettävä johdonmukaisesti. (Kinnunen, Laitinen, Laitinen, Leppiniemi & Puttonen 2009, 36) Näitä kahta tuloslaskelmakaavaa kutsutaan liikekaavoiksi. Liikekaavoja käyttävät yritykset, jotka ovat kirjanpitovelvollisia. Pienistä ja keskisuurista yrityksistä suurin osa käyttää kululajikohtaista kaavaa. Vuonna 2001 noin neljäsosa pörssiyhtiöistä, eli suurista yrityksistä, käytti sen sijaan toimintokohtaista tuloslaskelmakaavaa. (Leppiniemi & Leppiniemi 2001, 33.)

Näiden liikekaavojen lisäksi kirjanpitolaki (1339/1997, 3-4§) on laatinut aatteellisille yhteisöille ja säätiöille sekä kiinteistön hallintaan omat tuloslaskelmakaavat, joiden mukaan niiden tulee toimia.

2.2 Tase

Yrityksen on laadittava jokaiselta tilikaudelta tase, jonka tarkoitus on kuvata sen tilinpäätöspäivän varallisuutta eli taloudellista asemaa. Taseessa varallisuudesta käytetään termejä vastaavat ja aktiivat. Varallisuuden arvon lisäksi se kertoo, miten kyseinen varallisuus on rahoitettu. Rahoitusvaihtoehtoina ovat oma pääoma sekä vieras pääoma. Pääomista käytetään taseessa termejä vastattavat ja passiivat. Kirjanpitoasetus on laatinut kaavan, jonka mukaan tase on laadittava. Kaikkien kirjanpitovelvollisten on käytettävä samaa kaavaa, vaikka pienet kirjanpitovelvolliset saavatkin käyttää tasekaavan lyhennettyä versiota. (Leppiniemi & Leppiniemi 2006, 40; Salmi 2006, 35.)

2.2.1 Vastaavat (varat, omaisuus, aktiivat)

Taseen varallisuus, eli vastaavat, jaetaan kahteen pääryhmään. Ensimmäisenä tasekaavassa on yrityksen pysyvin ja pitkäaikaisin omaisuus, pysyvät vastaavat.

Toisena pääryhmänä on yrityksen lyhytaikaisempi omaisuus, vaihtuvat vastaavat. Pysyvät vastaavat ovat varallisuutta, jotka tuottavat yritykselle tuloa kauemmin kuin yhden tilikauden ajan. Tällaista omaisuutta yrityksessä ovat esimerkiksi maa- ja vesialueet, rakennukset ja rakennelmat sekä koneet ja kalusto. Vaihtuvat vastaavat sen sijaan tuottavat yritykselle tuloa enintään yhden tilikauden ajan. Lyhytaikaista omaisuutta voi yrityksellä olla esimerkiksi kauppiaan myytäväksi hankkimat tavarat eli varasto. (Kinnunen, Laitinen, Laitinen, Leppiniemi & Puttonen 2009, 26-27.)

Pysyvät vastaavat, eli pitkäaikaiset varat, jaetaan tasekaavassa kolmeen eri ryhmään. Nämä ovat aineettomat hyödykkeet, aineelliset hyödykkeet ja sijoitukset. Aineettomilla hyödykkeillä tarkoitetaan omaisuutta, jonka ei ole konkreettisesti olemassa, mutta voidaan silti laskea yrityksen varallisuudeksi. Tällaista omaisuutta ovat esimerkiksi kehittämismenot sekä yrityksen liikearvo. Aineellisiksi hyödykkeiksi luetaan aiemmin mainitut esimerkit pitkäaikaisesta omaisuudesta. Kyseessä on siis olemassa oleva pitkäaikainen omaisuus. Taseen erään sijoitukset kuuluu yrityksen pitkäaikaisten sijoitusten lisäksi myös omistukset muissa yrityksissä, eli osakkeet ja osuudet. Näiden lisäksi pitkäaikaiset korolliset myyntisaamiset kuuluvat taseen sijoituksiin. (Kinnunen, Laitinen, Laitinen, Leppiniemi & Puttonen 2009, 27.)

Vaihtuvat vastaavat, eli lyhytaikaiset varat, jaetaan tasekaavassa neljään eri ryhmään. Ryhmät ovat vaihto-omaisuus, saamiset, rahoitusarvopaperit sekä rahat ja pankkisaamiset. Vaihto-omaisuudella tarkoitetaan esimerkiksi yrityksen myytäväksi tarkoitettua varastoa. Tuotteita valmistavalla yrityksellä siihen kuuluu muun muassa raaka-aineet ja jälleenmyyjällä myymälässä myyntiä odottavat tuotteet. Saamiset kertovat rahamäärän, joka ei ole yrityksen hallinnassa, mutta lasketaan silti sen varallisuudeksi. Nämä voivat olla esimerkiksi myyntisaamisia, eli yrityksen myyntejä, josta rahaa ei laskutuksen takia ole vielä saatu. Kyseessä voi olla myös siirtosaaminen, mikä tarkoittaa esimerkiksi sitä, että yritys on maksanut vakuutusmaksun ennakkoon seuraavalta vuodelta. Tämä seuraavalta vuodelta ennakkoon maksettu määrä liitetään tasekaavan kohtaan siirtosaamiset. (Kinnunen, Laitinen, Laitinen, Leppiniemi & Puttonen 2009, 27-28.) Rahoitusarvopaperit

ovat lyhytaikaisia kassavaroista tehtyjä sijoituksia, joiden on tarkoitus tuottaa tuloa alle vuoden ajan. Kyseessä voi olla myös kaupan yhteydessä maksuksi saatu osake, josta on tarkoitus luopua nopeasti. Rahoitusarvopaperit on helposti rahaksi muutettaviksi ja ne rinnastetaankin usein käteisvaroihin. Rahat ja pankkisaamiset ovat yrityksen käteisluonteiset maksuvalmiutta. Kyseistä erää käytetään esimerkiksi lyhytaikaisten velkojen maksuun, ja niitä onkin hyvä verrata keskenään taloudellisesta näkökulmasta. Rahojen ja pankkisaamisten määrä kertoo paljon myös yrityksen investointimahdollisuuksista. Varallisuuden keskittyessä kassavaroihin voi kertoa yrityksen varsinaisen liiketoiminnan heikosta menestyksestä. (Leppiniemi & Leppiniemi 2006, 96.)

Taulukko 2. Taseen vastaavat (L 1339/1997, 6 §).

V a s t a a v a a
A PYSYVÄT VASTAAVAT
I Aineettomat hyödykkeet
1. Kehittämismenot
2. Aineettomat oikeudet
3. Liikearvo
4. Muut aineettomat hyödykkeet
5. Ennakkomaksut
II Aineelliset hyödykkeet
1. Maa- ja vesialueet
2. Rakennukset ja rakennelmat
3. Koneet ja kalusto
4. Muut aineelliset hyödykkeet
5. Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat
III Sijoitukset
1. Osuudet saman konsernin yrityksissä
2. Saamiset saman konsernin yrityksiltä
3. Osuudet omistusyhteisyriksissä
4. Saamiset omistusyhteisyriksiltä
5. Muut osakkeet ja osuudet
6. Muut saamiset
B VAIHTUVAT VASTAAVAT
I Vaihto-omaisuus
1. Aineet ja tarvikkeet
2. Keskeneräiset tuotteet
3. Valmiit tuotteet/tavarat
4. Muu vaihto-omaisuus
5. Ennakkomaksut
II Saamiset
1. Myyntisaamiset
2. Saamiset saman konsernin yrityksiltä
3. Saamiset omistusyhteisyriksiltä
4. Lainasaamiset
5. Muut saamiset
6. Maksamattomat osakkeet/osuudet
7. Siirtosaamiset
III Rahoitusarvopaperit
1. Osuudet saman konsernin yrityksissä
2. Muut osakkeet ja osuudet
3. Muut arvopaperit
IV Rahat ja pankkisaamiset

2.2.2 Vastattavat (pääomat, passiivat)

Taseen pääomien osuus, eli vastattavat, jaetaan neljään eri pääryhmään. Nämä ryhmät ovat oma pääoma, tilinpäätössiirtojen kertymä, pakolliset varaukset sekä vieras pääoma. Kuten taseen vastaavaa puoli, vastattavaakin esitetään pysyvyyssjärjestyksessä. Se pääoma, joka yrityksen hallussa on pisimpään, näytetään ensimmäisenä tasekaavan vastattavaa puolella. (Kinnunen, Laitinen, Laitinen, Leppiniemi & Puttonen 2009, 32, 35.)

Oman pääoman määrä verrattuna pääomien kokonaismäärään kertoo yrityksen vakavaraisuuden. Yrityksen oma pääoma on siis erittäin tärkeä osa sen liiketoiminnan jatkuvuuden kannalta. Vakavaraisuuden perusteella arvioidaan esimerkiksi yrityksen rahoitusriski. Mitä suurempi on oman pääoman osuus, sitä pienempi on rahoitusriski. Oma pääoma voi olla kertynyt monella eri tavalla. Omistajien sijoitukset yritykseen, tulorahoituksella ansaitut voittovarot ja hallussapitovoitot eli arvonkorotusrahastot, ovat kaikki oman pääoman eriä. Näistä arvonkorotusrahastojen lisäksi myös osakepääoma ovat niin sanottua sidottua, eli jakokelvotonta pääomaa. Muut rahastot sekä erät ovat niin sanottua vapaata, eli jakokelvollista pääomaa. Näistä pääomista maksetaan omistajille esimerkiksi osinkoa. Tämän takia juuri osakkeenomistajat ovat hyvin kiinnostuneita jakokelvollisista pääomista. Jos yritys on tehnyt aiempina vuosina arvonkorotuksia, ne on tarkistettava aina tilinpäätöksen yhteydessä. Jos aiemmin tehty arvonkorotus ei täytä enää kirjanpitoasetuksen määräämiä edellytyksiä, on arvonkorotus purettava. (Leppiniemi & Leppiniemi 2006, 100-102.)

Tilinpäätössiirtojen kertymä on kirjanpitolain sallima verotukseen liittyvä tuloksen järjestelyerä. Tähän erään liitettävien siirtojen tulee täsmätä tuloslaskelman tilinpäätössiirtojen kanssa. Tilinpäätössiirtojen kertymää ei saa käyttää muuhun kuin verotukseen liittyviin järjestelyihin. Tehdyt tilinpäätössiirrot on mahdollista purkaa tuloksen järjestelemiseksi tulevissa tilinpäätöksissä oman halun mukaan. Kun puretaan verotettavan tulon pienentämiseksi tehtyjä tilinpäätössiirtoja, nousee tehtävän tilinpäätöksen verotettavaa tulo yhtä suurella määrällä. (Leppiniemi & Leppiniemi 2006, 104.)

Pakolliset varaukset rinnastetaan taseessa velkoihin. Vieraan pääoman veloista tiedetään velan pituus ja sen määrä, mutta pakollisista varauksista näitä asioita ei voida tietää varmuudella. Näin ollen pakollisen varauksen määrä ja toteutumisajankohta on jouduttu taseessa arvioimaan. Tällaisia varauksia ovat yrityksessä esimerkiksi työntekijöiden eläketurva, minkä yritys hoitaa eläkevakuutusten avulla. Yrityksessä olevalle työntekijälle kertyy työtä tehdessä eläkettä. Työntekijän työuran pituutta tai tulojen kehitystä ei voida ennustaa varmuudella, joten maksettavan eläkkeen määrä joudutaan näiltä osin arvioimaan. Yrityksen tulee selvittää tilikausittain arvio pakollisten varausten määrästä. (Kinnunen, Laitinen, Laitinen, Leppiniemi & Puttonen 2009, 34.)

Vieraalla pääomalla tarkoitetaan yrityksen velkojen määrää ulkopuolisille talouksille, kuten rahoituslaitoksille, työntekijöille, yhteiskunnalle sekä tavarantoimittajille. Vieraan pääoman omasta pääomasta erottaa velan luonne. Velka on joustamaton ja se on pakko maksaa takaisin. Taseessa vieras pääoma jaetaan lyhytaikaisiksi ja pitkäaikaisiksi veloiksi. Lyhytaikaisella velalla tarkoitetaan vuoden tai vuoden sisällä erääntyvää velkaa, kun taas pitkäaikainen velka on luonnollisesti sitä pidempi. Lyhytaikaisen velan määrä verrataan usein helposti realisoitaviin varoihin, kuten käteisvaroihin ja lyhytaikaisiin saamisiin. Mitä suurempi on lyhytaikaisen vieraan pääoman osuus, sitä todennäköisempi riski yrityksellä on ajautua maksuvaikeuksiin. (Leppiniemi & Leppiniemi 2006, 109.)

Taulukko 3. Taseen vastattavaa (L 1339/1997, 6 §).

V a s t a t t a v a a
A OMA PÄÄOMA
I Osake-, osuus- tai muu vastaava pääoma
II Ylikurssirahasto
III Arvonkorotusrahasto
IV Muut rahastot
1. Sijoitetun vapaan oman pääoman rahasto
2. Vararahasto
3. Yhtiöjärjestyksen tai sääntöjen mukaiset rahastot
4. Käyvän arvon rahasto
5. Muut rahastot
V Edellisten tilikausien voitto (tappio)
VI Tilikauden voitto (tappio)
B TILINPÄÄTÖSSIIRTOJEN KERTYMÄ
1. Poistoero
2. Verotusperäiset varaukset
C PAKOLLISET VARAUKSET
1. Eläkevaraukset
2. Verovaraukset
3. Muut pakolliset varaukset
D VIERAS PÄÄOMA
1. Joukkovelkakirjalainat
2. Vaihtovelkakirjalainat
3. Lainat rahoituslaitoksilta
4. Takaisinlainat työeläkevakuutuslaitoksilta
5. Saadut ennakot
6. Ostovelat
7. Rahoitusvekselit
8. Velat saman konsernin yrityksille
9. Velat omistusyhteisyriksille
10. Muut velat
11. Siirtovelat

2.3 Rahoituslaskelma tai rahavirtalaskelma

Tuloslaskelma ja tase ovat tärkeitä taloudellisia mittareita yrityksen liiketoimintaa tarkasteltaessa. Ne kuitenkin sisältävät paljon erilaisia aikaisemmin käsiteltyjä arvostuksia ja jaksotuksia, joten analyysin suorittaminen vaatii tarkkuutta. Rahoituslaskelman tarkoitus on kertoa yrityksen maksuliikenteen molemmin puolisista ta-

pahtumista. Laskelma näyttää, paljonko konkreettisia kassavaroja on tullut ja paljonko niitä on yrityksestä lähtenyt. Yrityksen kassan merkitys on erittäin suuri. Ilman tarpeellisia kassavaroja varsinaisesta liiketoiminnasta ei selvitä lyhyelläkään aikavälillä. Rahoituslaskelma on tärkeä elementti esimerkiksi lisärahoitusta haettaessa. Yrityksen rahoittajat näkevät laskelmasta helposti rahavirtojen määrän, ja pystyvät tämän avulla analysoimaan esimerkiksi lainojen ja niiden korkojen takaisinmaksumahdollisuuksia. Rahoituslaskelman vääristämiseksi tehtävät niin sanotut järjestelyt ovat vaikeita toteuttaa, sillä laskelman perustana on kassatulot ja -menot. (Salmi 2006, 200-201.)

Yksinkertaisimmillaan rahoituslaskelma, eli rahavirtalaskelma, kertoo yrityksen kaikki kassatulot ja -menot. Laskelmaa tehtäessä on kuitenkin syytä paneutua eri toimintojen rahavirtoihin. Näin saadaan yrityksestä enemmän haluttua informaatiota. Rahoituslaskelma jaetaan kolmeen eri laskelmaan. Näitä ovat liiketoiminnan rahavirta, investoinnin rahavirta sekä rahoituksen rahavirta. Kassatulojen ja -menojen luokittelu ei ole aina yksinkertaista, ja analyysoijan rooli arvioinnissa onkin hyvin tärkeä. (Salmi 2006, 202.)

Liiketoiminnan rahavirroilla tarkoitetaan yrityksen varsinaisella liiketoiminnalla ansaittuja ja menetettyjä rahavirtoja. Liiketoiminnalla ansaitulla tulolla yritys katkaa sen liiketoimintaan liittyviä kuluja, joita ovat esimerkiksi liiketoimintaan liittyvät rahoituskulut sekä liiketoiminnan takia maksettavat verot. Investointien rahavirta tarkoittaa yrityksen käyttämää rahaa, jolla pyritään saamaan varoja pitkällä aikavälillä. Investoinneilla tarkoitetaan pysyviin vastaaviin, eli aineellisiin sekä aineettomiin hyödykkeisiin käytettyä rahaa. Toisaalta investointien rahavirtojen tuloksi lasketaan pysyvien vastaavien myynti- ja luovutustulot. Lisäksi investointien rahavirraksi voidaan lukea pysyvien vastaavien sijoituksista saadut korot ja osingot. Rahoituksen rahavirralla tarkoitetaan lyhyt- ja pitkäaikaisten lainojen nostot ja niiden takaisinmaksut. Näiden lisäksi näihin rahavirtoihin kuuluvat myös yrityksestä maksetut osingot ja muu voitonjako. (Leppiniemi & Leppiniemi 2006, 144-146.)

Rahoituslaskelma on osa tilinpäätöstä. Osakeyhtiölain mukaan kaikkien julkisten osakeyhtiöiden sekä konserniyritysten on laadittava kyseinen laskelma. Pienet kirjanpitovelvolliset on vapautettu rahoituslaskelmasta. (Salmi 2006, 201.)

2.4 Liitetiedot

Tuloslaskelman, taseen ja rahoituslaskelman lisäksi liitetiedot ovat osa yrityksen tilinpäätöstä. Sen tarkoitus on auttaa lukijaa ymmärtämään yrityksen talouteen liittyviä lukuja. Liitetiedot auttavat myös yritystä antamaan kirjanpitolain vaatimaa oikeaa ja riittävää kuvaa sen taloudesta. Liitetietojen tulee antaa myös selvitys, jos yleisistä tilinpäätösperiaatteista on poikettu. Pienten kirjanpitovelvollisten tulee myös laatia tilinpäätöksen liitetiedot, mutta huomattavasti suppeampana kuin normaalisti. (Salmi 2006, 76-77.)

Tuloslaskelman liitetiedoissa tärkeintä on eritellä liikevaihdon mahdollinen toimialakohtainen ja maantieteellisten markkina-alueiden mukainen jakautuminen. Tämä tieto kertoo paljon yrityksen kehityksestä kyseisillä mittareilla. Liiketoiminnan muiden tuottojen erittely on myös tärkeää. Tässä liitteessä eritellään esimerkiksi pysyvien vastaavien myyntivoitot. Lisäksi suunnitelman mukaiset poistot ja niiden muutokset on syytä selvittää tuloslaskelman liitetiedoissa. Olennaiset pakollisten varausten muutokset ovat myös selvitettävä. (Salmi 2006, 77.)

Taseen liitetiedot jakaantuvat vastaavien sekä vastattavien liitetietoihin. Taseen vastaavien liitetietojen tärkein osa on selvitys aineettomien hyödykkeiden aktiivointi- ja poistoperusteista. Aineettomien hyödykkeiden arvostaminen voi olla hyvin hankalaa ja tämän takia niihin liittyvät erät on hyvin tärkeä selvittää liitetiedoissa. Lisäksi vastaavien liitetiedoissa on selvitettävä vaihto-omaisuuden sekä arvopapereiden kirjanpitoarvot sekä jälleenhankintahinnat, jotta saadaan selville omaisuuseriin liittyvä piilovarallisuuden tai -tappion määrä. (Salmi 2006, 78.)

Taseen vastattavien liitetiedot kertovat pääomien muutoksien syitä. Voitonjaosta sekä tappioiden kattamisesta johtuneet oman pääoman muutokset on syytä mainita liitetiedoissa. Vieras pääoma on usein jaettu lyhytaikaiseen, pitkäaikaiseen ja erittäin pitkäaikaiseen vieraaseen pääomaan. Erittäin pitkäaikaisella vieraalla pääo-

malla tarkoitetaan yli viiden vuoden laina-aikaa. Joillain yrityksillä on tapana liittää eritellä korottoman sekä korollisen vieraan pääoman määrä. (Salmi 2006, 78.)

Tuloverojen liitetiedot kertovat laskennalliset verovelat sekä -saamiset, joita ei ole merkitty tuloslaskelmaan tai taseeseen ja joiden tietäminen on olennaista. Liitetiedot auttavat tilinpäätöksen lukijaa ymmärtämään, miksi tuloslaskelmassa tai taseessa ei ole esitetty kyseisiä veroja. (Salmi 2006, 78.)

Vakuuksia ja vastuusitoumuksia koskevat liitetiedot ovat myös erittäin tärkeitä. Näissä erissä voi olla paljonkin vieraan pääoman piirteitä, joten ne on syytä eritellä tarkasti. Myös leasing- ja erityisesti rahoituksella otetut leasing-sopimukset on esitettävä niin, että sopimuksen ajanjakso tulee selvästi esille. Jälkimmäinen näistä on velkaa, mikä on otettava huomioon yrityksen velkaantuneisuutta arvioitaessa. (Salmi 2006, 78.)

Liitetiedoissa on myös selvitettävä tilintarkastajan saamat palkkiot, jos kirjanpito, tilinpäätös, toimintakertomus ja hallinto on tarkastettu tilintarkastuslain mukaisesti (KPL 2:7a). Kirjanpitolain (KPL 2:7b) mukaan tilinpäätöksen liitetiedoissa on myös annettava selvitys lähipiiriliiketoimista. Näillä tarkoitetaan kirjanpitovelvollisen ja tämän lähipiiriin kuuluvien välistä liiketoimintaa, mikä ei ole toteutettu tavanomaisen liiketoiminnan tavoin.

Henkilöstöä ja toimielimiä koskevat liitetiedot sisältävät selvityksen henkilöstön määrään liittyvää sekä henkilöstön ja toimielinten palkkioihin liittyvää informaatiota. Saattaa olla, että esimerkiksi omistajalle ei ole maksettu tilikaudella juurikaan palkkaa, eli hän on saanut tulonsa jollain muulla keinolla. Tällaiset asiat tulee selvittää tilinpäätöksen liitetiedoissa. (Salmi 2006, 78-79.)

Liitetiedoissa on mainittava myös omistukset muissa yrityksissä. Tiedoissa on myös selvitettävä, millä keinoin kyseinen omistus on arvostettu taseessa. Jos omistettava yritys on esimerkiksi tehnyt tilikaudella negatiivisen tuloksen, on se merkittävä taseeseen negatiivisena eränä. (Salmi 2006, 79.)

Tilinpäätöksessä käytetyt arvostus- ja jaksotusperiaatteet sekä -menetelmät on tärkeää osata hyvin. Jos nämä tilinpäätösinformaation luotettavuuden kannalta olennaiset periaatteet ovat muuttuneet, on niihin kiinnitettävä entistä tarkemmin huomiota. On arvioitava, pyrkiikö yritys näillä periaatteilla parantamaan vai heikentämään sen näytettävää tulosta. Periaatteiden muutos saattaa olla kriittistä yrityksen talouden vertailukelpoisuuden kannalta. (Salmi 2006, 77.)

2.5 Toimintakertomus

Toimintakertomus ei ole virallisesti osa yrityksen tilinpäätöstä. Se on kuitenkin laadittava, ellei yritys täytä kirjanpitolain määritystä mikroyrityksestä. Se laaditaan kirjanpitolain mukaisesti, mutta osakeyhtiöiden tulee ottaa toimintakertomusta laadittaessa huomioon myös osakeyhtiölain vaatimat tiedot. Toimintakertomusta tehdessä on otettava edelleen huomioon oikean ja riittävän kuvan antaminen yrityksen toiminnasta. Kirjanpitolain mukaan toimintakertomuksessa on annettava tiedot yrityksen toiminnan kehittymiseen liittyen, ilmoitettava tilikauden päättymisen jälkeen tapahtuneet oleelliset asiat, laadittava arvio tulevaisuuden näkymistä sekä selvitettävä tutkimus- ja kehitystoiminnan laajuus. Lisäksi kirjanpitolain mukaisessa toimintakertomuksessa on selvitettävä henkilöstöön ja ympäristöön vaikuttavat muut kuin talouden tunnusluvut sekä merkittävimmät epävarmuus- ja riskitekijät. (Salmi 2006, 79-80; KPL 1a.)

Näiden lisäksi osakeyhtiömuotoisen yrityksen tulee noudattaa osakeyhtiölain laatimia toimintakertomusohjeita. Kaikkien muiden osakeyhtiöiden, paitsi kirjanpitolainmukaisten pien- ja mikroyritysten tulee laatia toimintakertomus vuosittain. Tässä dokumentissa yrityksen tulee selvittää tilikauden voittoa koskevat toimenpiteet sekä muuta vapaata pääomaa koskeva mahdollinen voitonjakoehdotus. Lisäksi yrityksen on ilmoitettava osakkeiden määrä osakelajeittain sekä osakelajikohtaiset määräykset yhtiöjärjestyksessä. Pääomalainoihin liittyen yhtiön on ilmoitettava pääasialliset lainaehdot sekä lainoille kertyneet kuluksi kirjaamattomat korot. Näiden lisäksi toimintakertomuksessa on ilmoitettava myös yhtiön ulkomailla toimivat sivuliiketoimet. Osakeyhtiölain mukaan kyseisessä laissa mainitut tiedot voidaan myös esittää vaihtoehtoisesti yrityksen tilinpäätöksen liitetiedoissa, jollei kirjanpitolaisissa toisin säädetä. (OYL 8:5.)

2.6 Tilintarkastuskertomus

Tilintarkastuskertomus on yrityksen luotettavuuden ja avoimuuden kannalta tärkeä dokumentti. Sen laatiminen kertoo omistajille sekä muille sidosryhmille yrityksen tilinpäätöksen olevan hyvällä kirjanpitolavalla laadittu. Tilintarkastuslaki antaa ohjeet tilintarkastuksen laadintaan. Kyseinen laki uudistui vuoden 2016 alussa ja uudistumisen yhteydessä valtuutettujen tilintarkastajien nimikkeet hie- man muuttuivat. Nykyisen tilintarkastuslain mukaiset tutkintonimikkeet ovat HT, KHT ja JHT. HT tarkoittaa tilintarkastusalan perustutkintoa. Perustutkinnon jäl- keen tilintarkastajalla on mahdollisuus erikoistua yleisen edun kannalta merkittä- vien yhteisöjen tilintarkastuksiin (KHT) sekä julkishallinnon ja -talouden tilintar- kastuksiin (JHT). (Mitä on tilintarkastus?; Tilintarkastajatutkinto-opas 2016.)

Yleensä tilintarkastuskertomus on vakiomuotoinen, joten uudet tiedot yrityksestä ovat harvinaisia. Vakiomuotoisuus tarkoittaa ulkopuoliselle lukijalle sitä, että yri- tyksen tilinpäätöksessä ei ole ongelmakohtia. Tilinpäätös on suoritettu siis hyvän kirjanpitolavan mukaisesti ja siihen voi yleisesti luottaa. Tilintarkastuskertomuk- sen avulla tilintarkastajat vakuuttavat, että yrityksen tilinpäätös ja toimintakerto- mus antavat oikean ja riittävän kuvan sen toiminnan tuloksesta ja taloudesta. (Leppiniemi & Leppiniemi 2006, 58.)

Tilintarkastuskertomuksen vakiomuotoisuus tarkoittaa, että siitä poikkeaminen on huomionarvoinen asia. Jos tilintarkastajan kertomukseen normaalisti sisältyvät puollot, kuten hallituksen vastuuvapaus on evätty, herättää se lukijan epäilykset tilinpäätöstä kohtaan. Tärkeää on myös huomata, onko tilintarkastuskertomukses- sa on annettu lisätietoja. Kyseisen dokumentin lisätiedoilla tarkoitetaan usein tilin- tarkastajan ja tarkastettavan välistä ristiriitatilannetta. Näin ollen jää tilinpäätök- sen lukijan tulkittavaksi, mikä ristiriitaan on johtanut. Lisäksi tilintarkastaja voi antaa erityishuomautuksia vahvistaakseen jo tilinpäätöksessä havaittua asiaa. Täl- lainen huomautus voi olla esimerkiksi liiketoiminnan kannattavuuden huono taso, mitä halutaan painottaa myös tilintarkastuskertomuksessa. (Leppiniemi & Leppi- niemi 2006, 59-60.)

3 TILINPÄÄTÖSANALYYSI

Yrityksen taloudellisen tilan analysointi on erittäin merkittävässä osassa päätöksenteossa. Eri sidosryhmät ovat kiinnostuneita eri tavalla yrityksen taloudesta. Verottaja, sijoittaja, velkoja sekä työntekijä ovat kaikki kiinnostuneita talouden hie-man eri osa-alueista. Sijoittajalla on mielessä yrityksen mahdollinen kasvu ja osakkeen arvon nousu, velkojaa kiinnostaa yrityksen kyky maksaa ottamaansa lainaa takaisin ja työntekijää kiinnostaa yrityksen taloudellinen vakaus. Verottajaa kiinnostaa yrityksen tilikauden tulos, jonka perusteella veroa maksetaan. Jotta sidosryhmät saavat tarvitsemansa tiedot yrityksen taloudesta, on kohdeyrityksen tilinpäätöstä analysoitava tarkasti. (Kallunki & Kytönen 2007, 9,13.)

Yrityksen tilinpäätöksestä saatavat yksittäiset luvut eivät välttämättä ole kovin-kaan informatiivisia. Tätä varten eri mittareille on laadittu erilaisia tunnuslukuja. Tunnuslukujen tarkoitus on tuottaa vertailukelpoisia lukuja yrityksistä. (Salmi 2006, 111-112.) Tunnuslukujen avulla voidaan suorittaa tilinpäätösanalyysi. Sen tarkoitus on verrata yritysten taloudellista tilaa samalla ajanhetkellä ja tarkastella yrityksen tai yritysten taloudellisen tilan kehittymistä pitemmällä aikavälillä. Esimerkiksi päivittäistavarakaupan omistajaa kiinnostaa usein oman yrityksen taloudellisen tilan lisäksi myös sen menestys kilpailijoihin verrattuna. Eri sidosryhmiä kiinnostavat eri tunnusluvut. Yleisimpiä ja myös keskeisimpiä tilinpäätösanalyysin kohteena olevia ominaisuuksia ovat yrityksen kannattavuus, vakavaraisuus sekä maksuvalmius ja toiminnan tehokkuus. (Kallunki & Kytönen 2007, 14.)

Yritysten välistä vertailua tehtäessä on kuitenkin muistettava kriittinen näkökulma tarkasteluun. Yrityksiä on erilaisia, ja niiden arvo saattaa koostua erilaisista asioista. Palveluja tarjoavan yrityksen tasearvo ei välttämättä ole vertailukelpoinen tuotteita myyvän yrityksen tasearvoon. Näin ollen vertailuun on hyvä saada saman toimialan yrityksiä. Tällöin vertailu yritysten välillä on luotettavampaa ja antaa analysoijalle huomattavasti enemmän informaatiota yritysten taloudellisesta asemasta. Saman toimialan yrityksiä vertailtaessa yritykset on myös helpompi laittaa jonkinlaiseen paremmuusjärjestykseen. Talouden tunnusluvuista annetut yleiset ohjeavot ovat hyvä lähtökohta analyysiä tehtäessä, mutta toimialakohtainen ana-

lysointi kertoo yrityksen sijoittumisen toimialakentässä. Toimialavertailussa hyvin pärjännyt yritys on parempi kuin suurin osa muista toimialan yrityksistä ja heikosti pärjännyt on vertailussa muita huonompi. (Leppiniemi & Leppiniemi 2006, 50.)

Tilinpäätösanalyysin luotettavuus on lähtökohtaisesti hyvä. Tilinpäätökset on lakien avulla pitkälle standardisoitu, mikä tekee niistä hyvin samankaltaisia ja siten vertailtavia. Tilinpäätökset tarkastaa tilintarkastaja, mikä luo lisää uskottavuutta oikean kuvan saamiseksi. Vertailussa on kuitenkin hyvä ottaa huomioon siihen liittyvät rajoitteet sekä ongelmakohdat. Analyysin tekeminen vaatii analyysoijalta huolellista työtä ja johtopäätösten vahvistamista useiden mittareiden ja mittaustapojen avulla. Yritysten taloudelliseen vertailuun tilinpäätösten avulla on kuitenkin hyvät edellytykset. (Leppiniemi & Leppiniemi 2006, 52-53.)

3.1 Tilinpäätösanalyysin käyttäjät

Yrityksen eri sidosryhmät hyötyvät tilinpäätösanalyysin tiedoista. Kokonaiskuvan lisäksi eri sidosryhmät analysoivat tarkemmin itselleen tärkeitä yrityksen ominaisuuksia. Oman pääoman sijoittajat ovat kiinnostuneita yrityksen mahdollisuuksista maksaa tuottoa heidän sijoittamalleen pääomalle osinkoina. Vieraan pääoman sijoittajat tarkkailevat yrityksen vakavaraisuutta, eli kykyä selviytyä pitkäaikaisista veloista. Yrityksen tavarantoimittajat antavat usein maksuaikaa toimittamilleen tavaroille. Tämän takia heitä luonnollisesti kiinnostaa yrityksen maksuvalmius, eli kyky suoriutua lyhytaikaisista veloista. Lisäksi esimerkiksi verottaja, asiakkaat sekä kilpailijat ovat kiinnostuneita tilinpäätösanalyysin tuottamasta informaatiosta. (Kallunki & Kytönen 2007, 17-18.)

Yrityksen tilinpäätöksessä raportoima tulos määrittelee maksettavan veron määrän. Tilinpäätöksessä on nimenomaan näytetty tulos, mikä on lähtökohtana yrityksen verotettavaa tuloa laskettaessa. Verottaja pyrkii saamaan mahdollisimman tarkan kuvan tilikauden voitoista tai tappioista. Toisaalta elinkeinoverolaki antaa yritykselle mahdollisuudet niin sanottuun joustavaan tuloksen raportointiin, minkä verottaja ottaa huomioon tilinpäätösanalyysia analysoitaessa. (Kallunki & Kytönen 2007, 18.)

Oman pääoman sijoittaja, eli osakkeenomistaja on ostanut varoillaan yrityksen osakkeita ja on kiinnostunut saamaan osakkeilleen tuottoa osinkojen muodossa. Yritys maksaa usein osinkoa tekemänsä tuloksen mukaan. Tämä on yksi suurimmista syistä sidosryhmän tilinpäätösanalyysistä saadun informaation käyttöön. Osakesijoittajat ovat kiinnostuneita yrityksen kannattavuudesta, minkä takia myöskin heidän analysointi keskittyy suurimmalta osin tähän ominaisuuteen. Osakesijoittajat käyttävät apunaan yritystä analysoitaessa usein ammattilaisten, eli analyytikoiden, tekemiä yritysanalyyssejä, missä yhdistyvät tilinpäätösinformaatio sekä ammattilaisten käytössä oleva muu yritystä koskeva informaatio. (Kallunki & Kytönen 2007, 18-19.)

Vieraan pääoman sijoittajat, kuten pankit, tarkastelevat hieman eri ominaisuuksia kuin verottaja tai osakkeenomistajat. Vieraan pääoman sijoittajien tärkein tarkastelun kohde ei ole yrityksen lyhyen aikavälin kannattavuuden tunnusluvut. Vieraan pääoman ehtojen mukaan yritys maksaa ennalta määrätyt korot sekä vieraan pääoman takaisinmaksut sovitun ajan kuluessa. Eli yrityksen vieraan pääoman takaisinmaksut eivät ole sidottuja yrityksen kannattavuuteen. Tämä sidosryhmä on kiinnostunut vakavaraisuutta koskevasta informaatiosta, sekä pitkän aikavälin kannattavuuden muutoksista. (Kallunki & Kytönen 2007, 19.)

Tavarantoimittajat ovat kiinnostuneita hyvin paljon samanlaisista ominaisuuksista kuin vieraan pääoman sijoittajat. Tavarantoimittajat antavat yritykselle usein maksuaikaa myydessään aineita tai tarvikkeita. Kyseessä on lyhytaikainen velka ja se on luonteeltaan vierasta pääomaa. Tämän takia toimittajat ovat kiinnostuneita sekä vakavaraisuuden että maksuvalmiuden tunnusluvuista. Tavarantoimittajan liiketoiminta saattaa olla jopa riippuvainen yhden asiakkaan myynneistä, minkä takia asiakkaan taloudellinen tilanne vaikuttaa vahvasti myös tavarantoimittajat taloudelliseen asemaan. Tällaisessa tilanteessa tavarantoimittajan on entistä tärkeämpää tarkkailla asiakasyrityksen kaikkia taloudellisia ominaisuuksia. (Kallunki & Kytönen 2007, 19-20.)

Tavallisessa tilanteessa asiakkaan tarve tilinpäätösanalyysin tuottamalle informaatiolle on vähäinen. Jos lähellä oleva päivittäistavarakauppa ei pysty tarjoamaan asiakkaalleen hänen tarvitsemiaan tuotteita, voi tuotteet ostaa vaihtoehtoisesti toi-

sesta kaupasta. Toki asiakkaalle voi syntyä lisäkustannuksia, jos toinen kauppa on esimerkiksi merkittävästi kauempana. Tällöin lähikaupan toiminnan jatkuvuus kiinnostaa myös asiakasta. (Kallunki & Kytönen 2007, 20.)

Kilpailijat ovat kiinnostuneita yrityksen monenlaisesta tilinpäätösanalyysin tuotamasta informaatiosta. Myynnin kehitys, kannattavuus, investoinnit sekä markkinaosuuksien muutokset ovat erityisesti kilpailijoiden analysoinnin keskipisteessä. Kilpailija voi verrata kyseisiä taloudellisia tietoja omiin vastaaviin tietoihin ja laatia sitä kautta mahdollisia tavoitteita seuraavalle tilikaudelle. (Kallunki & Kytönen 2007, 20.)

3.2 Tilinpäätöstietojen oikaisu ja tavoitteet

Vaikka suomalainen tilinpäätöskäytäntö perustuukin meno-tulo -teoriaan, on yrityksille jätetty mahdollisuuksia joustaa tilinpäätöksen laadinnassa. Näiden joustojen avulla yritys voi säädellä sekä vuositulostaan, että verotusta. Yleisimmät tilinpäätöksessä tehtävät oikaisut liittyvät varauksiin, poistoihin, tuloslaskelman ohi kirjattuihin tuottoihin ja kuluihin, jaksotusvirheisiin, epävarmoihin saamisiin, käyttöomaisuuden ja varaston arvostuksiin sekä tuloveroihin. Tilinpäätösoikaisuilla pyritäänkin oikaisemaan yrityksen viralliseen tilinpäätökseen tehdyt tuloksenjärjestelyerät, jotta tilinpäätös noudattaisi meno-tulo -teoriaa käytännössä. Kun tarvittavat oikaisut on tehty, saadaan oikaistu tilinpäätös. (Lehtimäki. 2016.)

Tilinpäätöstietojen oikaisutoimenpiteiden tarkoituksena on saada tuloslaskelmasta ja taseesta vertailukelpoisia. Juuri vertailukelpoisuuden takia eri tilikausille sekä eri yrityksille tulee tehdä samat oikaisutoimenpiteet. (Kallunki & Kytönen 2007, 42.)

3.2.1 Tuloslaskelman oikaiseminen

Kirjanpitoasetuksen mukainen virallinen tuloslaskelma ei näytä myynti- tai käyttökate. Käyttökate kuuluu kuitenkin oikaistun tuloslaskelman kaavaan. Tarkempi yrityksen toiminnan kustannusrakenteen tutkiminen vaatii yrityksen sisäisiä tietoja. (Yritystutkimusneuvottelukunta 2005, 14.)

Oikaistussa tuloslaskelmassa liikevaihto näyttää yrityksen myyntiin liittyvien oikaisuerien myyntituoton. Liikevaihtoa tulee oikaista, jos yrityksen myyntisaamiin liittyy epävarmoja saamisia. Myyntitulojen lisäksi yrityksellä voi olla säännöllisiä tuottoja, jotka oikaistaan liiketoiminnan muihin tuottoihin. (Kallunki & Kytönen 2007, 44.)

Vähentämällä virallisen tuloslaskelman aine- ja tavaraostoista varastojen lisäys tai lisäämällä ostoihin näiden varastojen vähennys, saadaan aine- ja tarvikkeikäyttö. Kaupan alalla yrityksen ainekäyttö pitää sisällään tavaraostot ja varaston muutokset ja kertoo näin myytyjen tuotteiden hankintakustannukset (Yritystutkimusneuvottelukunta 2005, 15.)

Henkilöstökuluihin kuuluvat ennakonpidätyksen alaiset palkat ja kaikki niihin välittömästi liittyvät kulut, kuten sosiaaliturvamaksut, vakuutusmaksut sekä eläkekulut. Mikäli yrityksen henkilöstökuluihin sisältyy vapaaehtoisia henkilöstökuluja, oikaistaan ne liiketoiminnan muihin kuluihin. Mikäli yrityksen omistajan palkkaa ei ole huomioitu virallisen tuloslaskelman henkilöstökuluissa, voidaan oikaistun tuloslaskelman henkilöstökuluihin lisätä toimialan keskimääräisen palkkatason mukainen palkka. (Yritystutkimusneuvottelukunta 2005, 16; Kallunki & Kytönen 2007, 45.)

Liiketoiminnan muihin kuluihin kuuluvat yrityksen varsinaiseen liiketoimintaan liittyvät erät, joita tuloslaskelmassa ei erikseen mainita. Näitä kuluja voi olla esimerkiksi vuokrat, leasingmaksut sekä mainos- ja markkinointikulut. Omaisuuden myyntitappiot, kuten kiinteistön myynti, luetaan myös liiketoiminnan muihin kuluihin. (Yritystutkimusneuvottelukunta 2005, 17.)

Näiden oikaisuerien jälkeen saadaan käyttökate, eli tulos ennen korkoja, veroja, suunnitelman mukaisia poistoja ja arvonalenemisiä. Käyttökatteessa yrityksen tuotoista on vähennetty kaikki kulut, jotka liittyvät välittömästi liiketoimintaan. Välitulos on taseen koosta riippumaton tulorivi, mikä helpottaa yritysten välisen liiketoiminnan vertailua. (Salmi 2006, 134.)

Suunnitelman mukaisten poistojen tulee olla oikeassa suhteessa pysyvien vastaavien määrään ja poistoaikoihin. Mikäli tehdyt poistot kuitenkin ylittävät selvästi elinkeinoverolain suositukset, käytetään suunnitelman mukaisten poistojen perusteena elinkeinoverolain mukaisia maksimipoistoja. Poistoero näytetään oikaistussa tuloslaskelmassa erässä muut tuloksen oikaistut. Arvonalentumisella tarkoitetaan luovutushinnan pysyvää laskua. (Salmi 2006, 134; Yritystutkimusneuvottelukunta 2005, 18-19.)

Seuraavaa oikaistun tuloslaskelman välitulosta kutsutaan liiketulokseksi, jolla tarkoitetaan tulosta ennen korkoja ja veroja. Kaikki liiketoiminnan ylläpitämisen ja kehittämisen lyhyt- ja pitkävaikutteiset kulut on vähennetty liiketoiminnan tuotoista. Liiketulosta käytetään liiketoiminnan kannattavuuden perusmittarina. (Salmi 2006, 134-135.)

Liiketuloksen jälkeen huomioidaan yrityksen rahoituskulut ja -tuotot. Korkotuottoja sekä -kuluja tulee oikaista, jos nämä erät sisältävät mahdollisia kurssieroja. Kurssieroille on huomioitu oma erä oikaistun tuloslaskelman kaavassa. Yrityksen veroina otetaan huomioon vain ne verot, jotka tulevat kyseisen tilikauden säännöllisestä liiketoiminnasta. Näin ollen aikaisempiin tilikausiin liittyvät veronpalautukset tai maksetut lisäverot tulee eliminoida. Veronalaista tuloa eliminoitaessa tulee muistaa eliminoida myös veroja. Näiden erien jälkeen saadaan seuraava välitulos, jota kutsutaan nettotulokseksi. Nettotulos kertoo yrityksen omistajille jäävän osuuden tilikauden tuloksesta, eli niin sanotun voitonjakokelpoisen pääoman. (Salmi 2006, 135-136; Yritystutkimusneuvottelukunta 2005, 20-22.)

Ennen viimeistä välitulosta, kokonaistulosta, otetaan vielä huomioon yrityksen ei-säännölliseen liiketoimintaan liittyvät tilinpäätösjärjestelyt sekä vähemmistöosuus. Erät, jotka eivät liity yrityksen säännölliseen liiketoimintaan, eivät saa vaikuttaa sen nettotulokseen. Kokonaistulos, eli tilikauden voitto tai tappio jää jäljelle, kun kaikki kulut on vähennetty tuotoista. (Salmi 2006, 136.)

Taulukko 4. Oikaistun tuloslaskelman kaava (Yritystutkimusneuvottelukunta 2005, 12).

LIKEVAIHTO
Liiketoiminnan muut tuotot
Liiketoiminnan tuotot yhteensä
Aine- ja tarvikekäyttö
Ulkopuoliset palvelut
Henkilöstökulut
Laskennallinen palkkorjaus
Liiketoiminnan muut kulut
Valmisteveraston muutos
KÄYTTÖKATE
Suunnitelman mukaiset poistot
Arvon alentumiset pysyvien vastaavien hyödykkeistä
Vaihtuvien vastaavien poikkeukselliset arvonalentumiset
LIIKETULOS
Tuotot osuuksista ja muista sijoituksista
Muut korko- ja rahoitustuotot
Korkokulut ja muut rahoituskulut
Kurssierot
Sijoitusten ja arvopapereiden arvonalentumiset
Välittömät verot
NETTOTULOS
Tilinpäätössiirrot
Poistoeron lisäys / vähennys
Vapaaehtoisten varausten lisäys / vähennys
Laskennallinen palkkorjaus
Käyvän arvon muutokset
Muut tuloksen oikaisut
TILIKAUDEN TULOS

3.2.2 Taseen oikaiseminen

Oikaistun taseen tarkoituksena on näyttää yrityksen todellinen varallisuus. Taseesta tulee eliminoida sellainen varallisuus, jolla ei todellisuudessa ole omaisuusarvoa. Ja päinvastoin taseeseen tulee merkitä näkyviin sellainen sieltä puuttuva omaisuus, jolla todellisuuden kannalta on merkitystä. Korjauksissa omaa pääomaa korjataan varallisuuden ja velkojen nettokorjauksilla. Kun todellinen varallisuus lisääntyy, niin oma pääoma kasvaa. (Salmi 2006, 138.)

Virallisen taseen aineettomat hyödykkeet saattavat sisältää eriä, jotka eivät tuota yritykselle todellista omaisuusarvoa. Tällainen erä voi olla esimerkiksi liikearvo, joka saattaa osoittautua arvottomaksi. Arvoton liikearvo poistetaan oikaistun taseen vastaavista, sekä omasta pääomasta. Virallisen taseen kehittämismenot tulee ottaa myös tarkasteltavaksi. Jos kehittämismenot eivät osoittaudu aktivointikel-
poisiksi, tulee ne poistaa sekä vastaavista että omasta pääomasta. Oikaistussa taseessa aineettomiin hyödykkeisiin kuuluu kehittämismenojen sekä liikearvon lisäksi muut aineettomat hyödykkeet. (Yritystutkimusneuvottelukunta 2005, 26-27.)

Taseen aineellisiin hyödykkeisiin sisältyvät maa- ja vesialueet, rakennukset ja rakennelmat, koneet ja kalusto sekä muut aineelliset hyödykkeet. Maa-alueiden arvonnousu merkitään arvonnkorotuksena, mikä ei vaikuta yrityksen tulokseen. Jos aikaisempina tilikausina on tehty maa-alueiden arvonnkorotuksia, tulee ne tarkistaa ja mahdolliset aiheettomat arvonnkorotukset peruuttaa, jolloin myös yrityksen oma pääoma pienenee. Rakennuksien peruskorjaukset sekä suuremmat korjausmenot on mahdollista aktivoida hankintamenoon sekä poistaa suunnitelman mukaan rakennuksen poiston yhteydessä. Arvonnkorotukset rakennuksiin ei ole mahdollista. Investointiavustukset koneisiin ja kalustoon voidaan käsitellä hankintameno vähennyksenä. Oikaistussa taseessa muut aineelliset hyödykkeet sisältävät virallisen taseen muut aineelliset hyödykkeet sekä aineellisten hyödykkeiden ennakkomak-
sut ja keskeneräiset hankinnat. (Yritystutkimusneuvottelukunta 2005, 28.)

Oikaistun taseen sijoitukset ja pitkäaikaiset saamiset pitää sisällään sisäiset osakkeet ja osuudet, muut osakkeet ja osuudet, sisäiset saamiset sekä muut saamiset ja

sijoitukset. Sisäiset osakkeet ja osuudet pitää sisällään virallisessa taseessa olevat erät osuudet saman konsernin yrityksissä sekä osuudet omistusyhteisyhteisöissä. Jos osakkeiden arvo on menetetty, osakkeiden tasearvo poistetaan sekä osakkeista että omasta pääomasta. Sekä sisäisiä että muita saamisia tulee tarkastella kriittisesti, sillä ne voivat sisältää saamisia, joita yritys ei tule saamaan takaisin. Sisäiset lainasaamiset sekä epävarmat muut saamiset tulee poistaa saamisista sekä omasta pääomasta. Virallisessa taseessa ei leasingomaisuutta mainita, mutta oikaistussa taseessa se eritellään vastaavaa puolelle leasingvastuukantana sekä vastattavaa puolelle leasingvastuuna. (Salmi 2006, 139; Yritystutkimusneuvottelukunta 2005, 29-30.)

Vaihto-omaisuuden oikaisuun tulee kiinnittää huomiota, jos tukkuliike tai vähittäiskauppa on kirjannut vaihto-omaisuutensa valmiisiin tuotteisiin. Kyseinen erä tulee siirtää vaihto-omaisuuden erään ”aineet ja tarvikkeet”. Virallisen taseen muu vaihto-omaisuus sekä ennakkomaksut yhdistetään yhdeksi eräksi. (Yritystutkimusneuvottelukunta 2005, 31.)

Oikaistussa taseessa lyhytaikaiset saamiset jakaantuu myyntisaamisiin, sisäisiin myyntisaamisiin, muihin sisäisiin saamisiin sekä muihin saamisiin. Jos myyntisaamisiin liittyy luottotappioita, ne sisällytetään tuloslaskelmaan liiketoiminnan muihin kuluihin. Muut saamiset pitävät sisällään lainasaamiset, muut saamiset, maksamattomat osakkeet ja osuudet sekä siirtosaamiset. Olennaiset siirtosaamiset tulee kirjanpitoasetuksen mukaan eritellä liitetiedoissa. Oikaistun taseen vastaavaa puolen viimeisenä eränä on rahat ja rahoitusarvopaperit, johon on yhdistetty virallisesta taseesta rahoitusarvopaperit sekä rahat ja pankkisaamiset. (Yritystutkimusneuvottelukunta 2005, 33.)

Oikaistun taseen vastattavaa puolen oman pääoman oikaisu koostuvat virallisen taseen omaisuuserien ja velkojen oikaisuista. Yhtiöverokannan mukainen osuus tulee siirtää laskennallisiin verovelkoihin, jos tuloslaskelma sisältää poistoeroja tai vapaaehtoisia varauksia. Vieraan pääoman pääomalainat voidaan kokonaisuudessaan tai osittain siirtää kuuluvaksi omaan pääomaan, jos se voidaan tosiasiallisen luonteensa perusteella niin rinnastaa. Pääomalainan siirtäminen vieraasta pääomasta omaan pääomaan vaikuttaa positiivisesti omavaraisuusastetta mitattaessa.

Virallisen taseen ostovelkojen pitäessä sisällään osamaksuja, siirretään ne lyhytaikaiseen korolliseen vieraaseen pääomaan. Jos muut sisäiset korottomat velat tai muut korottomat lyhytaikaiset velat sisältävät osingonjakoa, joka koskee kyseisen tilikauden tulosta, se oikaistaan takaisin taseen voittovaroihin. (Yritystutkimusneuvottelukunta 2005, 34-42.)

Taulukko 5. Oikaistun taseen kaava (Yritystutkimusneuvottelukunta 2005, 25).

VASTAAVAA	VASTATTAVAA
Pysyvät vastaavat:	Oma pääoma:
Kehittämismenot	Osakepääoma
Liikearvo	Ylikurssi- ja arvonorotusrahasto
Muut aineettomat hyödykkeet	Käyvän arvon rahasto
Aineettomat hyödykkeet yhteensä	Muut rahastot
	Kertyneet voittovarot
Maa- ja vesialueet	Tilikauden tulos
Rakennukset ja rakennelmat	Pääomalainat
Koneet ja kalusto	Taseen oma pääoma yhteensä
Muut aineelliset hyödykkeet	Poistoero
Aineelliset hyödykkeet yhteensä	Vapaaehtoiset varaukset
	Poistoero ja varaukset yhteensä
Sisäiset osakkeet ja osuudet	Oman pääoman oikaisut
Muut osakkeet ja osuudet	Oikaistu pääoma yhteensä
Sisäiset saamiset	Vieras pääoma:
Muut saamiset ja sijoitukset	Pääomalainat
Sijoitukset ja pitkäaikaiset saamiset yhteensä	Lainat rahoituslaitoksilta
	Eläkelainat
Leasingvastuukanta	Saadut ennakot
	Sisäiset velat
Vaihtuvat vastaavat:	Muut pitkäaikaiset velat
	Pitkäaikainen vieras pääoma yhteensä
Aineet ja tarvikkeet	Laskennallinen verovelka
Keskeneräiset tuotteet	Pakolliset varaukset
Valmiit tuotteet	Leasingvastuukanta
Muu vaihto-omaisuus	Korolliset lyhytaikaiset velat
Vaihto-omaisuus yhteensä	Saadut ennakot
Myyntisaamiset	Ostovelat
Sisäiset myyntisaamiset	Sisäiset ostovelat
Muut sisäiset saamiset	Muut sisäiset korolliset velat
Muut saamiset	Muut sisäiset korottomat velat
Lyhytaikaiset saamiset yhteensä	Muut korottomat lyhytaikaiset velat
	Lyhytaikainen vieras pääoma yhteensä
Rahat ja rahoitusarvopaperit	Oikaistu vieras pääoma yhteensä
Vastaavaa yhteensä	Vastattavaa yhteensä

3.3 Tilinpäätösanalyysin tunnusluvut ja niiden tulkinta

Vaikka oikaistun tilinpäätöksen rahamäärät antavat pientä viittaa yrityksen taloudesta, saadaan talouden tunnuslukuja käyttämällä huomattavasti monipuolisempi katsaus. Tunnuslukujen avulla voidaan tarkastella eri näkökulmista menneen tilikauden aikaansaannoksia. Tunnuslukuja tarkasteltaessa voidaan arvioida toki vain yhtä tunnuslukua kerrallaan, mutta analysoijan on muistettava yrityksen talouden olevan iso kokonaisuus. Täten yhden tunnusluvun sijaan kannattaa kiinnittää huomiota suurempiin kokonaisuuksiin. Lisäksi eri toimialojen yritysten talous muodostuu hyvin erilaisista asioista, mikä täytyy myös huomioida analyysia tehtäessä. (Salmi 2006, 111-113.)

Tilinpäätösanalyysia tehtäessä avuksi tulee ottaa myös vertailukohta. Analyysin tekijän on hyvä vertailla tunnuslukuja aikaisempiin tilikausiin. Näin saadaan monipuolinen kuva talouden suunnasta ja kehityksestä. Vertailun avulla havaitaan myös normaalista poikkeavat kaudet. Yrityksellä voi olla monien huonojen tilikausien joukossa yksi poikkeuksellisen hyvä tilikausi, minkä syitä analysoijan tulee pohtia johtopäätöksiä tehtäessä. (Salmi 2006, 113.)

Aikavertailun lisäksi analyysissä on hyvä vertailla tarkasteltavaa yritystä myös muihin yrityksiin. Vertailtavat yritykset on tärkeä valita samalta toimialalta, jotta analyysi säilyy vertailukelpoisena. Vertailtavien yritysten lisäksi analyysin tekijä voi verrata kohdeyritystä koko toimialan keskiarvolukuihin, mikä antaa myös monipuolisuutta tutkimukselle. (Salmi 2006, 125.)

3.4 Yrityksen koon ja kasvun tunnusluvut

Yrityksen kokoa ja kasvua kuvataan usein muutamien lukujen avulla. Liikevaihto sekä toimintaan sitoutuneen pääoman määrää kuvaava taseen loppusumma kertoo yrityksen volyymin tason. Suuremmissa yrityksissä toiminnan kokoa mitataan myös henkilöstön määrän avulla. Henkilöstön määrää kuvattaessa halutaan kertoa yrityksen merkitystä työllistäjänä. Toimialojen työvoimavaltaisuus kuitenkin vaihtelee paljon, joten henkilöstön määrää vertailtaessa tämä on tärkeää ottaa huomioon. Eri tilikausien lukuja verrataan keskenään, minkä avulla saadaan in-

formaatiota kokoon ja kasvuun liittyen. (Kinnunen, Laitinen, Laitinen, Leppiniemi & Puttonen 2009, 53.)

$$\text{Liikevaihdon kasvu-\%} = \frac{\text{Liikevaihto (12kk)} - \text{Edellinen liikevaihto (12kk)}}{\text{Edellinen liikevaihto (12kk)}} \times 100$$

Kaavio 1. Liikevaihdon kasvu-% (Balance Consulting).

$$\text{Taseen kasvu-\%} = \frac{\text{Taseen loppusumma} - \text{Edellisen taseen loppusumma}}{\text{Edellisen taseen loppusumma}} \times 100$$

Kaavio 2. Taseen kasvu-% (Balance Consulting).

3.5 Kannattavuuden tunnusluvut

Yritys pyrkii tuottamaan liiketoiminnallaan tuloja enemmän kuin tulojen hankkimiseksi on käytetty menoja. Tulot ja menot voivat vaihdella eri syistä tilikausien aikana, joten kannattavuutta tutkitaan usein pitkältä aikaväliltä. Esimerkiksi erilaiset trendit tuovat yritykseen lisätuloja, ja investoinnit puolestaan lisämenoja. Kannattavuuden tunnuslukuja tuleekin vertailla edellisiin tilikausiin. Lisäksi vertailukelpoisuutta parantaa kohdeyrityksen vertaileminen muihin saman toimialan yrityksiin. (Kallunki & Kytönen 2007, 74.)

3.5.1 Myyntikate

Myyntikate on tukku- ja vähittäiskaupassa yleinen tunnusluku. Luku kertoo, paljonko rahaa jää, kun myynneistä vähennetään niihin liittyneet menot. Myyntikate saadaan vähentämällä liikevaihdosta ostot tilikauden aikana sekä ulkopuoliset palvelut. Tuloslaskelman perusteella laskettu myyntikate kertoo yrityksen kokonaismyyntikatteen, eli siitä ei kannata tehdä johtopäätöksiä yksittäisten tuotteiden myyntiin liittyen. (Balance Consulting.)

$$\text{Myyntikate-\%} = \frac{\text{Myyntikate}}{\text{Liikevaihto}} \times 100$$

Kaavio 3. Myyntikate-% (Balance Consulting).

Tunnusluvulla ei ole yleistä arvosteluasteikkoa. Myyntikatetta vertailtaessa on tärkeää ottaa huomioon yritysten erilaisuus. Vertailuyrityksiä matalampi myyntikate voi kertoa kohdeyrityksen heikosta hinnoitteluvoimasta, mutta se voi myös olla yrityksen kilpailukeino panostettaessa liiketoiminnan volyyymiin. Tunnusluku käytetään vain toimialakohtaiseen vertailuun. (Balance Consulting.)

3.5.2 Käyttökate

Virallinen tuloslaskelma ei esitä käyttökate, joten se määritellään yrityksen oikaistussa tuloslaskelmassa välituloksena ennen liiketulosta. Sen tarkoituksena on kertoa liiketoiminnan tulos ennen poistoja, rahoituseriä ja veroja. Käyttökate näyttää liikevaihdosta jäävän katteen, kun siitä vähennetään yrityksen toimintakulut. Käyttökate verrattaessa yrityksen liikevaihtoon saadaan jokseenkin vertailukelpoinen tunnusluku, käyttökateprosentti. (Balance Consulting.)

$$\text{Käyttökate-\%} = \frac{\text{Käyttökate}}{\text{Liikevaihto}} \times 100$$

Kaavio 4. Käyttökate-% (Balance Consulting).

Tunnusluvulle ei ole varsinaista tavoitearvoa. Käyttökate voidaan vertailla vain saman toimialan yrityksiin. Vertailtaessa on kuitenkin tärkeää olla tarkkana. Yritysten omistusrakenne saattaa vaihdella paljonkin. Toiset yritykset omistavat tuotantovälineensä itse, kun taas toiset saattavat vuokrata niitä ulkopuoliselta taholta. Omistettaessa laitteet, niiden kulut näkyvät vasta käyttökateen jälkeen poistoina ja rahoituskuluina. Vuokrattaessa kulut näkyvät liiketoiminnan muissa kuluissa ennen käyttökate. (Yritystutkimusneuvottelukunta 2005, 55-56.)

3.5.3 Liiketulos

Liiketulos on oikaistun tuloslaskelman välitulos, joka kertoo varsinaisen liiketoiminnan tuottojen jäljellä olevan määrän ennen rahoituseriä ja veroja. Liiketulos eroaa virallisen tuloslaskelman liikevoitosta tai -tappiosta tilinpäätösanalyysissä

tehtyjen oikaisujen määrällä. Edellä mainitun mukainen oikaisu voi olla esimerkiksi palkkaoikaisu. (Yritystutkimusneuvottelukunta 2005, 56.)

$$\text{Liiketulos-\%} = \frac{\text{Liiketulos}}{\text{Liikevaihto}} \times 100$$

Kaavio 5. Liiketulos-% (Balance Consulting).

Tunnusluvun avulla voidaan analysoida yrityksen liiketuloksen kehitystä. Lisäksi lukua voidaan vertailla muiden saman toimialan yrityksiin. Tunnusluku ei laske mukaan rahoituskuluja, joten sen avulla voidaan vertailla nimenomaan yritysten operatiivista kannattavuutta. Suuret velat omaava yritys asetetaan velattoman yrityksen kanssa samalle viivalle. (Balance Consulting.)

3.5.4 Rahoitustulos

Kun nettotulokseen lisätään ennen liiketulosta vähennetyt poistot ja arvonalentumiset, saadaan rahoitustulos. Rahoitustuloksen tulisi riittää muun muassa lainojen lyhennyksiin ja investointeihin. Lisäksi rahoitustuloksen pitäisi riittää myös mahdollisiin voitonjakoihin. (Yritystutkimusneuvottelukunta 2005, 57.)

$$\text{Rahoitustulos-\%} = \frac{\text{Rahoitustulos}}{\text{Liikevaihto}} \times 100$$

Kaavio 6. Rahoitustulos-% (Balance Consulting).

Tunnusluku on enimmäkseen rahoittajien käyttämä. Negatiivinen tunnusluku kertoo, että yritys on joutunut kattamaan rahoituskulujaan esimerkiksi lisävelalla. Rahoitustuloksen ollessa negatiivinen, yrityksen lainoihin tai voitonjakoon ei ole riittänyt yhtään tulo-rahoitusta. Luvun avulla voidaan sekä tarkastella oman yrityksen kehitystä, että vertailla lukua muihin saman toimialan yrityksiin. Rahoitustulokseen sisältyy esimerkiksi varaston muutos sekä erilaisia jaksotuksia, mikä pitää ottaa huomioon yrityksen kassavirtaa tulkittaessa. (Balance Consulting.)

3.5.5 Nettotulos

Nettotulos on liiketuloksesta seuraava oikaistun tuloslaskelman välitulos. Tunnuslukua voidaan pitää yrityksen varsinaisen liiketoiminnan tuloksena. Liiketulok-

seen lisätään rahoitustuotot sekä vähennetään rahoituskulut ja verot. Nettotuloksen painuessa negatiiviseksi, yrityksen liiketoiminnan tuotot eivät riitä rahoituserien hoitamiseen. Lukua voidaan käyttää yrityksen oman kehityksen seurannan lisäksi myös paremmin eri toimialojen yritysten vertailuun, toisin kuin edellä mainittuja tunnuslukuja. (Balance Consulting.)

$$\text{Nettotulos-\%} = \frac{\text{Nettotulos}}{\text{Liikevaihto}} \times 100$$

Kaavio 7. Nettotulos-% (Balance Consulting).

3.5.6 Kokonaispääoman tuotto-%

Kokonaispääoman tuotto kertoo yrityksen kyvyn tuottaa tulosta toimintaan sitoutuneelle pääomalle. Tulosta ennen rahoituskuluja ja veroja verrataan yritystoimintaan sitoutuneeseen pääomaan. Tunnuslukuun ei vaikuta yrityksen veronmaksupolitiikka tai yhtiömuodosta johtuva verotustekniikka. (Yritystutkimusneuvottelukunta 2005, 57-58.)

Tunnusluvussa käytettävä taseen keskiarvo lasketaan kauden alun ja lopun perusteella. Tilikauden oikaistun oman pääoman ollessa negatiivinen, kokonaispääomana käytetään vieraan pääoman määrää. (Yritystutkimusneuvottelukunta 2005, 58.)

$$\text{Kokonaispääoman tuotto-\%} = \frac{\text{Nettotulos} + \text{Rahoituskulut} + \text{Verot (12kk)}}{\text{Oikaistun taseen loppusumma keskimäärin}} \times 100$$

Kaavio 8. Kokonaispääoman tuotto-% (Balance Consulting).

Yritysten erilainen tapa tehdä arvonkorotuksia voi vaikeuttaa tunnusluvun vertailukelpoisuutta. Arvonkorotuksia tehtäessä tuotto-% jää alhaisemmaksi kuin niillä, jotka käyttävät tasearvoissa hankinta-arvoja. Myös yrityksen eri tilikausien tunnuslukua arvioitaessa mahdolliset arvonkorotukset tulee ottaa huomioon. (Yritystutkimusneuvottelukunta 2005, 58.)

3.5.7 Sijoitetun pääoman tuotto-%

Sijoitetun pääoman tuotto-% kertoo yrityksen sijoitetulle, korkoa tai muuta tuottoa vaativalle pääomalle saadun tuoton. Oikaistun oman pääoman ollessa negatiivinen, sijoitettuna pääomana käytetään sijoitetun vieraan pääoman määrää. (Yritystutkimusneuvottelukunta 2005, 59.)

$$\text{Sijoitetun pääoman tuotto-\%} = \frac{\text{Nettotulos} + \text{Rahoituskulut} + \text{Verot (12kk)}}{\text{Sijoitettu pääoma keskimäärin}} \times 100$$

Kaavio 9. Sijoitetun pääoman tuotto-% (Balance Consulting).

Jos käytettäviä tietoja ei voida eritellä vieraan pääoman korolliseen, eli tuottoa vaativaan ja korottomaan pääomaan, yritysten välinen vertailtavuus heikkenee. (Yritystutkimusneuvottelukunta 2005, 59.)

3.5.8 Oman pääoman tuotto-%

Oman pääoman tuotto-% kertoo omistajilta saatujen pääomien tuoton. Oman pääoman tuotto-%:ssa tilikauden nettotulosta verrataan oikaistun oman pääoman keskimääräiseen arvoon. Luvun tase-erät lasketaan keskimääräisenä tilikauden alun ja lopun perusteella. Omistajat määrittelevät oman pääoman tuotto-%:n heidän vaatimusten mukaisesti. Yrityksen tulee saada tuottoa vieraan pääoman lisäksi myös omalle pääomalle.

$$\text{Oman pääoman tuotto-\%} = \frac{\text{Nettotulos (12kk)}}{\text{Oikaistu oma pääoma keskimäärin}} \times 100$$

Kaavio 10. Oman pääoman tuotto-% (Balance Consulting).

3.6 Vakavaraisuuden tunnusluvut

Liiketoiminnan vakavaraisuudella tarkoitetaan taseen oman pääoman sekä vieraan pääoman suhdetta yrityksen kokonaispääomaan. Toisia nimityksiä vakavaraisuudelle ovat velkaantuneisuus tai rahoitusrakenne. Vakavaraisen yrityksen pääoman rakenne painottuu enemmän omaan pääomaan kuin vieraaseen pääomaan. Näin ollen yritys pystyy helpommin selviytymään vieraan pääoman korkomaksuista. Heikko vakavaraisuus puolestaan tarkoittaa, että pääoman rakenne painottuu vie-

raaseen pääomaan, jolloin myös korkomaksut ovat suurempia. Korollisen vieraan pääoman ollessa usein pitkäaikaista rahoitusta, on vakavaraisuus yrityksen pitkän aikavälin ominaisuus. Yrityksen hyvä vakavaraisuus korostuu taloudellisesti vaikeina aikoina, kun liiketoiminnan tuotot eivät välttämättä ole toivotulla tasolla. Kun yrityksen vakavaraisuus on kunnossa, pystyy se huolehtimaan vieraan pääoman koroista huonoinakin taloudellisina aikoina. (Kallunki & Kytönen 2007, 80.)

Tunnusluvuissa käytetyt vähennettävät ennakot ovat lyhyt- ja pitkäaikaisia saatuja ennakoita. Ne liittyvät keskeneräisiin töihin ja projekteihin. Normaalitilanteessa kyseisillä ennakoilla ei ole takaisinmaksuveloitetta, vaan ne poistuvat taseesta työn tai projektin valmistuttua. (Yritystutkimusneuvottelukunta 2005, 61.)

3.6.1 Omavaraisuusaste

Omavaraisuusaste on käytetyin vakavaraisuuden mittari. Kun halutaan mitata yrityksen vakavaraisuutta, tappionsietokykyä ja kykyä selviytyä sitoumuksistaan, käytetään tunnuslukuna omavaraisuusastetta. Tunnusluvussa omaa pääomaa verrataan yrityksen kokonaispääomaan. (Yritystutkimusneuvottelukunta 2005, 61.)

$$\text{Omavaraisuusaste-\%} = \frac{\text{Omat varat}}{\text{Oikaistun taseen loppusumma - Ennakkomaksut}} \times 100$$

Kaavio 11. Omavaraisuusaste-% (Balance Consulting).

Yrityksen taseessa olevat käyttöomaisuuden käyvät arvot saattavat joskus poiketa niiden tasearvoista, mikä voi vääristää omavaraisuusastetta joko huonompaan, tai parempaan suuntaan. Omavaraisuusaste on usein pitkään toimineilla yrityksillä parempi kuin vasta aloittaneilla. Nuoret yritykset ovat mahdollisesti ottaneet paljon lainaa aloittaakseen liiketoiminnan, mikä laskee luonnollisesti omavaraisuusastetta. Lisäksi henkilöyhtiöiden omistajat ovat usein henkilökohtaisesti vastuussa yrityksen veloista, mikä täytyy ottaa huomioon omavaraisuusastetta laskettaessa. (Balance Consulting.)

3.6.2 Suhteellinen velkaantuneisuus

Suhteellista velkaantuneisuutta mitattaessa, yrityksen velkoja verrataan sen liike-toiminnan laajuuteen. Toisin sanoen oikaistun taseen kokonaisvelkoja verrataan yrityksen liikevaihtoon. (Balance Consulting.)

$$\text{Suhteellinen velkaantuneisuus-\%} = \frac{\text{Oikaistun taseen velat}}{\text{Liikevaihto (12kk)}} \times 100$$

Kaavio 12. Suhteellinen velkaantuneisuus-% (Balance Consulting).

Jos yrityksen suhteellinen velkaantuneisuus on korkea, täytyy sitä pystyä kompensoimaan korkealla käyttökateella. Näin yritys pystyy suoriutumaan lainojen hoidosta vuosittain. Tunnusluvun avulla yritykselle voidaan laskea suuntaa antava käyttökatevaade. Eli vaatimus sille, kuinka paljon käyttökateen tulee olla vieraan pääoman velvoitteista suoriutumiseksi. (Balance Consulting.)

3.6.3 Nettovelkaantumisaste (net gearing)

Nettovelkaantumisasteella tarkoitetaan korollisten velkojen suhdetta omaan pääomaan. Kun korollisista veloista vähennetään rahat ja rahoitusarvopaperit, saadaan nettovelka. Tunnusluku kertoo siis omien varojen suhteen rahoittajilta lainattuun, korolliseen velkaan. (Balance Consulting.)

$$\text{Nettovelkaantumisaste-\%} = \frac{(\text{Korolliset velat} - \text{Likvidit rahavarat})}{\text{Omat varat}} \times 100$$

Kaavio 13. Nettovelkaantumisaste-% (Balance Consulting).

Tunnusluvun korkea arvo viittaa myös korkeaan velkaantuneisuuteen. Suuri velkaantuneisuus on yritykselle riskitekijä, sillä se rajoittaa sen kasvumahdollisuuksia sekä liikkumavaraa liiketoiminnassa. Korkea velkaantuneisuus vaikeuttaa mahdollisen rahoituksen saamista. (Balance Consulting.)

Tunnusluvun arvon ollessa 100, yrityksen omistajien ja rahoittajien pääomat ovat yhtä suuret. Näin ollen yrityksen rahoitusta voidaan pitää sillä hetkellä jokseenkin tasapainoisena. Arvon ollessa nolla tai negatiivinen, yritys on käytännössä netto-

velaton. Mahdollinen korollinen velka voidaan täten maksaa yrityksen kassavaroista. (Balance Consulting.)

3.7 Maksuvalmiuden eli rahoituksen riittävyyden tunnusluvut

Yrityksen maksuvalmiudella, eli likviditeetillä tarkoitetaan kykyä selviytyä lyhyen aikavälin maksusitoumuksista. Yrityksen maksuvalmiudesta ovat kiinnostuneet velkojat ja tavarantoimittajat. Tunnusluku mittaa yrityksen lyhyen aikavälin rahoituksen riittävyyttä. Maksuvalmius on kunnossa, kun yrityksellä on tarpeeksi kassavaroja tai muuta nopeasti rahaksi muutettavaa omaisuutta lyhytaikaisten maksuvelvoitteiden hoitamiseksi. Kun yrityksen maksuvalmius on kunnossa, sen ei tarvitse turvautua kalliisiin lyhytaikaisiin lisärahoituksiin. Liian korkea maksuvalmiuskaan ei ole järkevää, sillä se sitoo omaisuutta huonosti tuottavaan kassareserviin. (Kallunki & Kytönen 2007, 84.)

3.7.1 Quick ratio

Yrityksen maksuvalmiutta mitataan usein vertaamalla rahoitusomaisuutta tai helposti rahaksi muutettavaa omaisuutta lyhytaikaiseen vieraaseen pääomaan. Quick ratio ei laske vaihto-omaisuutta nopeasti muutettavaksi omaisuudeksi, sillä sen kirjanpidollinen sekä todellinen arvo saattavat poiketa toisistaan oleellisesti. (Kallunki & Kytönen 2007, 86.)

$\text{Quick ratio} = \frac{\text{(Lyhytaikaiset saamiset + Rahat ja pankkisaamiset + Rahoitusarvopaperit)}}{\text{(Lyhytaikainen vieras pääoma - Lyhytaikaiset saadut ennakkomaksut)}}$
--

Kaavio 14. Quick ratio (Balance Consulting).

Tunnusluvun suositusarvo on 1, jolloin yritys pystyy rahoitusomaisuudellaan hoitamaan lyhytaikaisten velkojen määrän kokonaan. Toimialoilla, kuten kaupan alalla, joissa varasto sitoo paljon omaisuutta, on vaikea päästä kiitettäviin arvoihin. Analysoitaessa yrityksen quick ratiota, on syytä tarkastella sen kehitystä tilikausien aikana. Täytyy myös muistaa, että tunnusluku mittaa yrityksen maksuvalmiutta tilinpäätöshetkellä. Yritysten maksuvalmius voi vaihdella tilikauden aikana paljonkin. (Balance Consulting.)

3.8 Käyttöpääomien kiertoaikojen eli tehokkuuden tunnusluvut

Maksuvalmiuteen vaikuttavat käyttöpääomien kiertoaikaluvut. Mitä nopeammin yritys esimerkiksi saa asiakkailta myyntisaamiset, sitä nopeammin raha on käytettävissä muuhun tarkoitukseen. Käyttöpääomien kiertoajat antavat mahdollisia syitä heikolle maksuvalmiudelle tai toisaalta vahvistavat hyvän maksuvalmiuden tunnuslukuja. (Kallunki & Kytönen 2007, 88.)

Kiertoaikojen tunnusluvut kertovat vain tilinpäätöspäivän tilanteen. Yrityksen kiertoajat saattavat olla suurimman osan tilikaudesta hyvällä tasolla, mutta yksi poikkeama tilikauden lopussa kertoo tilinpäätöspäivän tason. Tunnuslukujen tuloksijan tulee analysoida kyseisiä lukuja varauksella. (Balance Consulting.)

Tehokkuuden lukuihin kuuluvat myös henkilöstö ja siitä laskettavat tunnusluvut. Jos yritys maksaa henkilöstölle korkeaa palkkaa, niin vaikuttaako se yrityksen myyntiin. Korkea palkka saattaa motivoida henkilöstöä esimerkiksi parempaan palveluun ja sitä kautta parempaan myyntityöhön. Henkilöstöön liittyviä tunnuslukuja laskettaessa täytyy ottaa huomioon, että jotkut yritykset saattavat vuokrata työntekijöitä ulkopuoliselta taholta. Ulkopuoliset työntekijät eivät välttämättä kuulu yrityksen keskimääräiseen henkilöstömäärään. (Balance Consulting.)

3.8.1 Ostovelkojen kiertoaika

Ostovelkojen kiertoaika kertoo yrityksen käyttämän ajan keskimäärin ostolaskujen maksuun päihinä. Yrityksen ostaessa tavarantoimittajiltaan, se saa usein maksuaikaa eli luottoa. Yritys sopii tavarantoimittajan kanssa ehdot maksuajasta, sen pituudesta ja mahdollisista aikaisen maksun alennuksista. Jotta yritys pystyy maksamaan ostovelat ajoissa sekä hyödyntämään mahdolliset alennukset, on sen maksuvalmiuden oltava kunnossa. Maksujen venyttäminen maksuaikojen jälkeiselle ajalle on kallista yritykselle, sillä maksuehtoihin kuuluvat viivästyskorot ovat korkeita. Pitkät ostovelkojen maksuajat kertovatkin usein mahdollisista maksuvalmiusongelmista. (Kallunki & Kytönen 2007, 89-90.)

$$\text{Ostovelkojen kiertoaika} = \frac{(\text{Ostovelat} + \text{Sisäiset ostovelat})}{(\text{Ostot} + \text{Ulkopuoliset palvelut})} \times 365$$

Kaavio 15. Ostovelkojen kiertoaika (Kallunki & Kytönen 2007, 89).

3.8.2 Vaihto-omaisuuden kiertoaika

Vaihto-omaisuuden kiertoaika kertoo yrityksen varastoinnin tehokkuuden. Tunnusluku mittaa tavaran keskimääräisen varastoimisajan päivissä. Varsinkin kaupan alalla varastoinnin tehokkuus on tärkeässä roolissa. Yksinkertaistettuna yrityksen rahat ovat varastossa tai tilillä. Varastossa turhaan seisovaan tavaraan sitoutuneen pääoman olisi hyvä olla yrityksen käytettävissä. Mitä pienempi on yrityksen vaihto-omaisuuden kiertoaika, sitä tehokkaampaa on sen materiaalihallinto. Jos tunnusluku on suuri, tilauksista vastaavan työntekijän on syytä reagoida tilanteen vaatimalla tavalla. (Balance Consulting.)

$$\text{Vaihto-omaisuuden kiertoaika} = \frac{(\text{Vaihto-omaisuus} - \text{Vaihto-omaisuuden ennakkomaksut})}{\text{Aine- ja tarvikekäyttö (12kk)}} \times 365$$

Kaavio 16. Vaihto-omaisuuden kiertoaika (Balance Consulting).

Tunnuslukua voidaan vertailla vain saman toimialan yritysten kesken. Vertailussa on myös tärkeää ottaa huomioon toimialan kesimääräiset kiertoaikat. (Balance Consulting.)

4 TUTKIMUS

Tämä osio kertoo itse tutkimuksessa tehdyt asiat. Ensin käydään läpi tilinpäätöksen oikaisuihin liittyviä toimenpiteitä. Seuraavaksi kerrotaan tunnuslukujen laskemiseen liittyvät asiat, eli kuinka tunnusluvut on laskettu ja mitä apuvälineitä laskentaan liittyy. Lopuksi analysoidaan tunnuslukujen antamaa informaatiota.

4.1 Tilinpäätöksen oikaisut

Vertailtavat yritykset ovat pieniä yrityksiä, jotka keskittyvät pääsääntöisesti vain vähittäiskaupan liiketoimintaan. Yritysten pienestä koosta ja keskittyneestä liiketoiminnasta johtuen tilinpäätöstietoja oli yksinkertaisempaa tarkastella. Tilinpäätösoikaisu on tehty kaikkien vertailuyritysten kesken samalla tavalla tutkimuksen vertailukelpoisuuden lisäämiseksi. Yritysten toimintakertomuksia ei ollut saatavilla, joten tilinpäätöksen oikaisu tuli tehdä tuloslaskelman sekä taseen perusteella.

Tuloslaskelmaa oikaistaessa virallisen tuloslaskelman eriä yhdistettiin yhdeksi selkeäksi eräksi. Ostot sekä varaston muutos on yhdistetty yhdeksi oikaistun taseen eräksi. Virallisen taseen kaikki henkilöstökuluihin liittyvät erät on yhdistetty yhdeksi henkilöstökuluihin viittaavaksi eräksi. Muilta osin virallinen tuloslaskelma saatettiin oikaistun tuloslaskelman mukaiseen muotoon yritystutkimuskeskusten ohjeita noudattaen.

Virallista tasetta oikaistaessa varmistettiin, että kaikkia yrityksiä kohdeltaisiin samalla tavalla. Jos yritys oli sijoittanut vaihto-omaisuuden erissä varastonsa valmiisiin tuotteisiin, siirrettiin se vaihto-omaisuuden erään aineet ja tarvikkeet. Lyhytaikaisten saamisten muihin saamisiin yhdistettiin myös virallisen taseen siirtosaamiset. Taseen vastattavaa puolella on laskettu yrityksen mahdollisesta poistoerosta laskennallinen verovelka, mikä siirrettiin omaksi, laskennallinen verovelka eräksi. Lyhytaikaisen vieraan pääoman erä muut korottomat lyhytaikaiset velat pitää sisällään virallisen taseen muut velat sekä siirtovelat.

Nämä samat oikaisu suoritettiin jokaisen yrityksen tilinpäätöksistä, jotta yritysten välinen vertailukelpoisuus pysyisi hallinnassa. Seuraavaksi laskettiin kaikille yrityksille ennalta valitut tunnusluvut, joita analysoitiin ja tehtiin tarvittavat johto-

päätökset yrityksen talouteen liittyen. Kohdeyrityksen tunnuslukuja verrattiin neljän vertailuyrityksen tunnuslukuihin, jolloin oli mahdollista saada selville kohdeyrityksen taloudellinen tilanne ja suunta muihin saman toimialan yrityksiin vertailtuna.

4.2 Tunnuslukujen laskeminen ja analysointi

Tunnusluvut on laadittu laskukaavoja noudattaen. Valitsin omaa oppimista lisätäkseeni tunnuslukujen tekoon yrityksen analysointiohjelmien sijaan Exceltaulukkolaskentaohjelmaa. Laadin jokaisen yrityksen jokaiselle tilikaudelle omat tunnusluvut taulukkolaskentaohjelmaa hyväksikäyttäen. Lopuksi yhdistin yritysten tunnusluvut samalle taulukolle vertailtavuuden helpottamiseksi.

Koin oppivani paljon enemmän laskemalla itse kaikki tunnusluvut. Uskon, että yritysten analysointiohjelmaa käytettäessä en olisi päässyt niin hyvin sisälle kunkin yrityksen kunkin tilikauden lukuihin. Kaikkien yritysten tunnusluvuissa on otettu huomioon samat tunnuslukuihin vaikuttavat asiat, joten tämänkin myötä lukujen vertailukelpoisuus säilyttää arvonsa.

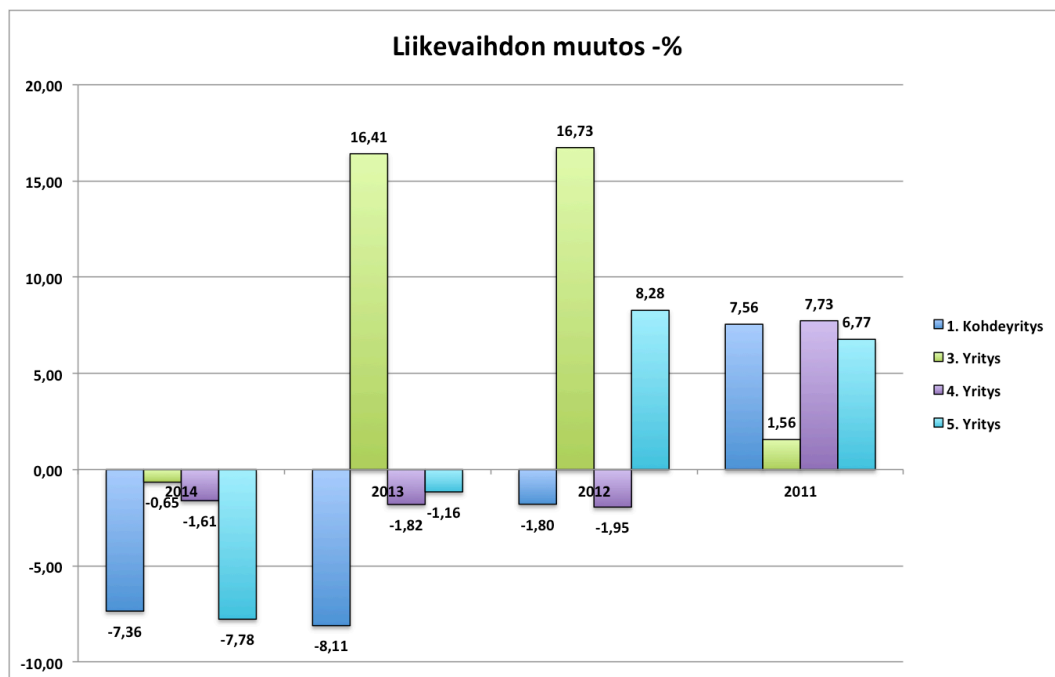
Tunnuslukuja analysoitaessa keskityn enimmäkseen kohdeyrityksen tunnuslukuihin ja niiden kehitykseen. Vertailen kohdeyritystä vertailuyrityksiin, jotta saisin mahdollisimman monipuolisen kuvan yrityksen taloudesta. Jokaista vertailuyritystä en analysoi erikseen, vaan suurin huomio keskittyy edelleen kohdeyrityksen liiketoimintaan.

4.3 Toiminnan volyyymi

Toiminnan volyyymi, eli liikevaihdon muutos, on kohdeyrityksellä kääntynyt ensimmäisen tarkastelutilikauden jälkeen laskuun. Yritys kehitti liikevaihtoaan vielä vuonna 2011, mutta tämän jälkeen tunnusluku on muuttunut negatiiviseksi. Kun tarkastelee kaikkien yritysten lukuja kokonaisuutena, tunnusluvun kehitys on kääntynyt kaikkien osalta negatiiviseksi viimeisenä vertailutilikautena. Liikevaihdon kehityksen luonne kohdeyrityksellä ei siis poikkea muiden yritysten kehityksen luonteesta juurikaan. Tilastokeskuksen mukaan koko vähittäiskaupan liike-

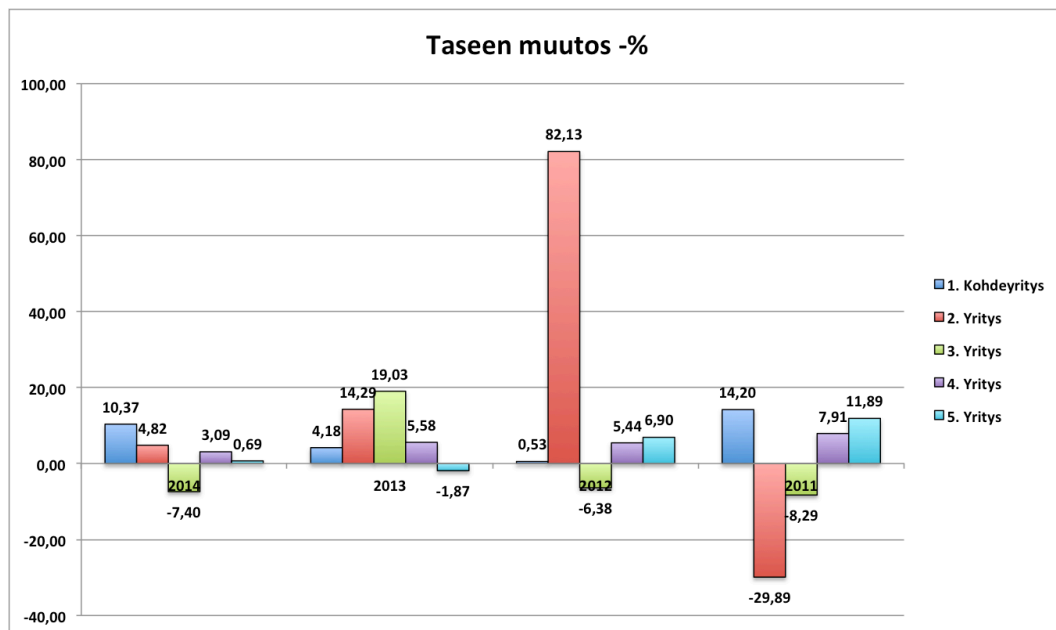

vaihto laski vuonna 2014 yhden prosentin, mikä näkyy myös vertailtavien yritysten liikevaihdossa.

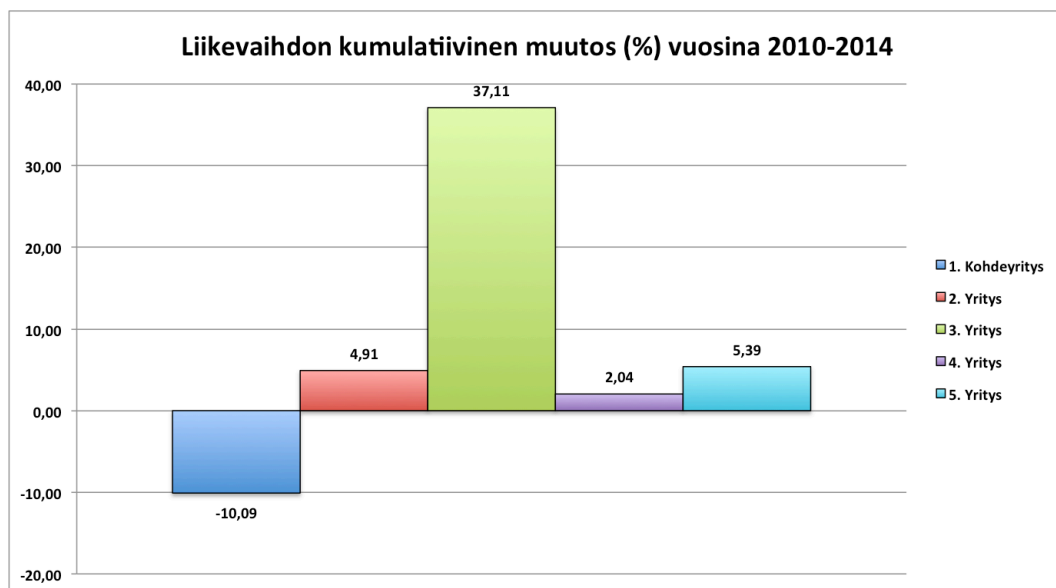
Kaavio 17. Liikevaihdon muutos -%

Taseen muutos on kokonaisuutena tarkasteltuna positiivinen. Kukin yritys on pystynyt kasvattamaan taseen arvoa tilikausien aikana. Poikkeuksena yritys 3. (vihreä), jonka tase on laskenut, vaikka edelliseen tunnuslukuun viitaten liikevaihdon muutos on ollut erittäin positiivinen. Yritykset ovat siis pystyneet kasvattamaan pääomaa tilikausien aikana, mikä on tietenkin positiivinen asia tulevaisuutta ajatellen. Poikkeuksellisenä yrityksenä näkyy yritys 2. (punainen), jonka liiketoiminta on kyseisessä kauppapaikassa on lähtenyt käyntiin vasta vuoden 2011 lopussa. Taseen kehitys ensimmäisenä täytenä tilikautena näkyykin räjähdysmäisenä kasvuna. Kohdeyrityksen taseen kasvu on ollut tilikausien aikana tasaista, mikä kertoo yrityksen hyvinvoinnista.

Kaavio 18. Taseen muutos -%

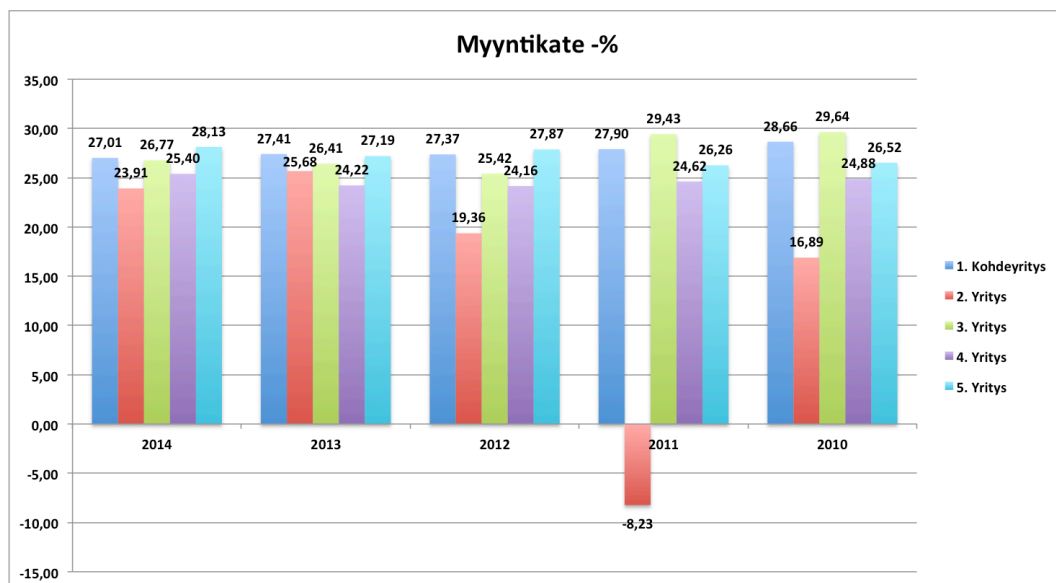
Liikevaihdon kumulatiivinen muutos kertoo yrityksen liikevaihdon kasvun vuoden 2010 sekä vuoden 2014 välillä. Kokonaisuutena kohdeyritys on selkeästi heikommin menestynyt yritys muihin verrattuna. Yrityksen liikevaihto on laskenut jopa 10,09 % vuosien 2010 ja 2014 välillä. Vertailuyritysten liikevaihdon kumulatiivinen kehitys on ollut positiivinen. Vertailuyritys 3. (vihreä) on onnistunut saamaan aikaan erityisen vankkaa myynnin kehitystä (37,11%) tarkasteluvuosien aikana. Kohdeyrityksen liikevaihto on tällä hetkellä laskukierteessä, jonka pitäisi saada pysäytettyä mahdollisimman nopeasti. Toki liikevaihdon kehitys ei vielä kerro kaikkea yrityksen taloudellisesta menestyksestä. Tämän takia tutkimuksessa tarkastellaan yrityksen taloutta monipuolisesti eri näkökulmista.

Kaavio 19. Liikevaihdon kumulatiivinen muutos -%

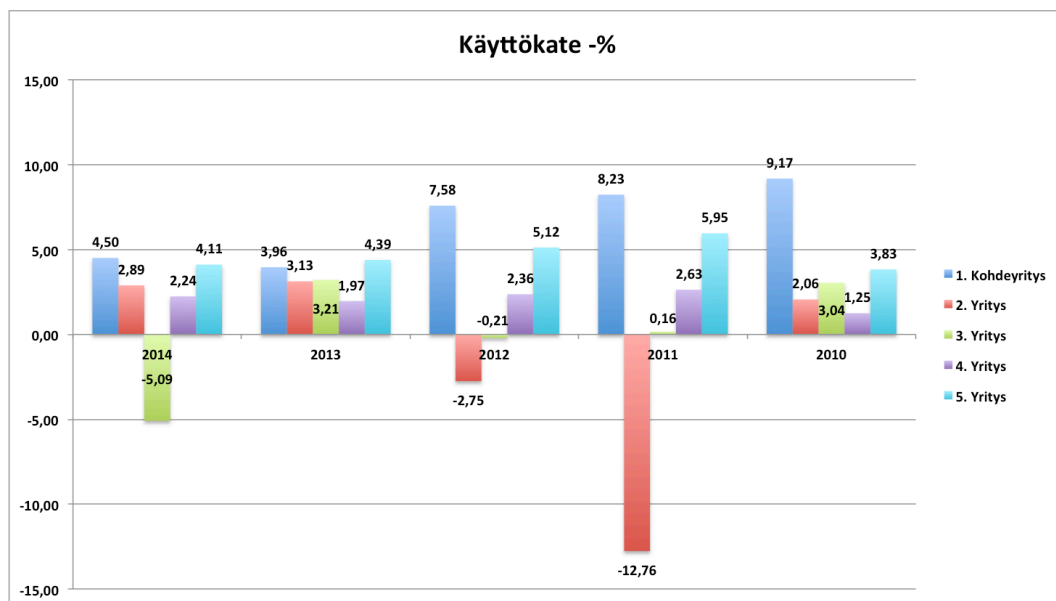
4.4 Kannattavuus

Kuten myyntikateprosenttikaaviosta voidaan havaita, yritysten myyntikatteet sijoittuvat melko pienelle haitarille, vähittäiskaupalle tyypillisiin lukuihin. Kyseisestä taulukosta voidaan päätellä, että kaikkien yritysten myyntikateprosentti on hyvinkin vaadittavalla tasolla. Myyntikateprosentti on tunnuslukuna luonteeltaan kehittymätön, ellei yrityksen johdossa tehdä radikaaleja muutoksia ulosmyyntihin-
toihin liittyen. Hinnoittelu vähittäiskaupoissa pyritään tekemään johdonmukaisesti, mikä vaikuttaa myös tunnusluvun kehittymättömyyteen.

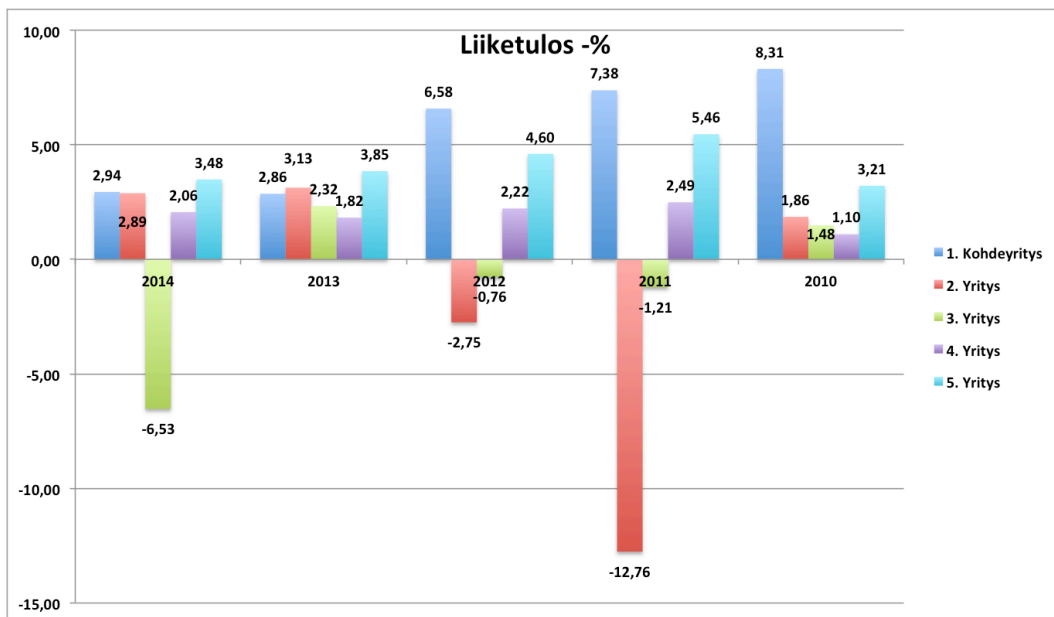
Kaavio 20. Myyntikate-%

Käyttökate kohdeyrityksellä on vertailuyrityksiin verrattuna korkea. Pääsääntöisesti yritysten käyttökatteet ovat vähittäiskaupan mittapuulla hyvällä tasolla. Eroja tunnuslukuun saattaa aiheuttaa kaluston omistussuhde. Osa yrityksistä saattaa omistaa suuren osan kalustostaan, mikä nostaa käyttökateä. Yrityksen omistaessa kalustot, näkyvät niihin liittyvät kulut vasta käyttökateen jälkeen poistoina ja rahoituskuluina. Yrityksen vuokratessa kalustot, näkyvät ne ennen käyttökateä liiketoiminnan muina kuluina, mikä puolestaan laskee tunnusluvun arvoa. Kohdeyrityksen tuloslaskelman poistot ovat melko suuret verrattuna muihin yrityksiin, mikä johtuu kaluston omistuksesta. Vertailuyrityksellä 5 on myös kohtalaisen hyvä käyttökate, ja yrityksen tuloslaskelman poistoista voitaisiin päätellä tämän johtuvan myös osittain kaluston omistajuudesta.

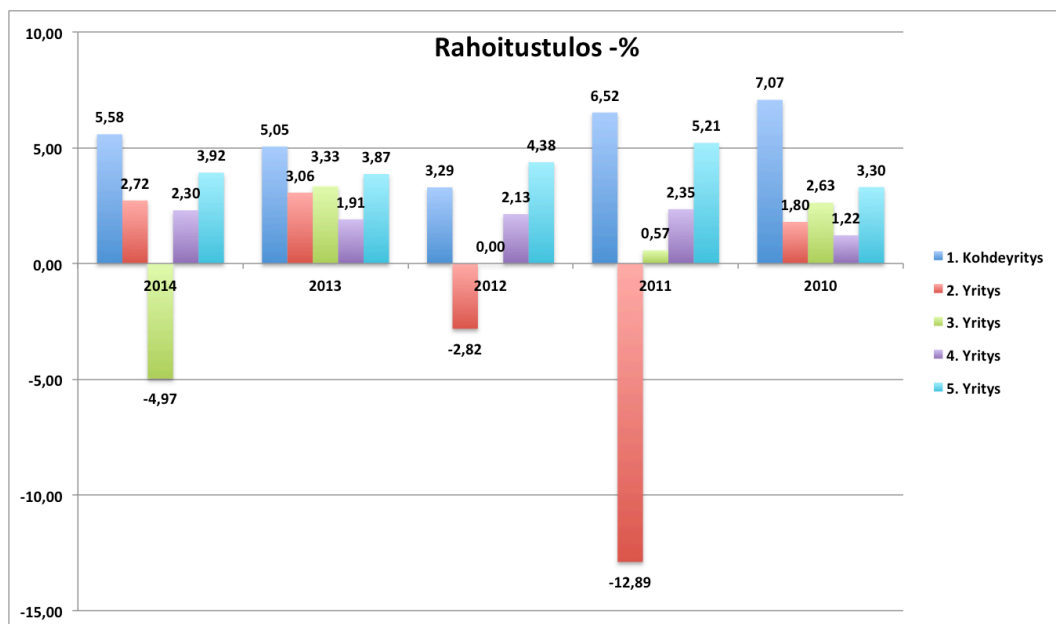
Kaavio 21. Käyttökate-%

Liiketalouskaavio toteuttaa lähes samaa kaavaa käyttökateen kanssa. Tässä tapauksessa yritykset, joilla on hyvä käyttökate, on näillä yrityksillä myös hyvän liiketulosprosentti. Yritykset, joilla on negatiivinen käyttökate, painuvat myös liiketulosprosentin myötä tappiolle. Kohdeyrityksen liiketulosprosentti on kuitenkin tippunut vuoden 2010 luvusta (8,31%) melko paljon. Vuosina 2013 sekä 2014 kohdeyrityksen liiketulosprosentti on laskenut merkittävästi. Koska henkilöstökulut ovat pysyneet samalla tasolla liikevaihdon laskettua, on liiketulos tippunut. Vaikka yrityksen liiketulos on tippunut merkittävästi, on se edelleen vertailuyritysten kärkikastia.

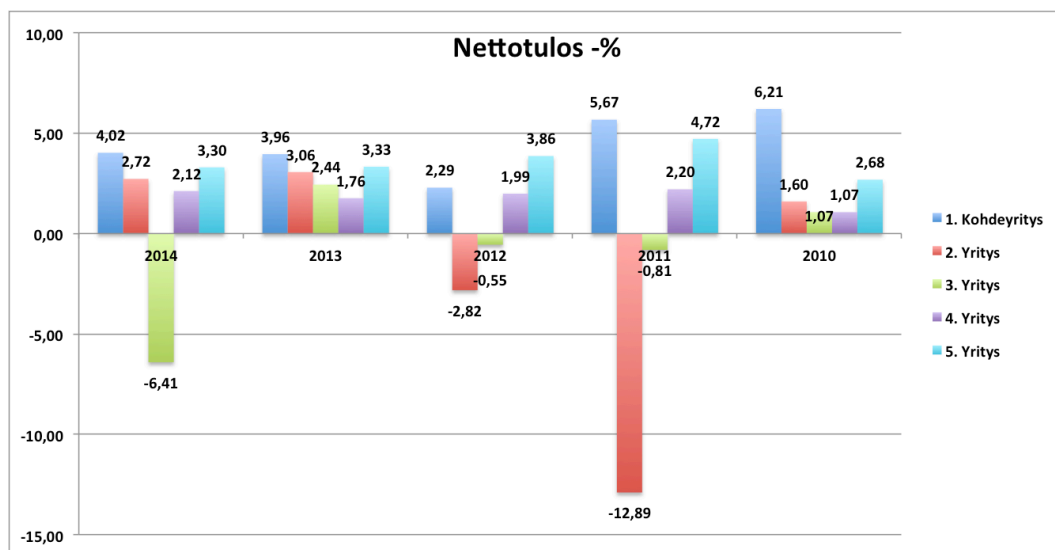
Kaavio 22. Liiketulos-%

Kohdeyrityksen rahoitustulos kertoo yrityksen liiketoiminnan tuottojen riittävän myös rahoitukseen liittyviin kuluihin. Yritykset, joiden rahoitustulosprosentti on jäänyt negatiiviseksi, ovat joutuneet kattamaan rahoitukseen liittyviä kulujaan joko lisälainalla tai yrityksen likviditeettiä purkamalla. Kohdeyrityksen tunnusluku on selvästi vertailuyrityksiä korkeampi, mikä kertoo yrityksen vakaasta rahoitus- pohjasta.

Kaavio 23. Rahoitustulos-%

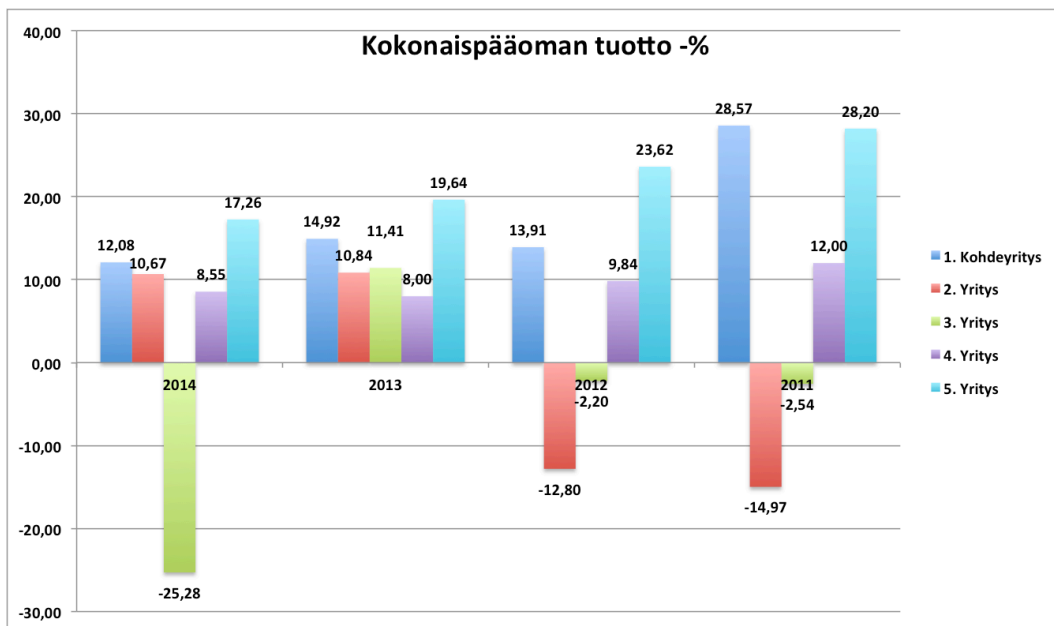
Yritysten nettotulosprosentti on vaihdellut paljon tarkasteluvuosien aikana. Kohdeyrityksen nettotulosprosentti on tippunut vähän yli kaksi prosenttiyksikköä vuosien 2010 ja 2014 välisenä aikana, minkä voisi selittää liikevaihdon merkittäväällä laskulla. Kohdeyrityksen nettotulosprosentti yltää edelleen vertailuyrityksistä korkeimmalle.

Kaavio 24. Nettotulos-%

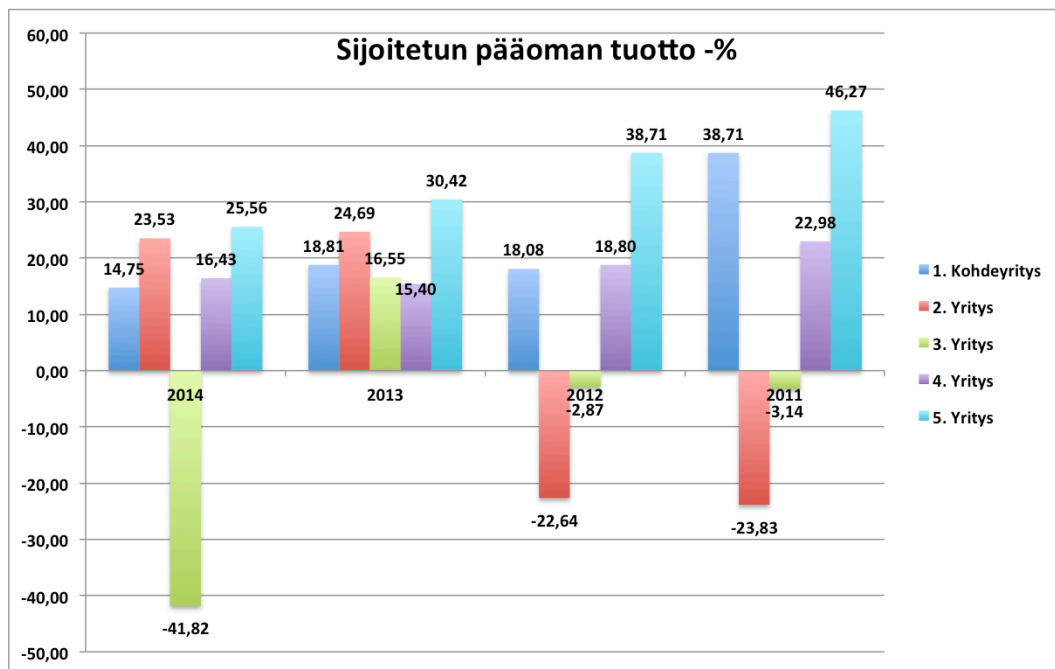
Kohdeyrityksen kokonaispääoman tuotto prosentti yltää kiitettävälle tasolle jokaisena vertailuvuonna. Yritystutkimusneuvottelukunnan mukaan tunnusluvun ollessa 10%, on yrityksen kokonaispääoman tuotto hyvällä tasolla. Lähes poikkeuksetta vertailuyritykset yltävät yritysneuvottelukunnan asettamalle hyvän rajalle. Pientä laskua on kuitenkin havaittavissa kaaviota kokonaisuutena tarkasteltaessa. Tähän vaikuttaa nettotuloksen pienentyminen sekä oikaistun taseen loppusumman kasvaminen. Koska yritys 3:n nettotulos on negatiivinen, kokonaispääoma pienenee, mikä taas näkyy yrityksen taseessa negatiivisena. Kohdeyrityksen kokonaispääoma kasvaa, mikä näkyy taseessa positiivisena.

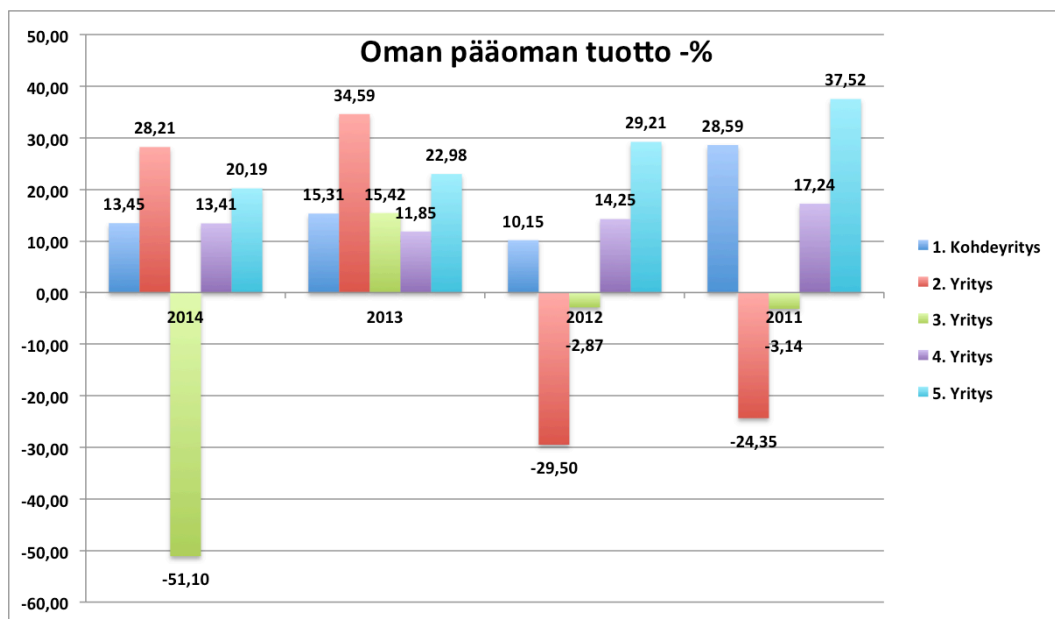
Kaavio 25. Kokonaispääoman tuotto -%

Kohdeyrityksen sijoitetun pääoman tuotto on ensimmäisenä tarkasteluvuotena 2011 ollut erittäin hyvällä tasolla (38,71%). Tämän jälkeen kohdeyrityksen tunnusluku on laskenut rajusti, mutta pysyttelee edelleen hyvällä tasolla (14,75% vuonna 2014). Kokonaisuutena kaaviota tarkasteltaessa voidaan huomata, että sijoitetun pääoman tuotto on ollut laskemaan päin. Tämä lasku voidaan selittää nettutuloksen heikentymisellä pääoman kuitenkin kasvaessa.

Kaavio 26. Sijoitetun pääoman tuotto -%

Oman pääoman tuotto vaihtelee paljon yrityksestä sekä tilikaudesta riippuen. Kohdeyrityksen oman pääoman tuottoa tarkasteltaessa voidaan huomata, että tunnusluku on vähintään tyydyttävällä tasolla. Ensimmäisenä tarkasteluvuonna 2011 kohdeyrityksen oman pääoman tuotto on noussut jopa erinomaiselle tasolle (28,59%). Vertailuyrityksistä vain yritys 5 on onnistunut pitämään tunnusluvun arvon jatkuvasti erinomaisella tasolla. Kyseisellä yrityksellä muutkin pääomien tuottoon liittyvät tunnusluvut ovat olleet erittäin hyvällä tasolla.

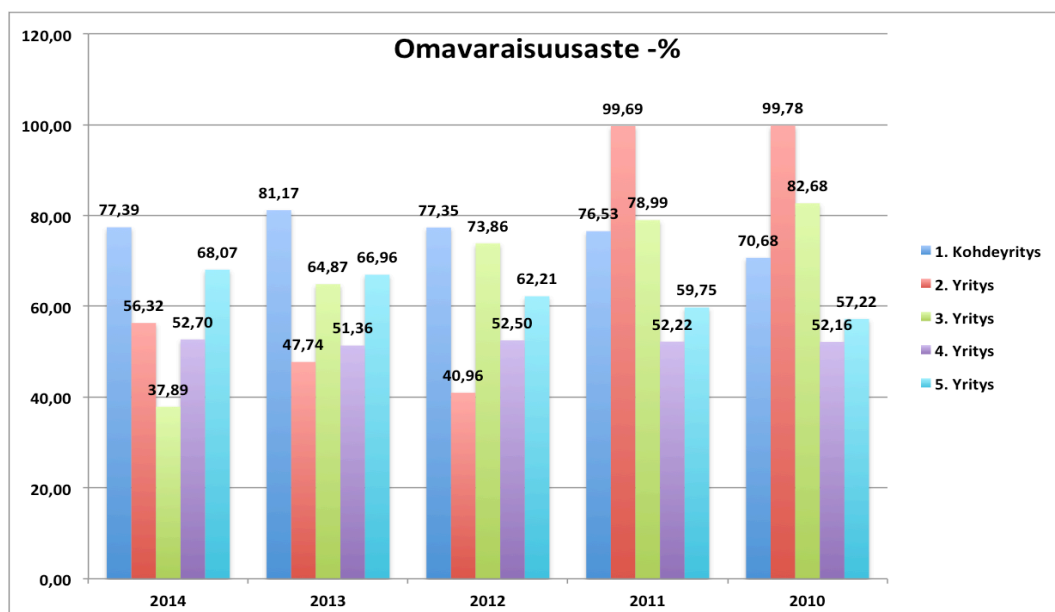

Kaavio 27. Oman pääoman tuotto -%

Vakavaraisuutta mitattaessa tarkastellaan usein omavaraisuusastetta ensimmäisenä. Omavaraisuusastetta arvioitaessa voidaan huomata kohdeyrityksen tunnusluvun arvon olevan erittäin korkealla. Kohdeyrityksen talous on omavaraisuusasteen mukaan erittäin vakaalla pohjalla. Tunnusluvun ollessa näin erinomaisella tasolla yritys kestää tarvittaessa heikentyvää kannattavuutta paremmin ja pidempään. Muutenkin vertailuyritysten omavaraisuusaste näyttäisi kaavion perusteella olevan hyvällä tai jopa erinomaisella tasolla. Yritys 2:n (punainen) melkein 100 %:n omavaraisuusaste kahtena ensimmäisenä tarkasteluvuonna kertoo yrityksen velattomuudesta. Vuoden 2011 lopussa yritys aloitti uudessa kauppapaikassa, mistä johtuen yritys joutui nostamaan lainaa. Yrityksen omavaraisuusasteen tippuminen johtuu siis juuri tästä kyseisestä uudesta lainasta. Tunnusluku jäi kuitenkin hyvälle tasolle uudesta lainasta huolimatta. Tämän jälkeen yritys 2 on pystynyt nostamaan omavaraisuusastetta joka tilikauti. Kohdeyritys on kasvattanut omavaraisuusastetta jokaisena tilikautena viimeistä lukuun ottamatta. Kohdeyritys on nostanut viimeisenä tarkasteluvuotena uuden lainan, mikä on laskenut omavaraisuusastetta hieman.

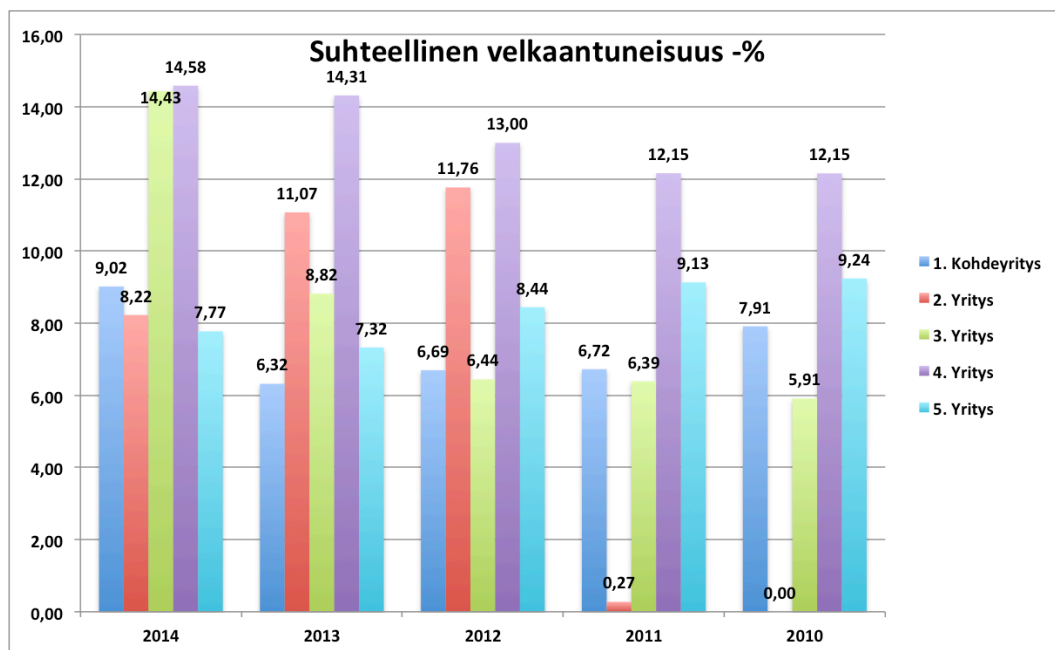
4.5 Vakavaraisuus

Kohdeyrityksen omavaraisuusaste on erittäin hyvällä tasolla. Korollista velkaa yrityksellä ei ole, eli vieraan pääoman osuus koostuu ostoveljoista sekä muista korottomista veloista. Viimeisenä tarkasteluvuonna otettu lisälaina laskee omavaraisuusastetta hieman edellisestä vuodesta, mutta pitää tunnusluvun kuitenkin erittäin hyvällä tasolla. Yritys 2 on aloittanut liiketoiminnan uudessa kauppapaikassa vasta loppuvuonna 2011, mikä aiheuttaa omavaraisuusasteen notkahduksen.

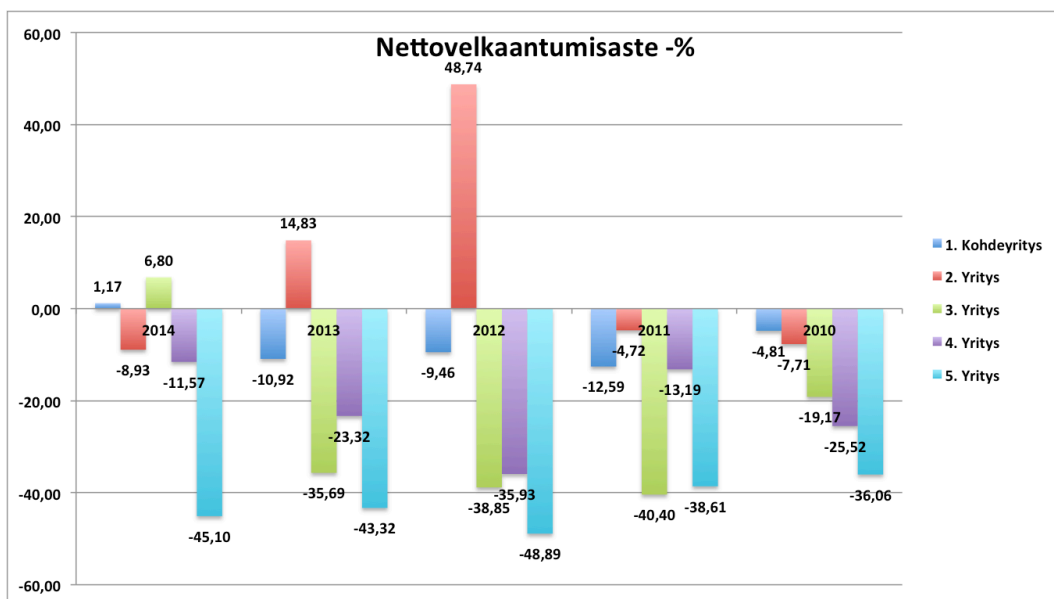
Kaavio 28. Omavaraisuusaste-%

Kohdeyrityksen osalta kyseinen suhteellinen velkaantuneisuus ei kerro koko totuutta. Yrityksellä on taseessaan vain ostovelkoja sekä muita korottomia velkoja eli korollisia velkoja esiintyy vain viimeisenä tarkasteluvuonna, minkä johdosta yrityksen suhteellinen velkaantuneisuuskin on noussut. Myös yritys 4:n velat koostuvat pelkästään korottomista veloista, mikä vääristää tunnuslukua huomattavasti. Jätän kyseisen tunnusluvun analysoimatta harhaanjohtavien lukujen myötä.

Kaavio 29. Suhteellinen velkaantuneisuus -%

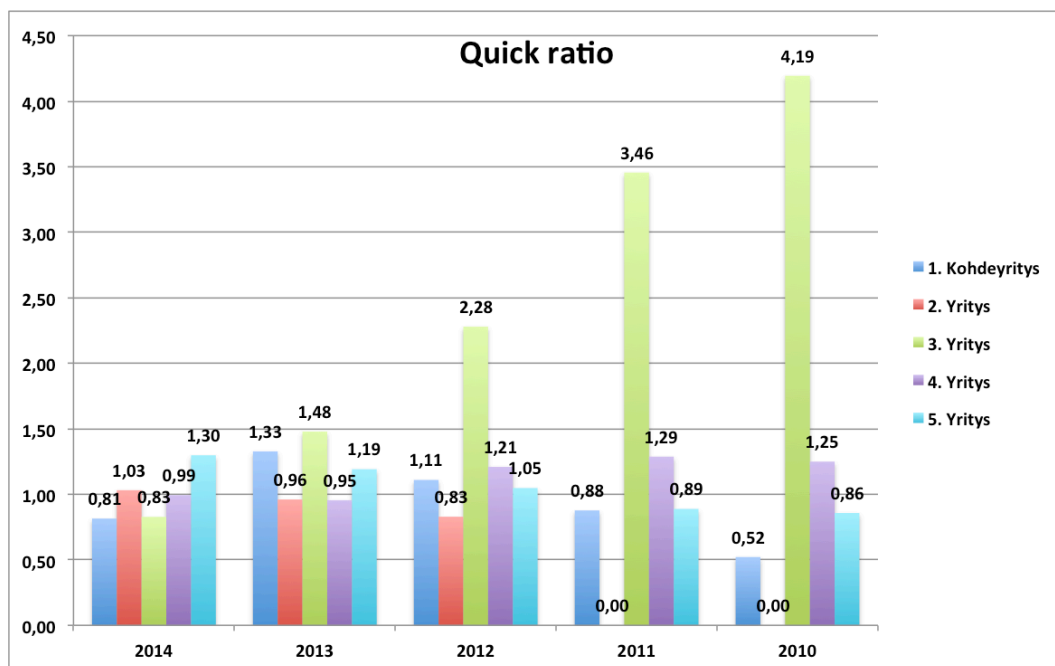
Lähes poikkeuksetta vertailtavien yritysten nettovelkaantumisaste on negatiivinen, mikä tässä tunnusluvussa tarkoittaa yritykselle positiivista asiaa. Yritys on joko nettovelaton, tai se pystyy maksamaan velkansa pois kassavaroista. Vaikka yritys 2:n nettovelkaantumisaste on tarkasteluvuonna 2012 melko suuri, saa se tiputettua luvun negatiiviseksi jo viimeiseksi tarkasteluvuodeksi. Kokonaisuutena arvioitaessa voidaan päätellä, että vähittäiskauppojen velkaantuneisuus ei ole lainkaan huonolla tasolla. Yritykset ovat lähes velattomia, mikä antaa liikkumavaraa ja turvaa tulevaisuuden haasteille.

Kaavio 30. Nettovelkaantuneisuusaste-%

4.6 Maksuvalmius eli rahoituksen riittävyys

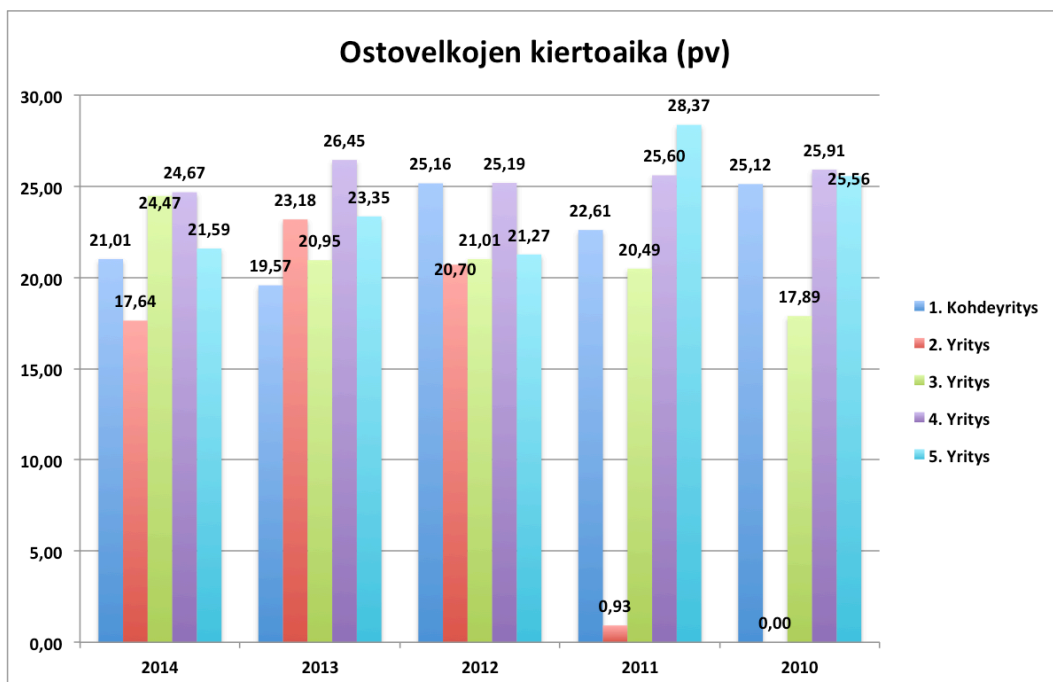
Kohdeyrityksen quick ratio eli maksuvalmius ilman, että vaihto-omaisuus luetaan helposti rahaksi muutettavaksi omaisuudeksi, on hyvällä tasolla. Kaupan alalle on normaalia, että tunnusluku jää hieman alhaisemmaksi juuri varastoon sitoutuneen rahan määrän takia. Kohdeyritys on kehittänyt lukua kolmena ensimmäisenä tarkasteluvuonna, mutta viimeisenä vuonna luku on tippunut merkittävästi johtuen tilinpäätöshetken rahojen ja rahoitusarvopaperien matalasta määrästä. Kokonaisuutena vertailtavien yritysten quick ratio on hyvällä tai vähintään tyydyttävällä tasolla.

Kaavio 31. Quick ratio

4.7 Toiminnan tehokkuus

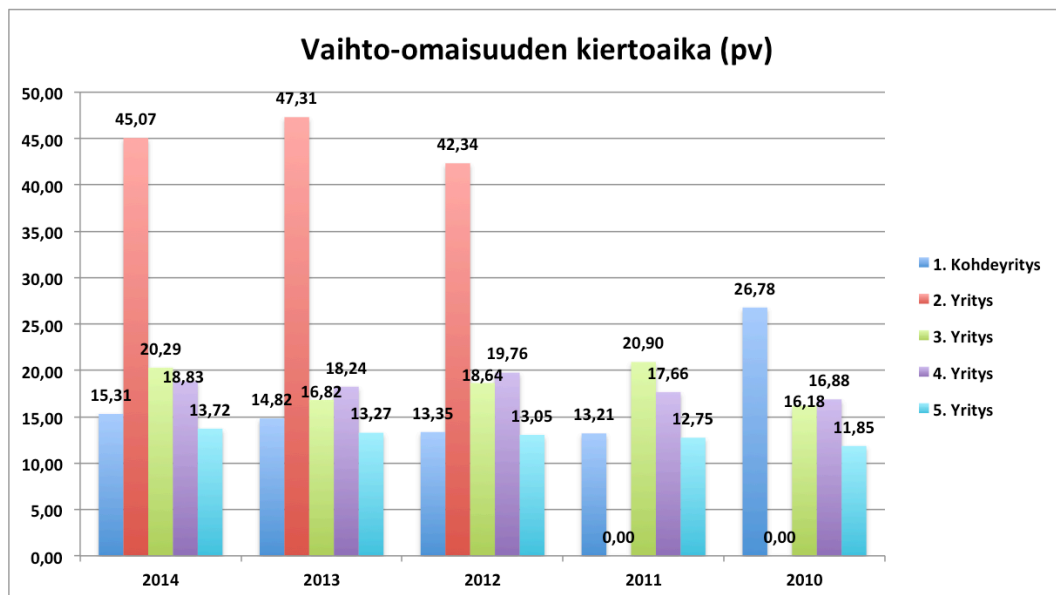
Kokonaisuutena mitattuna yritysten ostovelkojen kiertoaika on pysytellyt kutakuinkin samana tarkasteluvuosien ajan. Pieniä heittoja on, mutta minkään yrityksen kiertoaika ei ole selvästi pidentynyt. Vähittäiskaupan alalla ei ole juurikaan nopean maksun alennuksia, mikä ei kannusta yrityksiä maksamaan laskuja ennen eräpäivää.

Kaavio 32. Ostovelkojen kiertoaika (pv)

Kohdeyritys on onnistunut laskemaan vaihto-omaisuuden kiertajan hyvälle tasolle ensimmäisen tarkasteluvuoden jälkeen. Tämä on automaattitilausjärjestelmän käyttöönoton ansiota. Järjestelmä pitää huolen, ettei tavaraa tilata liian aikaisin varastoon makaamaan. Yritys 2:n taseen muu vaihto-omaisuus ei ole tiedossa, mutta tästä johtuen yrityksen kiertoaika nousee ikävän korkealle. Tätä poikkeusta lukuun ottamatta vertailtavien yritysten vaihto-omaisuuksien kiertajat pysyttelevät hyvin kurissa. Näin yritysten varasto ei sido turhaan isoa määrää pääomaa. Tunnusluku kertoo myös, että yrityksissä on panostettu varaston saldonhallintaan, mikä taas auttaa tilausjärjestelmiä toimimaan ajan tasalla.

Kaavio 33. Vaihto-omaisuuden kiertoaika (pv)

5 JOHTOPÄÄTÖKSET

Tämän opinnäytetyön tarkoituksena oli vastata kysymyksiin:

- Mikä on kohdeyrityksen taloudellinen tila tarkasteluvuosina?
- Mitkä ovat kohdeyrityksen taloudelliset tulevaisuuden näkymät?

Tässä kappaleessa tarkastellaan tutkimustuloksia ja analysoidaan kohdeyrityksen taloudellisia tulevaisuuden näkymiä. Lisäksi kappaleessa pohditaan mahdollisia jatkotutkimusvaihtoehtoja.

5.1 Kohdeyrityksen taloudellinen tilanne

Toiminnan volyymin kannalta yrityksen taloudellinen tila on laskusuuntainen. Yrityksen liikevaihdon kumulatiivinen muutos tarkasteluvuosien aikana on ollut merkittävästi negatiivinen, mikä viittaa myyntiin liittyviin ongelmiin. Kohdeyrityksen johdon tietojen mukaan liikevaihdon laskuun on vaikuttanut osaltaan ketjun yhteisten viikkokampanjoiden päättymisen. Lisäksi yrityksen johto antaa painoarvoa myös yleiselle markkinatilanteelle, joka ajaa asiakkaat entistä tarkempaan sekä hillitympään rahankäyttöön. Asiakkaiden hintatietoisuuden lisääntyminen on myös aiheuttanut osaltaan liikevaihdon negatiiviseen kehitykseen. Pienmyymälät eivät pysty kilpailemaan supermarkettien kanssa hinnoilla. Pienemmillä vähittäiskaupoilla henkilöstökulut ovat suuressa roolissa yrityksen kannattavuutta arvioitaessa. Kohdeyrityksen henkilöstökulut on kiristetty todella pieniksi, eikä kallista vuokratyövoimaa käytetä. Toiminnan volyymin laskiessa on siis todella vaikea supistaa ainakaan henkilöstökustannuksista. Yrityksen myynnin negatiivinen kehitys tulisi saada vähintäänkin pysäytetyksi, ettei se laskisi kriittiselle tasolle. Kohdeyrityksen tase on kasvanut tarkasteluvuosien aikana, mikä viittaa pääomien kasvuun. Taseen rakennekin on pysynyt taloudellisesti kannattavana, joten sen suhteen tulevaisuuden näkymät ovat hyvät.

Vaikka kohdeyrityksen liikevaihdon muutos onkin ollut merkittävästi laskusuuntainen, on yritys kannattavuuden mittareilla hyvällä tasolla. Ensimmäisenä tarkas-

teluvuonna liikevaihdon ollessa korkeimmalla, yrityksen kannattavuus oli erinomainen. Liikevaihdon laskiessa nykyiselle tasolle, kannattavuus on edelleen hyvällä tasolla. Yrityksen myyntikate on vertailuyritysten lailla hyvällä tasolla, eikä se ole muuttunut merkittävästi tarkasteluvuosien aikana. Myyntikatteen kehittymättömyys on normaalia vähittäiskaupan alalla. Tuotteiden hinnoittelu pyritään pitämään johdonmukaisena vuodesta toiseen. Sekä käyttökate, liiketulos ja nettotulos ovat kaikki kumulatiivisesti hieman laskussa, mutta yltyvät edelleen hyvälle, elleivät jopa erinomaiselle tasolle vertailuyritysten joukossa. Pääomien tuotto on hyvin paljon riippuvaista nettotuloksesta. Kohdeyrityksen nettotulos on ollut kumulatiivisesti laskussa, joten myös kokonaispääoman, sijoitetun pääoman sekä oman pääoman tuotto ovat olleet kumulatiivisesti laskussa. Vaikka pääomien tuottoprosentit ovatkin laskussa, ovat ne kuitenkin hyvällä tasolla. Kannattavuutta kokonaisuutena arvioitaessa voidaan todeta yrityksen olevan hyvällä tasolla liikevaihdon laskusta huolimatta. Yritys on siis kannattava kaikilla tutkimuksen mittareilla.

Vakavaraisuutta arvioitaessa kohdeyritys on erittäin hyvällä tasolla. Omavaraisuusaste on hyvin korkea. Yrityksen velat ovat ostovelkoja sekä muita korottomia velkoja viimeistä tarkasteluvuotta lukuun ottamatta, joten voidaan todeta yrityksen olevan erittäin omavaraisella pohjalla. Suhteellista velkaantuneisuutta ei sen enempää analysoida, sillä kohdeyrityksen velat ovat viimeistä tarkastelukautta lukuun ottamatta korottomia. Tutkimuksessa paremman kuvan yrityksen veloista antaa nettovelkaantumisaste, joka ottaa huomioon nimenomaan yrityksen korolliset velat. Nettovelkaantumisaste kohdeyrityksellä onkin viimeistä tarkastelukautta lukuun ottamatta negatiivinen, mikä viittaa yrityksen korollisen velan olemattomuuteen. Viimeisenä tarkasteluvuonna kohdeyritys on nostanut uuden lainan, mikä on nostanut nettovelkaantumisasteen positiivisen puolelle. Viimeisestä tarkastelukaudesta tulee myös ottaa huomioon, että taseen rahat ja rahoitusarvopaperit ovat olleet poikkeuksellisen pienet muihin tarkastelukausiin verrattuna. Yrityksen hyvä vakavaraisuus antaa turvallisuuden tunnetta. Kohdeyritys tulee kestämaan mahdollisia taloudellisia vaikeita aikoja paremmin ja pidempään vakavaraisuuden ollessa tällä tasolla.

Kohdeyritys on onnistunut ensimmäisen tarkasteluvuoden jälkeen nostamaan maksuvalmiuttaan hyvälle tasolle maksuvalmiutta quick ratiolla mitattaessa. Maksuvalmiuden parantuminen johtuu lyhytaikaisen vieraan pääoman laskusta. Viimeisenä tarkasteluvuotena yritys on nostanut uuden osittain lyhytaikaisen lainan, mikä on vaikuttanut maksuvalmiuteen negatiiviseksi. Lisäksi viimeisen tarkasteluvuoden taseen rahat ja rahoitusarvopaperit ovat poikkeuksellisen pienet verrattuna muihin tarkasteluvuosiin, mikä myös vaikuttaa maksuvalmiuteen negatiivisesti. Quick ratio on kohdeyrityksellä kokonaisuudessaan hyvällä tai vähintään tyydyttävällä tasolla. Maksuvalmiuden mittarilla yrityksellä ei ole ongelmia suoriutua yllättävistä menoista.

Toiminnan tehokkuutta arvioitaessa ostovelkojen kiertoaika sekä vaihtomaisuuden kiertoaika nousevat esille. Kohdeyrityksen ostovelkojen kiertoaika ei ole muuttunut suuntaan tai toiseen merkittävästi tarkasteluvuosien aikana, mikä kertoo yrityksen tehokkaasta toiminnasta. Vähittäiskaupan alalla nopean maksun alennuksia ei juurikaan käytetä, mikä ei kannusta yrityksiä maksamaan laskuja ennen eräpäivää. Usein yritykset haluavat pitää rahat mahdollisimman pitkään omalla tilillään. Kohdeyrityksen vaihto-omaisuuden kiertoaika on saatu laskemaan kiitettävälle tasolle ensimmäisen tarkasteluvuoden jälkeen. Muina tarkasteluvuosina kiertoaika onkin vertailtaviin yrityksiin nähden parhaimmista. Vaihtomaisuuden kiertoaikajalla vähittäiskaupassa tarkoitetaan varaston kiertoa. Mitä vähemmän yritys pystyy sitouttamaan rahaa varastoon, sitä enemmän sitä jää käytettäväksi muuhun. Varaston kiertoaikat kohdeyrityksellä kertovat yrityksen panostavan tuotteiden saldonhallintaan. Kun saldonhallinta on kunnossa, myös automaattiset tilausjärjestelmät pystyvät toimimaan moitteettomasti, mikä lisää toiminnan tehokkuutta.

5.2 Ennuste

Kohdeyrityksen tulevaisuus näyttää kokonaisuutta arvioitaessa hyvältä. Ainoa hieman huolestuttava asia on liikevaihdon muutos. Yritys menestyy kyllä hyvin nykyisellä volyymin tasolla, mutta jos liikevaihdon kehitys jatkaa negatiivista

luonnettaan, on yrityksen keksittävä keinoja sen muuttamiseen. Yrityksen kannattavuus kärsii liikevaihdon negatiivisesta muutoksesta, sillä henkilöstökuluihin ei voida puuttua niiden ollessa jo nyt todella minimissä. Vakavaraisena yrityksenä se menestyy kuitenkin vaikeinakin aikoina, mutta ei loputtomiin. Tällä hetkellä vakavaraisuus tuo turvallisuuden tuntua, mutta pitkään jatkunut volyymin ja kannattavuuden lasku herättää paljon kysymyksiä. Nyt tilikautena 2016 odotettavissa on ainakin edelleen volyymin laskua. Ennen vähittäiskauppojen aukioloaikojen vapautumista, kohdeyritys oli yksi alueensa harvoista kaupoista, joka sai pienestä kauppakoostaan johtuen olla auki vapaasti. Vuoden 2016 alusta vähittäiskauppojen aukioloajat vapautettiin, mikä tulee varmasti näkymään kohdeyrityksen liikevaihdossa negatiivisena kuluvana tilikautena 2016. Jatkotutkimuksen aiheena voitaisiin olla vähittäiskauppojen aukioloaikojen vapautumisen vaikutukset kohdeyritykseen. Vaikutus on varmasti negatiivinen, mutta vaikutuksen voimakkuutta ei ole syytä spekuloida ennen ensimmäisten juhlapyhien myyntituloksia. Ennen aukioloaikojen vapautumista pienmyymälöiden markkinaosuus on tarkasteluvuosina säilynyt ennallaan kokonaismarkkinoissa. Nyt aukioloaikojen vapauduttua tilanne tulee muuttumaan merkittävästi pienmyymälöille epäsuotuisaan suuntaan. Hypermarketit ja suuret supermarketit tulevat kasvattamaan markkinaosuuksia, mikä ei lupaa hyvää pienmyymälöiden tulevaisuudelle. Pienmyymälän menestyminen kovassa kiristyvässä kilpailussa on hyvin paljon kiinni kauppapaikan sijainnista. Pienten asuinalueiden pienmyymälät joutuvat suureen ahdinkoon aukioloaikojen vapautuksesta johtuen. Hyvällä sijainnilla olevat pienmyymälät tulevat menettämään volyyymiaan, mutta vankka kannattavuuden pohja luo uskoa tulevaisuudelle. Kohdeyritys sijaitsee hyvällä kauppapaikalla. Asutusta on kaupan ympärillä paljon, mikä luo turvaa tulevaisuudelle. Kohdeyrityksen kannattavuus sekä vakavaraisuus ovat sillä tasolla, että se tulee kestäämään vaikeita aikoja muita paremmin. Yrityksen johdon tulee kuitenkin pysyä ajan tasalla liikevaihdon muutoksen suhteen ja tarpeen tullen reagoida välittömästi muutoksiin.

Tällä hetkellä pienmyymälät ovat kuluttajille enimmäkseen täydennysostopaikkoja. Eli suurin osa viikon ruokaostoksista ostetaan isommista marketeista ja lähinnä äkilliseen tarpeeseen liittyvät ostokset hoidetaan lähikaupasta, eli usein pienmyymälästä. Pienmyymälöiden myynti koostuu myös suurelta osin ikääntyneiden ku-

luttajien asiakkuuksista. Kyseisen asiakasryhmän edustajilla ei välttämättä ole fyysisiä edellytyksiä lähteä isompiin marketteihin. Uskon, että nuoremman, niin sanotun internet-sukupolven ikääntyessä, pienmyymälöiden markkina-asema huononee entisestään. Isommat automarketit ovat jo siirtyneet elintarvikkeiden verkkokauppaan, mikä on pienmyymälöiden kannalta sekin erittäin huolestuttava tekijä. X-sukupolven, eli nuoruuttaan 1980-luvulla eläneen sekä 1980- ja 1990-luvulla aikuistuneen sukupolven ikääntyessä myös päivittäistavarakaupan verkkokaupan merkitys tulee lisääntymään. Selviytyäkseen pienmyymälöiden on pystyttävä vastaamaan tähän haasteeseen, vaikka toimivatkin edelleen suurimmalta osin täydennysostopaikkana. Useat pienmyymälät, kuten myös kohdeyritys, harjoittaa jo elintarvikkeiden kotiinkuljetustoimintaa pienissä määrin. Kotiinkuljetustoiminnan laajentamista kohdeyrityksessä on syytä pohtia vakavasti.

6 YHTEENVETO

Työn tavoitteena oli tutkia kohdeyrityksen taloudellista tilannetta tarkasteluvuosina, sekä analysoida kohdeyrityksen taloudellisia tulevaisuuden näkymiä tarkasteluvuosien jälkeen. Tutkimus rajattiin tilikausien 2010–2014 tilinpäätöstietoihin, mitkä kerättiin Voitto + -yritystietokannasta. Tutkimus rajattiin koskemaan vain tuloslaskelmaa ja tasetta, sillä yritysten pienestä koosta johtuen muut tiedot eivät ole tilinpäätöstä tehtäessä pakollisia.

Aihe oli tärkeä sekä kohdeyritykselle että itselleni. Kohdeyritykselle ei ole aiemmin tehty näin monipuolista tilinpäätösanalyysia. Minulle tämä tutkimus antoi paljon kokemusta tilinpäätökseen liittyvistä asioista. Tutkimus auttaa minua ymmärtämään tulevaisuudessa erittäin paljon paremmin päivittäistavarakaupan taloutta. Työurani päivittäistavarakaupan alalla tulee jatkumaan, ja tämän tutkimuksen teko antoi erittäin hyvän pohjan tulevaa työuraani ajatellen.

Tutkimus toteutettiin tilinpäätösanalyysina, mikä antoi hyvän ja oikean kuvan kohdeyrityksen taloudellisesta tilasta. Tilinpäätösanalyysin perusteella pystyin myös ottamaan kantaa kohdeyrityksen tulevaisuuden näkymiin. Tutkimuksessa kohdeyritystä verrattiin neljään saman toimialan ja saman alueen yritykseen, mikä antoi hyvän vertailunäkökulman työlle.

Opinnäytetyön teoriaosuus jakautui kahteen pääosaan. Tilinpäätös ja sen sisältö – osassa keskityttiin yleisesti tilinpäätökseen ja mistä asioista ja asiakirjoista se koostuu. Toisessa teoriaosuuden pääosassa keskityttiin tilinpäätösanalyysiin. Siinä käytiin läpi tilinpäätösanalyysin käyttäjiä sekä tilinpäätöksen oikaisemista käsitteleviä tietoja. Lisäksi tilinpäätösanalyysi-osassa selvitettiin mittarit, eli tunnusluvut laskentakaavoineen, joita tässä tutkimuksessa käytettiin.

Empiriaosassa yritysten tilinpäätöstiedot saatettiin oikaistuu tuloslaskelmaan ja taseeseen. Oikaistujen tuloslaskelman ja taseen perusteella laskin Exceltaulukkolaskentaohjelman avulla ennalta valitut tunnusluvut. Tutkimuksessa käytettiin siis yritysanalyysiohjelmien sijaan itse tehtyjä taulukkolaskentakaavioita, sillä uskoin sen opettavan minua parhaalla mahdollisella tavalla. Jälkikäteen voin

todeta, että näin kävi. Omia taulukkolaskentakaavioita käyttäessäni tutustuin huomattavasti syvemmin yritysten tuloslaskelman ja taseen eriin. Näin myös kohdeyrityksen analysointi onnistui huomattavasti paremmassa ymmärryksessä.

Johtopäätöksissä käytiin läpi kohdeyrityksen taloudellinen tilanne toiminnan volyymin, kannattavuuden, vakavaraisuuden, maksuvalmiuden ja tehokkuuden tunnuslukuja analysoiden. Lisäksi tunnuslukujen sekä oman analyysin perusteella selvitettiin kohdeyrityksen tulevaisuuden taloudellista suuntaa ja näkymiä. Kokonaisuutena mitattuna yrityksen taloudellinen tila on tarkasteluvuosien perusteella vakaalla pohjalla. Kohdeyrityksen tulee kiinnittää tulevaisuudessa huomiota toiminnan volyymin kehityksen seurantaan. Liikevaihto ei vielä ole hälyttävällä tasolla, mutta suunta ei tunnuslukujen perusteella lupaa hyvää. Lisäksi vuoden 2016 vähittäiskauppojen aukioloaikojen vapautus tulee ottamaan osansa kohdeyrityksen toiminnan volyyymistä.

Tutkimuksen tavoite oli selvittää kohdeyrityksen taloudellinen tilanne tarkasteluvuosina sekä analysoida yrityksen tulevaisuuden näkymiä. Tutkimuksen tavoitteet täytettiin kattavasti tilinpäätösanalyysiä hyväksikäyttäen. Tulevaisuuden näkymiä analysoitaessa heräsi ajatus jatkotutkimukseen. Vähittäiskauppojen aukioloaikojen vapautuminen vuoden 2016 alussa vaikuttaa pienmyymälöiden taloudelliseen tilaan merkittävästi. Aukioloaikojen vapautumisen negatiivisia vaikutuksia olisi syytä tutkia tarkemmin pienmyymälöiden osalta.

LÄHTEET

Kallunki, J. Kytönen, E. 2007. Uusi tilinpäätösanalyysi. Helsinki. Talentum.

Kinnunen, J. Laitinen, E. Laitinen, T. Leppiniemi, J. Puttonen, V. 2009. Avain laskentatoimeen ja rahoitukseen. Keuruu. Otavan Kirjapaino Oy.

Kirjanpitolaki 1336/1997. Helsinki. Kauppa- ja teollisuusministeriö. 30.12.1997.

Kirjanpitolaki 1620/2015. Helsinki. Kauppa- ja teollisuusministeriö 30.12.2015.

Kirjanpitoasetus 1339/1997. Helsinki. Kauppa- ja teollisuusministeriö. 30.12.1997.

Lehtimäki, H. 2016. Yrityksen analysointi. Luentomateriaali. Vaasan ammattikorkeakoulun sisäisessä koulutuksessa 2016.

Leppiniemi, J & Leppiniemi, R. 2001. Pk-yrityksen kirjanpito ja tilinpäätös. Helsinki. WSOY.

Leppiniemi, J & Leppiniemi, R. 2006. Tilinpäätöksen tulkinta. Helsinki. WSOY-pro.

Mitä on tilintarkastus?. Verkkodokumentti. Suomen Tilintarkastajat. Viitattu 9.6.2016. Helsinki. <http://www.suomentilintarkastajat.fi/yhdistys/hyva-tilintarkastustapa/mita-on-tilintarkastus>

Myyntikate ja myyntikate-%. Verkkodokumentti. Balance Consulting. Viitattu 26.7.2016. Helsinki. <http://www.balanceconsulting.fi/tunnusluvut/myyntikate>

Osakeyhtiölaki 624/2006. Helsinki. Kauppa- ja teollisuusministeriö. 21.7.2006.

Salmi, I. 2006. Mitä tilinpäätös kertoo?. Helsinki. Edita Prima Oy.

Tilastokeskuksen PX-Web-tietokannat. Viitattu 17.11.2016. Helsinki. <http://pxnet2.stat.fi/PXWeb/sq/cd78675e-53d6-4230-ad5c-62848e79ac88>

Tilintarkastustutkinto-opas 2016. Patenti- ja Rekisterihallitus. Viitattu 9.6.2016.
Helsinki. <https://www.prh.fi/fi/tilintarkastajatutkinto-opas.html>

LIITE 1 1. Kohdeyrityksen virallinen tuloslaskelma

1. Kohdeyritys	01/15 12kk	01/14 14kk	11/12 11kk	12/11 12kk	12/10 12kk
LIKEVAIHTO	1666	2098	1794	1993	1853
Liiketoiminnan muut tuotot	32	19	14	15	16
Ostot tilikauden aikana	-1215	-1523	-1345	-1431	-1326
Varastojen muutos	-1	0	42	-6	4
Ulkopuoliset palvelut					
Bruttotulos	482	594	505	571	547
Henkilöstökulut					
Palkat ja palkkiot	-150	-185	-114	-117	-104
Eläkekulut	-24	-30	-19	-23	-19
Muut henkilösivukulut	-6	-7	-5	-5	-5
Poistot ja arvonalentumiset					
Suunnitelman mukaiset poistot	-26	-23	-18	-17	-16
Liiketoiminnan muut kulut	-227	-289	-231	-262	-249
LIKETOIMINNAN TULOS	49	60	120	147	153
Rahoitustuotot ja -kulut					
Tuotot muista pysyvien vastaavien sijoituksista	11	6	7	6	2
Muut korko- ja rahoitustuotot	0	0	1	0	0
Arvonalentumiset pysyvien vastaavien sijoituksista	16	36	-52		
Korkokulut ja muut rahoituskulut	-1	0	0	0	-1
TULOS ENNEN SATUNNAISIA ERIÄ	75	102	75	153	154
Satunnaiset erät					
Satunnaiset tuotot					
Satunnaiset kulut			0	0	
TULOS ENNEN TILINPÄÄTÖSSIIRTOJA JA VEROJA	75	102	75	153	154
Tilinpäätössiirrot					
Poistoeron muutos	-18	12	5	3	0
Vapaaehtoisten varausten muutos					
Tuloverot	-8	-19	-32	-40	-40
Muut välittömät verot					
Laskennallisen verovelan muutos					
TILIKAUDEN TULOS	49	95	49	116	114

LIITE 2 1. Kohdeyrityksen virallinen tase (vastaavaa)

TASE	01/15 12kk	01/14 14kk	11/12 11kk	12/11 12kk	12/10 12kk
VASTAAVAA					
PYSYVÄT VASTAAVAT					
Aineettomat hyödykkeet					
Perustamismenot					
Tutkimusmenot					
Kehittämismenot					
Aineettomat oikeudet					
Liikearvo					
Muut pitkävaikutteiset menot	9	10	12	13	
Ennakkomaksut					
Aineelliset hyödykkeet					
Maa- ja vesialueet					
Rakennukset ja rakennelmat					
Koneet ja kalusto	102	30	49	63	72
Muut aineelliset hyödykkeet					
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat					
Sijoitukset					
Osuudet saman konsernin yrityksissä					
Saamiset saman konsernin yrityksiltä					
Osuudet omistusyhteisyhteisöissä					
Saamiset omistusyhteisyhteisöiltä					
Muut osakkeet ja osuudet	388	371	319	329	257
Muut saamiset	0	-16			
Omat osakkeet tai osuudet					
VAIHTUVAT VASTAAVAT					
Vaihto-omaisuus					
Aineet ja tarvikkeet					
Keskeneräiset tuotteet					
Valmiit tuotteet/tavarat	51	53	52	52	58
Muu vaihto-omaisuus				0	39
Ennakkomaksut					
Saamiset					
Pitkäaikaiset saamiset					
Myyntisaamiset					
Saamiset saman konsernin yrityksiltä					
Saamiset omistusyhteisyhteisöiltä					
Lainasaamiset					
Laskennallinen verosaaminen					
Muut saamiset					
Maksamattomat osakkeet/osuudet					
Siirtosaamiset					
Lyhytaikaiset saamiset					
Myyntisaamiset	9	11	11	12	9
Saamiset saman konsernin yrityksiltä					
Saamiset omistusyhteisyhteisöiltä					
Lainasaamiset					
Laskennallinen verosaaminen					
Muut saamiset	33	44	71	27	28
Maksamattomat osakkeet/osuudet					
Siirtosaamiset	40	42	18	20	20
Rahoitusarvopaperit					
Osuudet saman konsernin yrityksissä					
Omat osakkeet ja osuudet					
Muut osakkeet ja osuudet					
Muut arvopaperit					
Rahat ja pankkisaamiset	28	53	42	55	17
TASEEN LOPPUSUMMA	659	598	574	571	500

LIITE 3 1. Kohdeyrityksen virallinen tase (vastattavaa)

VASTATTAVAA					
OMA PÄÄOMA					
Osake-, osuus tai muu vastaava pääoma	3	3	3	3	3
Ylikurssirahasto					
Arvonkorotusrahasto					
Käyvän arvon rahasto					
Muut rahastot					
Omien osakkeiden ja osuuksien rahasto					
Vararahasto					
Yhtiöjärjestyksen tai sääntöjen mukaiset rahastot					
Muut rahastot					
Edellisten tilikausien tulos	442	385	380	302	218
Tilikauden tulos	49	95	49	116	114
Pääomalainat					
TILINPÄÄTÖSSIIRTOJEN KERTYMÄ					
Poistoero	21	3	15	20	23
Vapaaehtoiset varaukset					
PAKOLLISET VARAUKSET					
Eläkevaraukset					
Verovaraukset					
Muut pakolliset varaukset					
VIERAS PÄÄOMA					
Pitkäaikainen vieras pääoma					
Joukkovelkakirjalainat					
Vaihtovelkakirjalainat					
Pääomalainat					
Lainat rahoituslaitoksilta	11				
Eläkelainat					
Saadut ennakot					
Ostovelat					
Rahoitusvekselit					
Velat saman konsernin yrityksille					
Velat omistusyhteisyriyksille					
Laskennallinen verovelka					
Muut velat					
Siirtovelat					
Lyhytaikainen vieras pääoma					
Joukkovelkakirjalainat					
Vaihtovelkakirjalainat					
Pääomalainat					
Lainat rahoituslaitoksille	23			0	0
Eläkelainat					
Saadut ennakot	0				
Ostovelat	70	70	98	89	91
Rahoitusvekselit					
Velat saman konsernin yrityksille					
Velat intressiyriyksille					
Muut velat	9	14	8	8	16
Siirtovelat	33	29	22	33	35
TASEEN LOPPUSUMMA	659	598	574	571	500

LIITE 4 2. Yritys virallinen tuloslaskelma

2. Yritys	10/14 12kk	10/13 12kk	10/12 12kk	10/11 12kk	10/10 12kk
LIKEVAIHTO	3672	3135	2908	729	3500
Liiketoiminnan muut tuotot	28	96	218	0	8
Materiaalit ja palvelut					
Ostot tilikauden aikana	-2838	-2360	-2345	-682	-2788
Varastojen muutos	44	30		-107	-121
Ulkopuoliset palvelut	-1	-4	-12	0	-2
Bruttotulos	905	897	769	-60	597
Henkilöstökulut					
Palkat ja palkkiot	-255	-239	-294	0	-109
Eläkekulut	-62	-51	-73	-14	-48
Muut henkilösivukulut	-11	-17	-21	-9	-15
Poistot ja arvonalentumiset					
Suunnitelman mukaiset poistot				0	-7
Liiketoiminnan muut kulut	-471	-492	-461	-10	-353
LIKETOIMINNAN TULOS	106	97	-79	-93	64
Rahoitustuotot ja -kulut					
Tuotot muista pysyvien vastaavien sijoituksista	1	1	2	0	2
Muut korko- ja rahoitustuotot	1	0	0	1	13
Korkokulut ja muut rahoituskulut	-3	-3	-4	-2	0
TULOS ENNEN SATUNNAISIA ERIÄ	106	95	-80	-95	79
Satunnaiset erät					
Satunnaiset tuotot					0
Satunnaiset kulut					
TULOS ENNEN TILINPÄÄTÖSSIIRTOJA JA VEROJA	106	95	-80	-95	79
Tilinpäätössiirrot					
Poistoeron muutos				0	13
Vapaaehtoisten varausten muutos					
Tuloverot	-5	0	0	0	-24
Muut välittömät verot					
Laskennallisen verovelan muutos					
TILIKAUDEN TULOS	101	95	-80	-95	68

LIITE 5 2. Yritys virallinen tase (vastaavaa)

TASE	10/14 12kk	10/13 12kk	10/12 12kk	10/11 12kk	10/10 12kk
VASTAAVAA					
PYSYVÄT VASTAAVAT					
Aineettomat hyödykkeet					
Perustamismenot					
Tutkimusmenot					
Kehittämismenot					
Aineettomat oikeudet					
Liikearvo					
Muut pitkävaikutteiset menot					
Ennakkomaksut					
Aineelliset hyödykkeet					
Maa- ja vesialueet					
Rakennukset ja rakennelmat					
Koneet ja kalusto					0
Muut aineelliset hyödykkeet					
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat					
Sijoitukset					
Osuudet saman konsernin yrityksissä					
Saamiset saman konsernin yrityksiltä					
Osuudet omistusyhteisyriksissä					
Saamiset omistusyhteisyriksiltä					
Muut osakkeet ja osuudet	120	120	120	97	69
Muut saamiset					
Omat osakkeet tai osuudet					
VAIHTUVAT VASTAAVAT					
Vaihto-omaisuus					
Aineet ja tarvikkeet			162		
Keskeneräiset tuotteet					
Valmiit tuotteet/tavarat	160	151			0
Muu vaihto-omaisuus	185	151	110	171	267
Ennakkomaksut					
Saamiset					
Pitkäaikaiset saamiset					
Myyntisaamiset					
Saamiset saman konsernin yrityksiltä					
Saamiset omistusyhteisyriksiltä					
Lainasaamiset					
Laskennallinen verosaaminen					
Muut saamiset					
Maksamattomat osakkeet/osuudet					
Siirtosaamiset					
Lyhytaikaiset saamiset					
Myyntisaamiset	27	25	22		0
Saamiset saman konsernin yrityksiltä					
Saamiset omistusyhteisyriksiltä					
Lainasaamiset					
Laskennallinen verosaaminen					
Muut saamiset	38	58	83	33	73
Maksamattomat osakkeet/osuudet					
Siirtosaamiset	36	92	67	3	11
Rahoitusarvopaperit					
Osuudet saman konsernin yrityksissä					
Omat osakkeet ja osuudet					
Muut osakkeet ja osuudet					
Muut arvopaperit					
Rahat ja pankkisaamiset	130	67	17	15	35
TASEEN LOPPUSUMMA	695	663	580	320	454

LIITE 6 2. Yritys virallinen tase (vastattavaa)

VASTATTAVAA					
OMA PÄÄOMA					
Osake-, osuus tai muu vastaava pääoma	30	30	30	30	30
Ylikurssirahasto					
Arvonkorotusraho					
Käyvän arvon rahasto					
Muut rahastot					
Omien osakkeiden ja osuuksien rahasto					
Vararahasto					
Yhtiöjärjestyksen tai sääntöjen mukaiset rahastot					
Muut rahastot	50	50	45	17	17
Edellisten tilikausien tulos	211	142	243	366	339
Tilikauden tulos	101	95	-80	-95	68
Pääomalainat					
TILINPÄÄTÖSSIIRTOJEN KERTYMÄ					
Poistoero	0	0	0	0	0
Vapaaehtoiset varaukset					
PAKOLLISET VARAUKSET					
Eläkevaraukset					
Verovaraukset					
Muut pakolliset varaukset					
VIERAS PÄÄOMA					
Pitkäaikainen vieras pääoma					
Joukkovelkakirjalainat					
Vaihtovelkakirjalainat					
Pääomalainat					
Lainat rahoituslaitoksilta	78	95	114		
Eläkelainat					
Saadut ennakot					
Ostovelat					
Rahoitusvekselit					
Velat saman konsernin yrityksille					
Velat omistusyhteisyriyksille					
Laskennallinen verovelka					
Muut velat					
Siirtovelat					
Lyhytaikainen vieras pääoma					
Joukkovelkakirjalainat					
Vaihtovelkakirjalainat					
Pääomalainat					
Lainat rahoituslaitoksille	17	19	19		
Eläkelainat					
Saadut ennakot					
Ostovelat	135	148	133	2	0
Rahoitusvekselit					
Velat saman konsernin yrityksille					
Velat intressiyriyksille					
Muut velat	22	18	17		0
Siirtovelat	50	67	59	0	0
TASEEN LOPPUSUMMA	695	663	580	320	454

LIITE 7 3. Yritys virallinen tuloslaskelma

3. Yritys	10/14 12kk	10/13 12kk	10/12 12kk	10/11 12kk	10/10 12kk
LIKEVAIHTO	1670	1681	1444	1237	1218
Liiketoiminnan muut tuotot	3	33		0	0
Ostot tilikauden aikana	-1234	-1239	-1082	-884	-849
Varastojen muutos	11	2	5	11	-8
Ulkopuoliset palvelut			0	-2	
Bruttotulos	450	477	367	362	361
Henkilöstökulut					
Palkat ja palkkiot	-161	-163	-140	-148	-127
Henkilöstösivukulut					
Eläkekulut	-35	-41	-27	-67	-58
Muut henkilösivukulut	-7	-8	-5	-6	-5
Poistot ja arvonalentumiset					
Suunnitelman mukaiset poistot	-24	-15	-8	-17	-19
Liiketoiminnan muut kulut	-332	-211	-198	-139	-134
LIKETOIMINNAN TULOS	-110	39	-12	-15	17
Rahoitustuotot ja -kulut					
Tuotot muista pysyvien vastaavien sijoituksista	5	3	3	4	2
Muut korko- ja rahoitustuotot	0	2	0	1	1
Korkokulut ja muut rahoituskulut	-4	-2	0	0	0
TULOS ENNEN SATUNNAISIA ERIÄ	-109	42	-8	-10	20
Satunnaiset erät					
Satunnaiset tuotot					
Satunnaiset kulut					
TULOS ENNEN TILINPÄÄTÖSSIIRTOJA JA VEROJA	-109	42	-8	-10	20
Tilinpäätössiirrot					
Poistoeron muutos	16	-31		0	8
Vapaaehtoisten varausten muutos					
Tuloverot	1	-1	0	0	-8
Muut välittömät verot					
Laskennallisen verovelan muutos					
TILIKAUDEN TULOS	-92	11	-8	-10	20

LIITE 8 3. Yritys virallinen tase (vastaavaa)

TASE	10/14 12kk	10/13 12kk	10/12 12kk	10/11 12kk	10/10 12kk
VASTAAVAA					
PYSYVÄT VASTAAVAT					
Aineettomat hyödykkeet					
Perustamismenot					
Tutkimusmenot					
Kehittämismenot					
Aineettomat oikeudet					
Liikearvo					
Muut pitkävaikutteiset menot					
Ennakkomaksut					
Aineelliset hyödykkeet					
Maa- ja vesialueet					
Rakennukset ja rakennelmat					
Koneet ja kalusto	125	106	39	7	24
Muut aineelliset hyödykkeet					
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat					
Sijoitukset					
Osuudet saman konsernin yrityksissä					
Saamiset saman konsernin yrityksiltä					
Osuudet omistusyhteisyriksissä					
Saamiset omistusyhteisyriksiltä					
Muut osakkeet ja osuudet	46	46	46	46	46
Muut saamiset					
Omat osakkeet tai osuudet					
VAIHTUVAT VASTAAVAT					
Vaihto-omaisuus					
Aineet ja tarvikkeet					
Keskeneräiset tuotteet					
Valmiit tuotteet/tavarat	68	57	55	50	38
Muu vaihto-omaisuus					
Ennakkomaksut					
Saamiset					
Pitkäaikaiset saamiset					
Myyntisaamiset					
Saamiset saman konsernin yrityksiltä					
Saamiset omistusyhteisyriksiltä					
Lainasaamiset					
Laskennallinen verosaaminen					
Muut saamiset					
Maksamattomat osakkeet/osuudet					
Siirtosaamiset					
Lyhytaikaiset saamiset					
Myyntisaamiset	13	14	9	13	14
Saamiset saman konsernin yrityksiltä					
Saamiset omistusyhteisyriksiltä					
Lainasaamiset	5				
Laskennallinen verosaaminen					
Muut saamiset	57	88	93	103	194
Maksamattomat osakkeet/osuudet					
Siirtosaamiset	15	11	9	37	29
Rahoitusarvopaperit					
Osuudet saman konsernin yrityksissä					
Omat osakkeet ja osuudet					
Muut osakkeet ja osuudet					
Muut arvopaperit					
Rahat ja pankkisaamiset	59	97	101	120	65
TASEEN LOPPUSUMMA	388	419	352	376	410

LIITE 9 3. Yritys virallinen tase (vastattavaa)

VASTATTAVAA					
OMA PÄÄOMA					
Osake-, osuus tai muu vastaava pääoma	8	8	8	8	8
Ylikurssirahasto					
Arvonkorotusrahasto					
Käyvän arvon rahasto					
Muut rahastot					
Omien osakkeiden ja osuuksien rahasto					
Vararahasto					
Yhtiöjärjestyksen tai sääntöjen mukaiset rahastot					
Muut rahastot					
Edellisten tilikausien tulos	219	228	260	299	311
Tilikauden tulos	-92	11	-8	-10	20
Pääomalainat					
TILINPÄÄTÖSSIIRTOJEN KERTYMÄ					
Poistoero	15	31	0	0	0
Vapaaehtoiset varaukset					
PAKOLLISET VARAUKSET					
Eläkevaraukset					
Verovaraukset					
Muut pakolliset varaukset					
VIERAS PÄÄOMA					
Pitkäaikainen vieras pääoma					
Joukkovelkakirjalainat					
Vaihtovelkakirjalainat					
Pääomalainat					
Lainat rahoituslaitoksilta	58				
Eläkelainat					
Saadut ennakot					
Ostovelat					
Rahoitusvekselit					
Velat saman konsernin yrityksille					
Velat omistusyhteisyriyksille					
Laskennallinen verovelka					
Muut velat					
Siirtovelat					
Lyhytaikainen vieras pääoma					
Joukkovelkakirjalainat					
Vaihtovelkakirjalainat					
Pääomalainat					
Lainat rahoituslaitoksille	11				
Eläkelainat					
Saadut ennakot	0				
Ostovelat	82	71	62	49	42
Rahoitusvekselit					
Velat saman konsernin yrityksille					
Velat intressiyriyksille					
Muut velat	67	49	9	13	10
Siirtovelat	20	22	22	17	20
TASEEN LOPPUSUMMA	388	419	352	376	410

LIITE 10 4. Yritys virallinen tuloslaskelma

4. Yritys	11/14 12kk	11/13 12kk	11/12 12kk	11/11 12kk	11/10 12kk
LIKEVAIHTO	3351	3406	3469	3538	3284
Liiketoiminnan muut tuotot	14	7	8	4	4
Ostot tilikauden aikana	-2500	-2569	-2636	-2681	-2462
Varastojen muutos	0	-12	13	15	-3
Ulkopuoliset palvelut	0	0	-8	-1	-2
Bruttotulos	865	832	846	875	821
Henkilöstökulut					
Palkat ja palkkiot	-251	-230	-219	-223	-226
Henkilöstösivukulut					
Eläkekulut	-61	-58	-58	-53	-52
Muut henkilösivukulut	-11	-10	-10	-10	-10
Poistot ja arvonalentumiset					
Suunnitelman mukaiset poistot	-6	-5	-5	-5	-5
Arvonalentumiset pysyvien vastaavien hyödykkeistä					
Vaihtuvien vastaavien poikkeukselliset arvonalentumiset					
Liiketoiminnan muut kulut	-467	-467	-477	-496	-492
LIKETOIMINNAN TULOS	69	63	78	89	37
Rahoitustuotot ja -kulut					
Tuotot muista pysyvien vastaavien sijoituksista	18	16	12	13	9
Muut korko- ja rahoitustuotot	0	0	2	3	1
Korkokulut ja muut rahoituskulut	0	0	0	0	0
TULOS ENNEN SATUNNAISIA ERIÄ	88	79	92	104	46
Satunnaiset erät					
Satunnaiset tuotot					
Satunnaiset kulut					
TULOS ENNEN TILINPÄÄTÖSSIIRTOJA JA VEROJA	88	79	92	104	46
Tilinpäätössiirrot					
Poistoeron muutos	-6	2	2	0	-5
Vapaaehtoisten varausten muutos					
Tuloverot	-16	-18	-22	-26	-11
Muut välittömät verot					
Laskennallisen verovelan muutos					
TILIKAUDEN TULOS	65	62	71	78	31

LIITE 11 4. Yritys virallinen tase vastaavaa

TASE	11/14 12kk	11/13 12kk	11/12 12kk	11/11 12kk	11/10 12kk
VASTAAVAA					
PYSYVÄT VASTAAVAT					
Aineettomat hyödykkeet					
Perustamismenot					
Tutkimusmenot					
Kehittämismenot					
Aineettomat oikeudet					
Liikearvo					
Muut pitkävaikutteiset menot					
Ennakkomaksut					
Aineelliset hyödykkeet					
Maa- ja vesialueet					
Rakennukset ja rakennelmat					
Koneet ja kalusto	28	16	21	26	30
Muut aineelliset hyödykkeet					
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat					
Sijoitukset					
Osuudet saman konsernin yrityksissä					
Saamiset saman konsernin yrityksiltä					
Osuudet omistusyhteisyhteisöissä					
Saamiset omistusyhteisyhteisöiltä					
Muut osakkeet ja osuudet	393	393	243	194	194
Muut saamiset					
Omat osakkeet tai osuudet					
VAIHTUVAT VASTAAVAT					
Vaihto-omaisuus					
Aineet ja tarvikkeet				129	
Keskeneräiset tuotteet					
Valmiit tuotteet/tavarat	129	129	142		114
Muu vaihto-omaisuus					
Ennakkomaksut					
Saamiset					
Pitkäaikaiset saamiset					
Myyntisaamiset					
Saamiset saman konsernin yrityksiltä					
Saamiset omistusyhteisyhteisöiltä					
Lainasaamiset					
Laskennallinen verosaaminen					
Muut saamiset					
Maksamattomat osakkeet/osuudet					
Siirtosaamiset					
Lyhytaikaiset saamiset					
Myyntisaamiset	24	28	22	21	15
Saamiset saman konsernin yrityksiltä					
Saamiset omistusyhteisyhteisöiltä					
Lainasaamiset					
Laskennallinen verosaaminen					
Muut saamiset	372	286	315	441	341
Maksamattomat osakkeet/osuudet					
Siirtosaamiset	24	30	27	27	29
Rahoitusarvopaperit					
Osuudet saman konsernin yrityksissä					
Omat osakkeet ja osuudet					
Muut osakkeet ja osuudet					
Muut arvopaperit					
Rahat ja pankkisaamiset	63	120	179	62	111
TASEEN LOPPUSUMMA	1034	1002	949	900	833

LIITE 12 4. Yritys virallinen tase (vastattavaa)

VASTATTAVAA					
OMA PÄÄOMA					
Osake-, osuus tai muu vastaava pääoma	8	8	8	8	8
Ylikurssirahasto	43	43	43	43	43
Arvonkorotusrahasto					
Käyvän arvon rahasto					
Muut rahastot					
Omien osakkeiden ja osuuksien rahasto					
Vararahasto					
Yhtiöjärjestyksen tai sääntöjen mukaiset rahastot					
Muut rahastot					
Edellisten tilikausien tulos	418	396	369	333	345
Tilikauden tulos	65	62	71	78	31
Pääomalainat					
TILINPÄÄTÖSSIIRTOJEN KERTYMÄ					
Poistoero	13	7	9	10	10
Vapaaehtoiset varaukset					
PAKOLLISET VARAUKSET					
Eläkevaraukset					
Verovaraukset					
Muut pakolliset varaukset					
VIERAS PÄÄOMA					
Pitkäaikainen vieras pääoma					
Joukkovelkakirjalainat					
Vaihtovelkakirjalainat					
Pääomalainat					
Lainat rahoituslaitoksilta					
Eläkelainat					
Saadut ennakot					
Ostovelat					
Rahoitusvekselit					
Velat saman konsernin yrityksille					
Velat omistusyhteyksyrityksille					
Laskennallinen verovelka					
Muut velat					
Siirtovelat					
Lyhytaikainen vieras pääoma					
Joukkovelkakirjalainat					
Vaihtovelkakirjalainat					
Pääomalainat					
Lainat rahoituslaitoksille					
Eläkelainat					
Saadut ennakot	0				
Ostovelat	169	187	181	187	175
Rahoitusvekselit					
Velat saman konsernin yrityksille					
Velat intressiyrityksille					
Muut velat	264	261	211	201	169
Siirtovelat	53	38	57	40	53
TASEEN LOPPUSUMMA	1034	1002	949	900	833

LIITE 13 5. Yritys virallinen tuloslaskelma

5. Yritys	10/14 12kk	10/13 12kk	10/12 12kk	10/11 12kk	10/10 12kk
LIKEVAIHTO	4792	5196	5257	4855	4547
Liiketoiminnan muut tuotot	13	11	13	51	4
Ostot tilikauden aikana	-3425	-3769	-3787	-3566	-3320
Varastojen muutos	-7	2	11	15	-7
Ulkopuoliset palvelut	-12	-16	-16	-29	-14
Bruttotulos	1361	1424	1478	1326	1210
Henkilöstökulut					
Palkat ja palkkiot	-329	-331	-330	-290	-302
Henkilöstösivukulut					
Eläkekulut	-86	-85	-83	-72	-74
Muut henkilösivukulut	-15	-14	-15	-14	-13
Poistot ja arvonalentumiset					
Suunnitelman mukaiset poistot	-30	-28	-27	-24	-28
Arvonalentumiset pysyvien vastaavien hyödykkeistä					
Vaihtuvien vastaavien poikkeukselliset arvonalentumiset					
Liiketoiminnan muut kulut	-734	-766	-781	-661	-647
LIKETOIMINNAN TULOS	166	198	243	264	146
Rahoitustuotot ja -kulut					
Tuotot muista pysyvien vastaavien sijoituksista	32	26	26	29	20
Muut korko- ja rahoitustuotot	1	3	1	0	1
Korkokulut ja muut rahoituskulut	0	0	0	-1	-1
TULOS ENNEN SATUNNAISIA ERIÄ	199	227	270	292	166
Satunnaiset erät					
Satunnaiset tuotot					
Satunnaiset kulut					
TULOS ENNEN TILINPÄÄTÖSSIIRTOJA JA VEROJA	199	227	270	292	166
Tilinpäätössiirrot					
Poistoeron muutos	6	1	-3	-21	
Vapaaehtoisten varausten muutos					
Tuloverot	-42	-56	-66	-64	-44
Muut välittömät verot					
Laskennallisen veroveljan muutos					
TILIKAUDEN TULOS	163	172	202	208	121

LIITE 14 5. Yritys virallinen tase (vastaavaa)

TASE	10/14 12kk	10/13 12kk	10/12 12kk	10/11 12kk	10/10 12kk
VASTAAVAA					
PYSYVÄT VASTAAVAT					
Aineettomat hyödykkeet					
Perustamismenot					
Tutkimusmenot					
Kehittämismenot					
Aineettomat oikeudet					
Liikearvo					
Muut pitkävaikutteiset menot					
Ennakkomaksut					
Aineelliset hyödykkeet					
Maa- ja vesialueet					
Rakennukset ja rakennelmat					
Koneet ja kalusto	88	103	115	120	49
Muut aineelliset hyödykkeet					
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat					
Sijoitukset					
Osuudet saman konsernin yrityksissä					
Saamiset saman konsernin yrityksiltä					
Osuudet omistusyhteisyhteisöissä					
Saamiset omistusyhteisyhteisöiltä					
Muut osakkeet ja osuudet	336	336	336	336	336
Muut saamiset	131	131	131	131	131
Omat osakkeet tai osuudet					
VAIHTUVAT VASTAAVAT					
Vaihto-omaisuus					
Aineet ja tarvikkeet					
Keskeneräiset tuotteet					
Valmiit tuotteet/tavarat	129	137	135	124	108
Muu vaihto-omaisuus					
Ennakkomaksut					
Saamiset					
Pitkäaikaiset saamiset					
Myyntisaamiset					
Saamiset saman konsernin yrityksiltä					
Saamiset omistusyhteisyhteisöiltä					
Lainasaamiset					
Laskennallinen verosaaminen					
Muut saamiset					
Maksamattomat osakkeet/osuudet					
Siirtosaamiset					
Lyhytaikaiset saamiset					
Myyntisaamiset	35	28	37	52	34
Saamiset saman konsernin yrityksiltä					
Saamiset omistusyhteisyhteisöiltä					
Lainasaamiset					
Laskennallinen verosaaminen					
Muut saamiset	54	44	28	64	47
Maksamattomat osakkeet/osuudet					
Siirtosaamiset	33	41	37	20	26
Rahoitusarvopaperit					
Osuudet saman konsernin yrityksissä					
Omat osakkeet ja osuudet					
Muut osakkeet ja osuudet					
Muut arvopaperit					
Rahat ja pankkisaamiset	357	335	358	254	253
TASEEN LOPPUSUMMA	1165	1154	1177	1101	984

LIITE 15 5. Yritys virallinen tase (vastattavaa)

VASTATTAVAA					
OMA PÄÄOMA					
Osake-, osuus tai muu vastaava pääoma	8	8	8	8	8
Ylikurssirahasto					
Arvonkorotusrahasto					
Käyvän arvon rahasto					
Muut rahastot					
Omien osakkeiden ja osuuksien rahasto					
Vararahasto					
Yhtiöjärjestyksen tai sääntöjen mukaiset rahastot					
Muut rahastot					
Edellisten tilikausien tulos	607	575	503	425	434
Tilikauden tulos	163	172	202	208	121
Pääomalainat					
TILINPÄÄTÖSSIIRTOJEN KERTYMÄ					
Poistoero	17	23	24	21	0
Vapaaehtoiset varaukset					
PAKOLLISET VARAUKSET					
Eläkevaraukset					
Verovaraukset					
Muut pakolliset varaukset					
VIERAS PÄÄOMA					
Pitkäaikainen vieras pääoma					
Joukkovelkakirjalainat					
Vaihtovelkakirjalainat					
Pääomalainat					
Lainat rahoituslaitoksilta					
Eläkelainat					
Saadut ennakot					
Ostovelat					
Rahoitusvekselit					
Velat saman konsernin yrityksille					
Velat omistusyhteisyriksille					
Laskennallinen verovelka					
Muut velat					
Siirtovelat					
Lyhytaikainen vieras pääoma					
Joukkovelkakirjalainat					
Vaihtovelkakirjalainat					
Pääomalainat					
Lainat rahoituslaitoksille				0	50
Eläkelainat					
Saadut ennakot	1				
Ostovelat	203	241	220	276	233
Rahoitusvekselit					
Velat saman konsernin yrityksille					
Velat intressiyriksille					
Muut velat	49	44	60	55	43
Siirtovelat	116	91	159	108	94
TASEEN LOPPUSUMMA	1165	1154	1177	1101	984

LIITE 16 1. Kohdeyritys oikaistu tuloslaskelma

1. Kohdeyritys	01/15 12kk	01/14 14kk	11/12 11kk	12/11 12kk	12/10 12kk
LIKEVAIHTO	1666	2098	1794	1993	1853
Liiketoiminnan muut tuotot	32	19	14	15	16
Liiketoiminnan tuotot yhteensä	1698	2117	1808	2008	1869
Aine- ja tarvikkäkäyttö	-1216	-1523	-1303	-1437	-1322
Ulkopuoliset palvelut	0	0	0	0	0
Henkilöstökulut	-180	-222	-138	-145	-128
Laskennallinen palkkorjaus					
Liiketoiminnan muut kulut	-227	-289	-231	-262	-249
Valmisteveraston muutos					
KÄYTTÖKATE	75	83	136	164	170
Suunnitelman mukaiset poistot	-26	-23	-18	-17	-16
Arvon alentumiset pysyvien vastaavien hyödykkeistä					
Vaihtuvien vastaavien poikkeukselliset arvonalentumiset					
LIKETULOS	49	60	118	147	154
Tuotot osuuksista ja muista sijoituksista	11	6	7	6	2
Muut korko- ja rahoitustuotot					
Korkokulut ja muut rahoituskulut	-1	0	0	0	-1
Kurssierot					
Sijoitusten ja arvopapereiden arvonalentumiset	16	36	-52	0	0
Välittömät verot	-8	-19	-32	-40	-40
NETTOTULOS	67	83	41	113	115
Tilinpäätössiirrot					
Poistoeron lisäys	-18	12	5	3	0
Vapaaehtoisten varausten lisäys / vähennys					
Laskennallinen palkkorjaus					
Käyvän arvon muutokset					
Muut tuloksen oikaisut					
TILIKAUDEN TULOS	49	95	46	116	115

LIITE 17 1. Kohdeyritys oikaistu tase

VASTAAVAA	01/15	12kk	01/14	14kk	11/12	11kk	12/11	12kk	12/10	12kk	12/11	11kk	11/12	14kk	01/14	14kk	11/12	11kk	12/11	12kk	12/10	12kk	
VASTATTAVAA																							
Pysyvät vastaavat:																							
Kehittämismenot																3	3	3	3	3	3	3	3
Liikearvo																							
Muut aineettomat hyödykkeet			9	10	12	12	13																
Aineettomat hyödykkeet yhteensä			9	10	12	13	0																
Maa- ja vesialueet																442	385	380	302	302	218		
Rakennukset ja rakennelmat																49	95	49	116	116	114		
Koneet ja kalusto	102		30	49	63	72										494	483	432	421	421	335		
Muut aineelliset hyödykkeet																16,8	2,4	12	16	16	18,4		
Aineelliset hyödykkeet yhteensä			102	30	49	72										16,8	2,4	12	16	16	18,4		
Sisäiset osakkeet ja osuudet																							
Muut osakkeet ja osuudet	388		371	319	329	257										510,8	485,4	444	437	437	353,4		
Sisäiset saamiset																							
Muut saamiset ja sijoitukset				-16																			
Sijoitukset ja pitkäaikaiset saamiset yhteensä			388	355	319	257										11	0	0	0	0	0		
Leasingvastaaukanta																							
Vaihtuvat vastaavat:																							
Aineet ja tarvikkeet			51	53	52	52	58									4,2	0,6	3	4	4	4,6		
Keskeneräiset tuotteet																							
Valmiit tuotteet																							
Muu vaihto-omaisuus							39																
Vaihto-omaisuus yhteensä			51	53	52	97										23							
Myyntisaamiset			9	11	11	12	9									70	70	98	89	89	91		
Sisäiset myyntisaamiset																							
Muut sisäiset saamiset																							
Muut saamiset			73	86	89	47	48																
Lyhytaikaiset saamiset yhteensä			82	97	100	57										42	43	30	41	41	51		
Rahat ja rahoitusvälineet			28	53	42	55	17									135	113	128	130	130	142		
Vastaavaa yhteensä			660	598	574	500										661	599	575	571	571	500		

LIITE 18 2. Yritys oikaistu tuloslaskelma

2. Yritys	10/14 12kk	10/13 12kk	10/12 12kk	10/11 12kk	10/10 12kk
LIKEVAIHTO	3672	3135	2908	729	3500
Liiketoiminnan muut tuotot	28	96	218	0	8
Liiketoiminnan tuotot yhteensä	3700	3231	3126	729	3508
Aine- ja tarvikekäyttö	-2794	-2330	-2345	-789	-2909
Ulkopuoliset palvelut	-1	-4	-12	0	-2
Henkilöstökulut	-328	-307	-388	-23	-172
Laskennallinen palkkorjaus					
Liiketoiminnan muut kulut	-471	-492	-461	-10	-353
Valmisteveraston muutos					
KÄYTTÖKATE	106	98	-80	-93	72
Suunnitelman mukaiset poistot	0	0	0	0	-7
Arvonalentumiset pysyvien vastaavien hyödykkeistä					
Vaihtuvien vastaavien poikkeukselliset arvonalentumiset					
LIKETULOS	106	98	-80	-93	65
Tuotot osuuksista ja muista sijoituksista	1	1	2	0	2
Muut korko- ja rahoitustuotot	1	0	0	1	13
Korkokulut ja muut rahoituskulut	-3	-3	-4	-2	0
Kurssierot					
Sijoitusten ja arvopapereiden arvonalentumiset					
Välittömät verot	-5	0	0	0	-24
NETTOTULOS	100	96	-82	-94	56
Tilinpäätössiirrot					
Poistoeron lisäys				0	13
Vapaaehtoisten varausten lisäys / vähennys					
Laskennallinen palkkorjaus					
Käyvän arvon muutokset					
Muut tuloksen oikaisut					
TILIKAUDEN TULOS	100	96	-82	-94	69

LIITE 19 2. Yritys oikaistu tase

VASTAAVAA	10/14 12kk	10/13 12kk	10/12 12kk	10/11 12kk	10/10 12kk	VASTATTAVAA	10/14 12kk	10/13 12kk	10/12 12kk	10/11 12kk	10/10 12kk
Pysyvät vastaavat:						Omia pääomia:					
Kehittämismenot						Osakepääoma	30	30	30	30	30
Liiketoiminta						Ylikursssi- ja arvonnkorotusrahoista					
Muut aineettomat hyödykkeet						Käyvän arvion rahasto					
Aineettomat hyödykkeet yhteensä	0	0	0	0	0	Muut rahastot	50	50	45	17	17
						Kertyneet voitot	211	142	243	366	339
Maa- ja vesialueet						Tilikauden tulos	101	95	-80	-95	68
Rakennukset ja rakennelmat						Pääomalaivat					
Koneet ja kalusto						Taseen oma pääoma yhteensä	392	317	238	318	454
Muut aineelliset hyödykkeet						Poistoero					
Aineelliset hyödykkeet yhteensä	0	0	0	0	0	Vapaaehtoiset varaukset					
						Poistoero ja varaukset yhteensä	0	0	0	0	0
Sisäiset osakkeet ja osuudet						Oman pääoman oikaistus					
Muut osakkeet ja osuudet	120	120	120	97	69	Oikaistu oma pääoma yhteensä	392	317	238	318	454
Sisäiset saamiset						Vieras pääoma:					
Muut saamiset ja sijoitukset						Pääomalaivat					
Sijoitukset ja pitkäaikaiset saamiset yhteensä	120	120	120	97	69	Lainat rahoituslaitoksilta	78	95	114		
						Eläkelainat					
Leasingvastuukanta						Saadut erimakat					
						Sisäiset velat					
Vaihtuvat vastaavat:						Muut pitkäaikaiset velat					
Aineet ja tarvikkeet	160	151	162	0	0	Pitkäaikainen vieras pääoma yhteensä	78	95	114	0	0
Keskeneräiset tuotteet						Laskennallinen verovelka					
Valmiit tuotteet						Pakolliset varaukset					
Muu vaihto-omaisuus	185	151	110	171	267	Leasingvastuukanta					
Vaihto-omaisuus yhteensä	345	302	272	171	267	Korolliset lyhytaikaiset velat	17	19	19		
Myyntisaamiset	27	25	22			Saadut erimakat					
Sisäiset myyntisaamiset						Ostovelat	135	148	133	2	0
Muut sisäiset saamiset						Sisäiset ostovelat					
Muut saamiset	74	150	150	36	84	Muut sisäiset korolliset velat					
Lyhytaikaiset saamiset yhteensä	101	175	172	36	84	Muut sisäiset korototomat velat					
						Muut korototomat lyhytaikaiset velat	72	85	76		
Rahat ja rahoitusvälineet	130	67	17	15	35	Lyhytaikainen vieras pääoma yhteensä	224	252	228	2	0
Vastaavaa yhteensä	696	664	581	319	455	Oikaistu vieras pääoma yhteensä	302	347	342	2	0
						Vastattavaa yhteensä	694	664	580	320	454

LIITE 20 3. Yritys oikaistu tuloslaskelma

3. Yritys	10/14 12kk	10/13 12kk	10/12 12kk	10/11 12kk	10/10 12kk
LIKEVAIHTO	1670	1681	1444	1237	1218
Liiketoiminnan muut tuotot	3	33	0	0	0
Liiketoiminnan tuotot yhteensä	1673	1714	1444	1237	1218
Aine- ja tarvikekäyttö	-1223	-1237	-1077	-873	-857
Ulkopuoliset palvelut			0	-2	
Henkilöstökulut	-203	-212	-172	-221	-190
Laskennallinen palkkakorjaus					
Liiketoiminnan muut kulut	-332	-211	-198	-139	-134
Valmisteveraston muutos					
KÄYTTÖKATE	-85	54	-3	2	37
Suunnitelman mukaiset poistot	-24	-15	-8	-17	-19
Arvonalentumiset pysyvien vastaavien hyödykkeistä					
Vaihtuvien vastaavien poikkeukselliset arvonalentumiset					
LIIKETULOS	-109	39	-11	-15	18
Tuotot osuuksista ja muista sijoituksista	5	3	3	4	2
Muut korko- ja rahoitustuotot	0	2	0	1	1
Korkokulut ja muut rahoituskulut	-4	-2	0	0	0
Kurssierot					
Sijoitusten ja arvopapereiden arvonalentumiset					
Välittömät verot	1	-1	0	0	-8
NETTOTULOS	-107	41	-8	-10	13
Tilinpäätössiirrot					
Poistoeron lisäys	16	-31		0	8
Vapaaehtoisten varausten lisäys / vähennys					
Laskennallinen palkkakorjaus					
Käyvän arvon muutokset					
Muut tuloksen oikaisut					
TILIKAUDEN TULOS	-91	10	-8	-10	21

LIITE 21 3. Yritys oikaistu tase

VASTAANAA	10/14 12kk	10/13 12kk	10/12 12kk	10/11 12kk	10/10 12kk	VASTATTAVAA	10/14 12kk	10/13 12kk	10/12 12kk	10/11 12kk	10/10 12kk
Pysyvät vastaavat:						Oma pääoma:					
Keittämismenot						Osakepääoma	8	8	8	8	8
Liiketarvo						Ylikurssi- ja arvonnkorotusrahasto					
Muut aineettomat hyödykkeet						Käynnän arvon rahasto					
Aineettomat hyödykkeet yhteensä	0	0	0	0	0	Muut rahastot					
Maa- ja vesialueet						Kertyneet voitot	219	228	260	299	311
Rakennukset ja rakennelmat						Tilikauden tulos	-92	11	-8	-10	20
Koneet ja kalusto	125	106	39	7	24	Pääomalinat					
Muut aineelliset hyödykkeet						Taseen oma pääoma yhteensä	135	247	260	297	339
Aineelliset hyödykkeet yhteensä	125	106	39	7	24	Poistoero	12	24,8			
Sisäiset osakkeet ja osuudet						Vapaaehtoiset varaukset					
Muut osakkeet ja osuudet	46	46	46	46	46	Poistoero ja varaukset yhteensä	12	24,8	0	0	0
Sisäiset saamis						Oman pääoman oikaus					
Muut saamis ja sijoitukset						Oikaistu oma pääoma yhteensä	147	271,8	260	297	339
Sijoitukset ja pitkäaikaiset saamis yhteensä	46	46	46	46	46	Vieras pääoma:					
Leasingvastuukanta						Pääomalinat					
						Lainat rahoituslaitoksilta	58				
						Eläkelainat					
						Saadut emakot					
						Sisäiset velat					
						Muut pitkäaikaiset velat					
Vaihtuvat vastaavat:						Pitkäaikainen vieras pääoma yhteensä	58	0	0	0	0
Aineet ja tarvikkeet	68	57	55	50	38	Lastennallinen verovelka	3	6,2			
Keskeneräiset tuotteet						Pakolliset varaukset					
Valmiit tuotteet						Leasingvastuukanta					
Muu vaihto-omaisuus						Korolliset lyhytaikaiset velat	11				
Vaihto-omaisuus yhteensä	68	57	55	50	38	Saadut emakot					
Myyntisaamis	13	14	9	13	14	Ostovelat	82	71	62	49	42
Sisäiset myyntisaamis						Sisäiset ostovelat					
Muut sisäiset saamis						Muut sisäiset korolliset velat					
Muut saamis	77	99	102	140	223	Muut sisäiset korottomat velat					
Lyhytaikaiset saamis yhteensä	90	113	111	153	237	Muut korottomat lyhytaikaiset velat	87	71	31	30	30
Rahat ja rahoitusarvopaperit	59	97	101	120	65	Lyhytaikainen vieras pääoma yhteensä	180	142	93	79	72
						Oikaistu vieras pääoma yhteensä	241	146,2	93	79	72
Vastaavaa yhteensä	388	419	352	376	410	Vastattavaa yhteensä	388	420	353	376	411

LIITE 22 4. Yritys oikaistu tuloslaskelma

4. Yritys	11/14 12kk	11/13 12kk	11/12 12kk	11/11 12kk	11/10 12kk
LIKEVAIHTO	3351	3406	3469	3538	3284
Liiketoiminnan muut tuotot	14	7	8	4	4
Liiketoiminnan tuotot yhteensä	3365	3413	3477	3542	3288
Aine- ja tarvikkäkäyttö	-2500	-2581	-2623	-2666	-2465
Ulkopuoliset palvelut	0	0	-8	-1	-2
Henkilöstökulut	-323	-298	-287	-286	-288
Laskennallinen palkkorjaus					
Liiketoiminnan muut kulut	-467	-467	-477	-496	-492
Valmisteveraston muutos					
KÄYTTÖKATE	75	67	82	93	41
Suunnitelman mukaiset poistot	-6	-5	-5	-5	-5
Arvonalentumiset pysyvien vastaavien hyödykkeistä					
Vaihtuvien vastaavien poikkeukselliset arvonalentumiset					
LIKETULOS	69	62	77	88	36
Tuotot osuuksista ja muista sijoituksista	18	16	12	13	9
Muut korko- ja rahoitustuotot	0	0	2	3	1
Korkokulut ja muut rahoituskulut	0	0	0	0	0
Kurssierot					
Sijoitusten ja arvopapereiden arvonalentumiset					
Välittömät verot	-16	-18	-22	-26	-11
NETTOTULOS	71	60	69	78	35
Tilinpäätössiirrot					
Poistoeron lisäys	-6	2	2	0	-5
Vapaaehtoisten varausten lisäys / vähennys					
Laskennallinen palkkorjaus					
Käyvän arvon muutokset					
Muut tuloksen oikaisut					
TILIKAUDEN TULOS	65	62	71	78	30

LIITE 23 4. Yritys oikaistu tase

VASTAAVA	11/14 12kk	11/13 12kk	11/12 12kk	11/11 12kk	11/10 12kk	VASTATTAVAA	11/14 12kk	11/13 12kk	11/12 12kk	11/11 12kk	11/10 12kk
Pysyvät vastaavat:						Oma pääoma:					
Kehtämismenot						Osakapääoma	8	8	8	8	8
Liikearvo						Vilkursi- ja arvokorotusrahasto	43	43	43	43	43
Muut aineettomat hyödykkeet						Käyvän arvon rahasto					
Aineettomat hyödykkeet yhteensä	0	0	0	0	0	Muut rahastot					
						Kerätyneet voittovarat	418	396	369	333	345
Maa- ja vesialueet						Tilikauden tulos	65	62	71	78	31
Rakennukset ja rakennelmat						Pääomajäät					
Koneet ja kalusto	28	16		21	26	Taseen oma pääoma yhteensä	534	509	491	462	427
Muut aineelliset hyödykkeet						Posteroero	10,4	5,6	7,2	8	8
Aineelliset hyödykkeet yhteensä	28	16	21	26	30	Vapaaehtoiset varaukset					
						Poistoero ja varaukset yhteensä	10,4	5,6	7,2	8	8
Sisäiset osakkeet ja osuudet						Onnan pääoman oikaistus					
Muut osakkeet ja osuudet	393	393		243	194	Oikaistu oma pääoma yhteensä	544,4	514,6	498,2	470	435
Sisäiset saamiset						Vieras pääoma:					
Muut saamiset ja sijoitukset						Pääomajäät					
Sijoitukset ja pitkäaikaiset saamiset yhteensä	393	393	243	194	194	Lainat rahoituslaitoksilta					
						Eläkeläinät					
Leasingvastuukanta						Saadut ennakot					
						Sisäiset velat					
Vaihtuvat vastaavat:						Muut pitkäaikaiset velat					
Aineet ja tarvikkeet	129	129	142	129	114	Pitkäaikainen vieras pääoma yhteensä	0	0	0	0	0
Keskeneräiset tuotteet						Laskennallinen verovelka	2,6	1,4	1,8	2	2
Valmiit tuotteet						Pakolliset varaukset					
Muu vaihto-omaisuus						Leasingvastuukanta					
Vaihto-omaisuus yhteensä	129	129	142	129	114	Korolliset lyhytaikaiset velat					
Sisäiset myyntisaamiset	24	28	22	21	15	Saadut ennakot					
Muut sisäiset saamiset						Ostovelat	169	187	181	187	175
Muut saamiset	396	316	342	468	370	Sisäiset ostovelat					
Lyhytaikaiset saamiset yhteensä	420	344	364	489	385	Muut sisäiset korolliset velat					
						Muut sisäiset korottomat velat					
Rahat ja rahoitusvälineet	63	120	179	62	111	Muut korottomat lyhytaikaiset velat	317	299	268	241	222
Vastaavaa yhteensä	1033	1002	949	900	834	Lyhytaikainen vieras pääoma yhteensä	486	486	449	428	397
						Oikaistu vieras pääoma yhteensä	488,6	487,4	450,8	430	399
						Vastattavaa yhteensä	1033	1002	949	900	834

LIITE 24 5. Yritys oikaistu tuloslaskelma

5. Yritys	10/14 12kk	10/13 12kk	10/12 12kk	10/11 12kk	10/10 12kk
LIKEVAIHTO	4792	5196	5257	4855	4547
Liiketoiminnan muut tuotot	13	11	13	51	4
Liiketoiminnan tuotot yhteensä	4805	5207	5270	4906	4551
Aine- ja tarvikkäkäyttö	-3432	-3767	-3776	-3551	-3327
Ulkopuoliset palvelut	-12	-16	-16	-29	-14
Henkilöstökulut	-430	-430	-428	-376	-389
Laskennallinen palkkorjaus					
Liiketoiminnan muut kulut	-734	-766	-781	-661	-647
Valmisteveraston muutos					
KÄYTTÖKATE	197	228	269	289	174
Suunnitelman mukaiset poistot	-30	-28	-27	-24	-28
Arvonalehtumiset pysyvien vastaavien hyödykkeistä					
Vaihtuvien vastaavien poikkeukselliset arvonalehtumiset					
LIKETULOS	167	200	242	265	146
Tuotot osuuksista ja muista sijoituksista	32	26	26	29	20
Muut korko- ja rahoitustuotot	1	3	1	0	1
Korkokulut ja muut rahoituskulut	0	0	0	-1	-1
Kurssierot					
Sijoitusten ja arvopapereiden arvonalehtumiset					
Välittömät verot	-42	-56	-66	-64	-44
NETTOTULOS	158	173	203	229	122
Tilinpäätössiirrot					
Poistoeron lisäys	6	1	-3	-21	
Vapaaehtoisten varausten lisäys / vähennys					
Laskennallinen palkkorjaus					
Käyvän arvon muutokset					
Muut tuloksen oikaisut					
TILIKAUDEN TULOS	164	174	200	208	122

LIITE 25 5. Yritys oikaistu tase

VASTAAVAA	10/14 12kk	10/13 12kk	10/12 12kk	10/11 12kk	10/10 12kk	VASTATTAVAA	10/14 12kk	10/13 12kk	10/12 12kk	10/11 12kk	10/10 12kk
Pysyvät vastaavat:						Oma pääoma:					
Kehittämismenot						Osakepääoma	8	8	8	8	8
Liikearvo						Ylikurssi- ja arvonnkorotusrahoasto					
Muut aineettomat hyödykkeet						Käyvän arvon rahasto					
Aineettomat hyödykkeet yhteensä	0	0	0	0	0	Muut rahastot					
Maa- ja vesialueet						Kertyneet voittovarot	607	575	503	425	434
Rakennukset ja rakennelmat						Tilikauden tulos	163	172	202	208	121
Koneet ja kalusto	88	103	115	120	49	Pääomalaianat					
Muut aineelliset hyödykkeet						Taseen oma pääoma yhteensä	778	755	713	641	563
Aineelliset hyödykkeet yhteensä	88	103	115	120	49	Poistoero	13,6	18,4	19,2	16,8	
Sisäiset osakkeet ja osuudet						Vapaaehtoiset varaukset					
Muut osakkeet ja osuudet	336	336	336	336	336	Poistoero ja varaukset yhteensä	13,6	18,4	19,2	16,8	0
Sisäiset saamiset						Oman pääoman oikaisu					
Muut saamiset ja sijoitukset	131	131	131	131	131	Oikaistu oma pääoma yhteensä	791,6	773,4	732,2	657,8	563
Sijoitukset ja pitkäaikaiset saamiset yhteensä	467	467	467	467	467	Vieras pääoma:					
Leasingvastaaukanta						Pääomalaianat					
Vaihtuvat vastaavat:						Lainat rahoituslaitoksilta					
Aineet ja tarvikkeet	129	137	135	124	108	Eläkelainat					
Keskeneräiset tuotteet						Saadut ennakot					
Vaimiit tuotteet						Sisäiset velat					
Muu vaihto-omaisuus						Muut pitkäaikaiset velat					
Vaihto-omaisuus yhteensä	129	137	135	124	108	Pitkäaikainen vieras pääoma yhteensä					
Myyntisaamiset	35	28	37	52	34	Laskennallinen verovelka	3,4	4,6	4,8	4,2	
Sisäiset myyntisaamiset						Pakolliset varaukset					
Muut sisäiset saamiset						Leasingvastaaukanta					
Muut saamiset	87	85	65	84	73	Korolliset lyhytaikaiset velat					50
Lyhytaikaiset saamiset yhteensä	122	113	102	136	107	Saadut ennakot	1				
Rahat ja rahoitusvarapaperit	357	335	338	254	253	Ostovelat	203	241	220	276	233
Vastaavaa yhteensä	1163	1155	1177	1101	984	Sisäiset ostovelat					
						Muut sisäiset korolliset velat					
						Muut sisäiset korottomat velat					
						Muut korottomat lyhytaikaiset velat	165	135	219	163	137
						Lyhytaikainen vieras pääoma yhteensä	369	376	439	439	420
						Oikaistu vieras pääoma yhteensä	372,4	380,6	443,8	443,2	420
						Vastattavaa yhteensä	1164	1154	1176	1101	983